Kuva: Marja Snell

Lapin hyvinvointialueen talousarvio 2025 & taloussuunnitelma 2025-2027

Aluehallitus 27.11.2024
Aluehallitus 4.12.2024
Aluevaltuusto 16.12.2024
Aluehallitus 5.2.2025 (korjaus)
Aluevaltuusto 10.2.2025 (korjaus)

lapha.fi
Lapin hyvinvointialue
Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lappi pue'rrvââjjamvu'vdd

Sisällys

1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus 5

2. Toimintaympäristö 10

2.1. Talouden lähtökohdat 10

2.2. Hyvinvointialuetalouden näkymät 2024–2028 11

2.3. Lapin hyvinvointialueen talous 12

2.4. Alijäämien kattamisaikataulu 15

2.5. Lainsäädäntömuutokset ja muu normiohjaus 21

2.6. Väestön kehitys ja palvelutarpeet 24

3. Strateginen ohjaus 26

3.1. Hyvinvointialueen järjestämisvastuu, hyvinvointialuestrategia ja sen toimeenpano 26

3.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian, pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja talouden sopeuttamisohjelman toimeenpano 32

4. Hyvinvointialueen organisaatio 48

5. Henkilöstö 52

5.1. Työterveyshuollon järjestäminen 1.1.2025 alkaen 52

5.2. Terveysperusteisten poissaolojen hallinta 53

5.3. Esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen 53

5.4. Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden kehittäminen 55

5.5. Osaamisen kehittäminen 55

5.6. Palkkausjärjestelmän kehittäminen 57

5.7. Lomautukset talouden tasapainottamiseksi 57

5.8. Työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset ... 58

6. Sisäinen valvonta, riskit ja riskienhallinta ... 60

6.1. Sisäinen valvonta ... 60

6.2. Riskit ja riskienhallinta ... 60

7. Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset ... 62

7.1. Talousarvion rakenne ... 62

7.2. Talousarvion sitovuus ... 64

7.3. Talousarvion seuranta ja muutokset ... 66

7.4. Maksujen perusteet ... 67

7.5. Tilivelvolliset ... 68

8. Käyttötalousosa ... 70

8.1. Toimielimet ... 70

8.2. Sosiaalipalvelut ... 78

8.3. Terveyspalvelut ... 86

8.4. Pelastuslaitos ... 98

8.5. Kehittämis- ja strategiapalvelut ... 106

8.6. Hallinto- ja tukipalvelut ... 114

8.7. Tukipalvelutoimialat yhteensä ... 124

9. Tuloslaskelmaosa ... 125

10. Investointiosa ... 130

10.1. Koko hyvinvointialue ... 130

10.2. Sosiaali- ja terveyspalvelut ... 132

10.2.1. Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä 132

10.2.2. Rakennukset 133

10.2.3. Laite- ja kalustohankinnat 135

10.2.4. ICT ja muut aineettomat hyödykkeet 135

10.3. Pelastustoimi 141

10.3.1. Pelastustoimi yhteensä 141

10.3.2. Rakennukset 142

10.3.3. Laite- ja kalustohankinnat 143

10.3.4. ICT ja muut aineettomat hyödykkeet 146

11. Rahoitusosa 147

12. Tytär- ja jäsenyhteisöt 148

Liite 1. Toimialojen väliset määrärahojen siirrot 150

1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Vuosi 2025 on hyvinvointialueiden kolmas toimintavuosi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuussa. Hyvinvointialueet perustettiin lainsäädännöllä 1.7.2021 ja niille siirtyi palvelujen järjestämisvastuu 1.1.2023. Vuonna 2022 järjestämisvastuu Lapissa oli vielä 21 kunnalla ja 6 kuntayhtymällä.

Talousarvio vuodelle 2025 on ensimmäistä kertaa vuositasolla tasapainossa eli rahoitus riittää kattamaan toiminnan kulut. Tilinpäätös vuodelta 2023 oli 90,3 M€ alijäämäinen ja tilinpäätöksen vuodelta 2024 alijäämäksi arvioidaan n. 88 M€. Talousarvion saaminen tasapainoon on ollut iso ponnistus. Kun talousarvio vuodelle 2025 päätyy käytännössä nollatulokseen, uutta alijäämää ei kerry, mutta aikaisempien vuosien alijäämien kattamiseen tulos ei vielä riitä.

Talousarvio ei ole epärealistinen, mutta sen toteutumiseen liittyy paljon riskejä. Hyvinvointialueita koskevat virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Talousarviosta päätettäessä ei siis ole tiedossa, millaisia palkankorotuksia hyvinvointialueen henkilöstölle tulee uusien virka- ja työehtosopimusten myötä. Palkankorotusvara talousarviossa on niukka. Mikäli osoittautuu, että talousarvion henkilöstökulut eivät riitä palkankorotuksiin, joudutaan talousarviota muuttamaan. Lähtökohta kuitenkin on, että muutokset tehdään talousarvion sisällä menojen kokonaissummaa kasvattamatta. Tämä edellyttää, että jo alkuvuodesta alkaen haetaan yhä uusia sopeuttamiskeinoja, joilla kustannuksia kyetään alentamaan.

Merkittävä muutos hyvinvointialueen toiminnassa on Länsi-Pohjan keskussairaalan päivystävien erikoisalojen lääkärityön ja akuuttiklinikan toiminnan ja henkilöstön siirtyminen Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:ltä hyvinvointialueen vastuulle. Tämän muutoksen arviointi talousarvioon on ollut vaikeaa ja epävarmuusriski talousarvion toteutumisessa on huomattava.

Alijäämien kattamisvelvollisuus

Vaikka talousarvion 2025 rahoitus riittääkin kattamaan talousarviovuoden kulut, se ei vielä riitä kattamaan vuosilta 2023 ja 2024 kertyneitä alijäämiä.

Hyvinvointialuelain (laki hyvinvointialueesta 611/2021) 115 § 2 mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Lakiteksti tarkoittaa käytännössä sitä, että vuodelta 2023 kertynyt ja vuodelta 2024 kertyvä alijäämä tulee kattaa viimeistään vuonna 2026. Lapin hyvinvointialueen alijäämä vuodelta 2023 oli 90,3 M€. Vuodelta 2024 alijäämää arvioidaan kertyvän n. 88 M€, jolloin ns. kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023 ja 2024 on arvioilta n. 178 M€. Kun vuoden 2025 talousarviossa tilikauden tulos on positiivinen ja uutta alijäämää ei kerry, vuosilta 2023 ja 2024 kertyneen

kumulatiivisen alijäämän kattaminen edellyttäisi, että tilikauden tulos olisi kumulatiivisen alijäämän suuruinen. Tämä puolestaan edellyttäisi jopa n. 200 M€ sopeuttamistoimenpiteitä vuodesta 2026 alkaen.

THL:n asiantuntija-arvion (Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa. Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2024) mukaan useat alueet ovat todenneet talouden tasapainon saavuttamisen vuoden 2026 loppuun mennessä olevan epätodennäköistä, ja se näyttää olevan realistista vain harvalle hyvinvointialueelle. Arviointiraportin mukaan hyvinvointialueiden ensimmäisen toimintavuoden rahoitus ei vastannut toteutunutta inflaatiokehitystä eikä valtakunnallisen työmarkkinaratkaisun tasoa. Hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä päätyikin 1,3 mrd. euroon. Tulosta heikensivät lisäksi asiakaspalvelujen ostojen ja työvoimavuokrauksen käytön lisääntyminen, merkittävät ostopalvelujen hinnankorotukset sekä vuokratason nousu. THL arvioi, että talouden tasapainottaminen vuoden 2026 loppuun mennessä on tavoitteena melko realistinen vain kolmella hyvinvointialueella 21:stä.

Valtiovarainministeriö laati 18.10.2024 päivätyn taustamuistion koskien pääministerin ilmoitusta 22.10.2024 eduskunnalle sosiaali- ja terveyspalveluista sekä hyvinvointialueiden tilanteesta. Taustamuistion mukaan näyttää hyvin todennäköiseltä, että iso osa alueista ei saa katettua alijäämiään vuoden 2026 loppuun mennessä muutosohjelmista huolimatta. Edes täysimääräisesti toteutuessaan suurella osalla alueista muutosohjelmien toimet eivät taustamuistion mukaan ole riittäviä alijäämien kattamiseen määräajassa. Tätä selittää ennen kaikkea vuoden 2023 toteutunut ja vuodelle 2024 ennakoitu alijäämä, jonka kiinni kurominen kahdessa vuodessa osoittautuu usealla alueella erittäin haastavaksi. Joillakin alueilla muutosohjelman avulla tavoiteltu sopeutus saattaisi olla riittävä, mutta ohjelman täysimääräistä toteutumista voidaan taustamuistion mukaan pitää varsin epätodennäköisenä erityisesti, jos se tarkoittaisi esim. yli 5 % sopeuttamista suhteessa rahoituksen ennakoituun tasoon. Taustamuistiossa todetaan, että osalla alueista kertyneen alijäämän mittaluokka on niin suuri (> 500 €/as.), että on hyvin epätodennäköistä, että alue pystyisi kovillakaan sopeutustoimilla kuromaan alijäämän kiinni määräajassa.

Aluevaltuusto päätti 22.4.2024 § 19 hyväksyä talouden sopeuttamisohjelman, jonka mukaan taloutta sopeutetaan pysyvästi 98 miljoonalla eurolla. Sopeutus olisi yli 10 % valtionrahoituksesta (915 M€ vuonna 2024) ja n. 555 €/asukas. Sopeuttamisohjelman mittaluokka on siis yli 5 % rahoitustasosta ja yli 500 €/asukas, joten alijäämien kattaminen määräajassa on sekä THL:n että valtiovarainministeriön arvioiden perusteella epätodennäköistä.

Ristiriitainen lainsäädäntö

THL:n ja valtiovarainministeriön arviointien perusteella on käytännössä selvää, että suurin osa hyvinvointialueista ei kykene kattamaan vuosilta 2023 ja 2024 kertyviä alijäämiä vuonna 2026 ilman merkittävää lisärahoitusta ja/tai vaarantamatta riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuun toteutumista. Lapin hyvinvointialue kuten suurin osa hyvinvointialueista on siis päätymässä tilanteeseen, jossa joudutaan rikkomaan lakisääteistä alijäämän kattamisvelvollisuutta lakisääteisen

palvelujen järjestämisvastuun toteuttamiseksi tai päinvastoin. Näin ei pitäisi oikeusvaltiossa olla.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue on tilannut oikeustieteen tohtori, emeritusprofessori Matti Tolvaselta oikeudellisen arvion aluevaltuuston ja aluehallituksen päätösvaihtoehdoista asiassa, jossa kysymys on hyvinvointialuelain 115 § mukaisesta alijäämien kattamisesta. Tolvasen arvioi 19.11.2024 päivätyssä lausunnossaan tilannetta näin:

”Kysymys on siitä, kummalle annetaan etusija: perustuslaissa taatulle ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä lähemmin määritellylle oikeudelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin vai budjettioikeudelliselle normille alijäämän kattamisen aikataulusta. Valtiolla on yksinomainen päätösvalta siitä, minkä verran rahaa hyvinvointialueella on käytettävissä palveluiden tuottamiseen. Alijäämän kattamista ei ole kuitenkaan perustuslaista johdettavien perusoikeuksien tavoin perustuslailla suojattu. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisen luonnollisena tavoitteena on ehkäistä sairauksia, hoitaa potilaita terveiksi ja ehkäistä ennenaikaisia kuolemia. Perustuslain etusija ilmenee itse asiassa myös lisärahoituksen myöntämistä sääntelevästä hyvinvointialueiden rahoituslain (217/2021) 11 §:stä. Näistä lähtökohdista on perusteltua tavoitella laintulkintaa, joka minimoi ristiriidan perusoikeuksien kanssa, mutta ottaa samalla huomioon valtiovallan oikeuden määritellä hyvinvointialueille suunnattavien varojen määrää ja alijäämän kattamisen aikataulua.”

Tolvanen katsoo lausunnossaan olevan vastuuvapaudenkin kannalta perusteltua valita toimintamalli, jolla hallituilla sopeuttamistoimenpiteillä palvelut voidaan toteuttaa lakisääteiset palvelut turvaten siten, että talouden tasapaino ei toteutuisi vielä vuonna 2026, mutta toteutuisi vuonna 2028.

Siirtymätasaus leikkaa Lapin hyvinvointialueen rahoitusta ja kasvattaa alijäämää

THL:n arviointiraportin mukaan rahoituksen riittävyyden arviointia haastaa myös siirtymätasausmenettely, jonka avulla ”alueille annetaan aikaa sopeutua muuttuvaan rahoitukseen”. Lapin hyvinvointialueen rahoitusta siirtymätasaus leikkaa n. 50 M€ vuodessa, joten ilmaisu ”annetaan aikaa sopeutua muuttuvaan rahoitukseen” kuvaa tilannetta täysin vääristyneesti, jopa irvikuvamaisesti. Siirtymätasausta voidaan pitää perusteltuna niiden alueiden kannalta, joilla laissa säädettyjen kriteerien nojalla määräytyvä rahoitus alenee suhteessa kuntien kustannuksiin ennen uudistusta. Kun rahoitusta leikataan tuntuvasti siirtymätasauksella, ”aikaa sopeutua muuttuvaan rahoitukseen” ei ole, vaan tilanne on aivan päinvastainen.

Merkittävä yksittäinen syy Lapin hyvinvointialueen alijäämän suuruuteen onkin siirtymätasaus, joka leikkaa tuntuvasti Lapin hyvinvointialueen rahoitusta. Siirtymätasaus perustuu siihen, että Lapissa kunnat ovat käyttäneet sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluihin vähemmän rahaa kuin hyvinvointialueen laskennallinen rahoituspohja edellyttäisi. Osa Lapin kunnista on kyennyt hoitamaan sotepe-palvelunsa kustannustehokkaasti, mutta taustalla on huomattaviakin puutteita lakisääteisten velvoitteiden noudattamisessa.

Siirtymätasaus leikkaa Lapin hyvinvointialueen rahoitusta seuraavasti:

vuosi 2023	54,7 M€	310 €/asukas	61 % alijäämästä
vuosi 2024	52,9 M€	300 €/asukas	59 % alijäämäennusteesta
vuosi 2025	49,4 M€	280 €/asukas	
vuosi 2026	44,4 M€	252 €/asukas	
vuosi 2027	39,1 M€	221 €/asukas	
vuosi 2028	28,5 M€	161 €/asukas	
vuosi 2029	19,7 M€	112 €/asukas	(pysyvä siirtymätasaus)

Mikäli Lapin hyvinvointialue olisi saanut laskennallisen valtionrahoituksen täysimääräisenä ilman siirtymätasausvähennystä, alijäämä vuodelta 2023 olisi noin 202 €/asukas eli alle hyvinvointialueiden keskiarvon, joka oli 240 €/asukas. Toisaalta on todettava, että kun talousarvio vuodelle 2025 päätyy käytännössä nollatulokseen, hyvinvointialue järjestää palvelut 49,4 M€ pienemmällä rahoituksella kuin lakiin kirjattu laskennallinen rahoituspohja edellyttäisi.

Lapin hyvinvointialueen kumulatiiviseksi alijäämäksi vuosilta 2023 ja 2024 arvioidaan n. 178 M€, josta siirtymätasauksen osuus on 107,6 M€ ja loppuosa n. 70 M€. Vuosina 2025 ja 2026 siirtymätasaus on yhteensä 93,8 M€. Mikäli Lapin hyvinvointialueen tilikauden tulos vuosina 2025 ja 2026 on talousarvion ja taloussuunnitelman mukaisesti positiivinen ja uutta alijäämää ei synny, hyvinvointialue saa katettua vuoteen 2026 mennessä sen osan kumulatiivisesta alijäämästä, joka ei muodostu siirtymätasauksesta.

	2023	2024	2025	2026	2023–2026 yhteensä
Alijäämä	90,3	87,8	0	0	178,1
Siirtymätasaus	54,7	52,9	49,4	44,4	201,4
Muu alijäämä	35,6	34,9	-49,4	-44,4	-23,3

Todettakoon, että suurin hyötyjä siirtymätasauksesta on Helsingin kaupunki, joka sai siirtymätasauslisää 172 M€ vuonna 2023. Ilman siirtymätasausta Helsingin alijäämä vuodelta 2023 olisi ollut 217 €/asukas, mutta siirtymätasaus nosti Helsingin tilinpäätöksen 44 €/asukas ylijäämäiseksi. Kaikkiaan Helsinki on saamassa siirtymätasauslisää yli 940 miljoonaa euroa vuosina 2023–2029 ja on saamassa pysyvästi siirtymätasauslisää 117 M€/v vuodesta 2029 alkaen.

Alijäämien kattamisaikataulu

Taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 on valmisteltu hyvinvointialuelain vastaisesti siltä osin, että taseeseen kertynyttä alijäämää ei kateta hyvinvointialuelain 115 § 2 edellyttämällä tavalla viimeistään vuonna 2026. Kumulatiivisen alijäämän kattaminen viimeistään vuonna 2026 edellyttäisi sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka vaarantaisivat riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisen. Sopeuttamistarve vuonna 2026 olisi lähes 200 M€ eli lähes 20 % talousarviosta.

Lainsäädännön johtaessa ns. normikollisioon eli lakien väliseen ristiriitaan, etusija on annettu perustuslaissa taatulle ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä lähemmin määritellylle oikeudelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin eikä budjettioikeudelliselle normille alijäämän kattamisen aikataulusta.

Vuosina 2023 ja 2024 syntynyt alijäämä suunnitellaan katettavaksi viimeistään vuonna 2030. Tämäkin edellyttää tuntuvia sopeuttamistoimenpiteitä vuosina 2026–2030. Sopeuttamisen kokonaistarve nousee 158 M€:on. Alijäämän kattaminen voi osoittautua jopa lähes mahdottomaksi, mikäli siirtymätasausvähennys jää voimassa olevan lain mukaisesti pysyväksi osaksi rahoitusjärjestelmää. Siirtymätasauksesta johtuen pelkästään talouden tasapainon säilyttäminen vuositasolla edellyttää joka vuosi mittavia uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuodesta 2026 alkaen.

Talousarvion 2025 keskeiset luvut	
Toimintatuotot	150,7 M€
Toimintakulut	1 127,0 M€
Valtion rahoitus	1009,3 M€
Vuosikate	27,5 M€
Tilikauden ylijäämä	0,994 M€

2. Toimintaympäristö

2.1. Talouden lähtökohdat

Talouden kokonaiskuva ja julkinen talous

Suomen talouden elpyminen taantumasta on vaivalloista. Suomen Pankin syyskuun 2024 väliennusteen mukaan Suomen BKT supistuu vielä vuonna 2024. Talous toipuu hitaasti, ja vuonna 2025 BKT kasvaa 1,1 %. Vuonna 2026 kasvu kiihtyy 1,8 prosenttiin. Inflaation ennustetaan olevan reilun prosentin verran vuonna 2024, josta se nopeutuu lähemmäs kahta prosenttia seuraavina vuosina. Työmarkkinat ovat kärsineet heikosta suhdanteesta, mutta työttömyysaste alkaa pienentyä vuodesta 2025 alkaen. Riskit painottuvat lyhyellä aikavälillä ennustettua heikomman kasvun suuntaan. *(Lähde: Suomen Pankki, 16.9.2024 Ennuste)*

Julkisen talouden alijäämä oli 2,9 prosenttia suhteessa bkt:hen vuonna 2023. Kuluvaan vuoteen lähdettiin ennestään heikosta tilanteesta. Huolimatta siitä, että verotuloja on kertynyt suhdannetilanteeseen nähden kohtalaisesti, julkisen talouden alijäämä kasvaa 3,7 prosenttiin suhteessa bkt:hen tänä vuonna.

Investoinnit varautumiseen ja turvallisuuteen kasvattavat valtion menoja samalla, kun inflaatiosta ja palkankorotuksista aiheutuva menojen kasvu hidastuu. Hyvinvointialueilla ja kuntahallinnossa menojen kasvu on jatkunut nopeana ja alijäämät pysyvät suurina. Etuuksien suuret indeksikorotukset kasvattavat työeläkelaitosten menoja reilusti vielä tänä vuonna, mutta työeläkelaitokset pysyvät silti tukevasti ylijäämäisinä. Kasvanut työttömyys on lisännyt muiden sosiaaliturvarahastojen menoja samalla, kun työttömyysvakuutusmaksun alennus on pienentänyt niiden tuloja.

Talouden toipuessa verotulojen kasvu piristyy ja työttömyysmenot alkavat pienentyä. Lisäksi hallituksen päättämät toimet, joista ennusteessa on mukana noin 8 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla, vahvistavat valtion taloutta voimallisesti ensi vuodesta alkaen. Velanhoitomenot ja investoinnit puolustukseen kasvattavat valtion menoja ennustejakson aikana. Hidastunut inflaatio hidastaa menojen kasvua valtiolla ja ensivuodesta eteenpäin myös sosiaaliturvasektorilla. Sen sijaan paikallishallinnon kustannuspaineet eivät ota hellittääkseen ja henkilöstöpula uhkaa kasvattaa kalliita ostopalveluja. Näiden eri suuntaan ajavien tekijöiden seurauksena julkisen talouden alijäämän ennakoidaan pienenevän 3,2 prosenttiin suhteessa bkt:hen ensi vuonna ja siitä vähitellen 2,1 prosenttiin vuonna 2028.

Valtionhallinnon ja paikallishallinnon alijäämät yhdessä talouden taantuman kanssa kasvattavat julkisen velan yli 80 prosenttiin suhteessa bkt:hen tänä vuonna. Pienenevät alijäämät ja talouden kasvun nopeutuminen hidastavat velkasuhteen kasvua vuodesta 2025 eteenpäin. Ennusteessa velkasuhteen kasvu jatkuu koko ennustejakson. Sen sijaan skenaariossa, jossa hallituksen koko 9 miljardin euron toimenpidekokonaisuus toteutuu suunnitellulla tavalla suunnitellussa aikataulussa, velkasuhde vakautuu hetkellisesti vaalikauden vaihteessa. *(Lähde: Valtiovarainministeriö, 23.9.2024 Tiedote)*

2.2. Hyvinvointialuetalouden näkymät 2024–2028

Lähde: Valtiovarainministeriö, muistio 8.5.2024; Hyvinvointialuetalouden näkymät 2024–2028

Hyvinvointialuetalouden näkymä vuosille 2024–2028 on monella tapaa vaikea. Hyvinvointialueiden ennustettu menopaine on suurta. Alueiden kustannuksia kasvattaa hintojen nopea nousu. Erityisesti henkilöstömenot kasvavat suurten sopimuskorotusten ja palkkaohjelmien vuoksi yleistä ansiotasoa nopeammin. Vaikka menojen kasvua hidastavat hallitusohjelmassa sekä julkisen talouden suunnitelmassa päätetyt tehtävämuutokset, menopaine uhkaa vaarantaa hyvinvointialueiden suunnitteleman kustannuskehityksen toteutumisen ja julkisen talouden suunnitelmassa päätetyn valtionrahoituksen riittävyyden. Koko maan tasolla menopaineen ja rahoituksen välinen ero on kumulatiivisesti noin 5,4 mrd. euroa vuosien 2023–2026 aikana. Hyvinvointialueet tavoittelevat kumulatiivisesti noin 3,5 mrd. euron sopeutus- ja tehostamistoimia vuoteen 2026 mennessä.

Julkisen talouden suunnitelmassa hyvinvointialueille varatun valtionrahoituksen riittävyys edellyttää, että alueet kykenevät sopeuttamaan kustannuksiaan riittävästi suhteessa ennustettuun kustannusten kehitykseen. Samalla sopeuttamismahdollisuuksiin vaikuttaa alueiden velvoite lakisääteisten palvelujen turvaamiseen. Sopeuttamistarvetta ohjaa myös hyvinvointialueiden velvoite kattaa taseeseen kertyneet alijäämät lain edellyttämässä määräajassa.

Hyvinvointialueiden vuoden 2024 ja vuosia 2025–2026 koskevien taloussuunnitelmien kustannuskehityksen toteutuessa vajaa puolet alueista saisivat taseeseen kertyneen alijäämänsä katettua vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueesta annetun lain mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviota seuraavan vuoden päättyessä. On mahdollista, että tästä syystä taloussuunnitelmien kustannusurat ovat tavoitteellisia eivätkä perustu realistisiin oletuksiin.

Maltillisen kustannuskehityksen toteutuminen edellyttää mittavia sopeutustoimia ja on epävarmaa lähivuosien kustannuspaineet ja kasvava palvelutarve huomioiden. Kustannuksia kasvattavat erityisesti palkkaratkaisut sekä tavaroiden ja palveluiden hintojen nousu. Ennustettu kustannustason nousu on erityisen nopeaa vuonna 2025 ja ylittää vuosina 2024–2026 hyvinvointialueindeksin. Monet alueet suunnittelevat sopeuttavansa talouttaan vähentämällä vuokratyövoiman ja palvelujen ostoja. Tämä tavoite voi osoittautua haastavaksi huomioiden alueiden velvollisuus lakisääteisten palvelujen turvaamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuusongelmat, joita julkisen talouden suunnitelman tehtävämuutokset toisaalta osin helpottavat.

Maltillista kustannuskehitystä ja alijäämän kattamisvelvoitteen toteutumista arvioitaessa on merkitystä myös sillä, osoittautuuko vuoden 2023 muutosvaiheen kustannusten nopea kasvu pysyväksi. Mikäli kustannusten vuosittainen kasvu olisi riittävän maltillista, keskimäärin 1,3 % vuosina 2024–2026, alijäämät tulisivat koko maan tasolla katetuiksi

vuoden 2026 loppuun mennessä, mutta edelleen yli puolella alueista olisi taseeseen kertynyttä alijäämää.

Hyvinvointialueiden talouden näkymiin tulevina vuosina vaikuttaa yksittäisen alueen mahdollisuus sopeuttaa ja tehostaa toimintaansa julkisen talouden suunnitelmassa päätettyyn valtionrahoituksen määrään. Julkisen talouden suunnitelmassa arvioidaan vuosittain hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä niiden tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena ja hyvinvointialueittain (rahoitusperiaate). Arviointia edeltää sosiaali- ja terveysministeriön laatima vuosittainen valtakunnallinen selvitys, jossa arvioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaista toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Sosiaali- ja terveysministeriön syksyllä 2023 laatiman selvityksen mukaan johtopäätösten tekeminen yksittäisen hyvinvointialueen rahoituksen riittävyydestä tai riittämättömyydestä on tällä hetkellä ennenaikaista.

Sosiaali- ja terveysministeriö on selvityksessään useassa kohdassa kuitenkin todennut hyvinvointialueiden muutosohjelmiin liittyvät haasteet: muutosohjelmien toimenpiteet eivät ole kaikilta osin riittävän yksilöityjä ja tiiviissä seurannassa tai kaikilta osin realistisesti asetettuja. Selvityksen julkistamisen jälkeen useat alueet ovat täsmentäneet ja laajentaneet muutosohjelmiaan. Siitä huolimatta alueiden tavoitetasoissa sekä mahdollisuuksissa toteuttaa riittävän kunnianhimoisia muutosohjelmia on varsin suuria alueiden välisiä eroja, ja ohjelmat ovat osin riittämättömiä vastaamaan julkisen talouden, henkilöstön riittävyyden, väestön yhdenvertaisuuden ja palvelutarpeiden kasvun haasteisiin. Rahoituksen riittävyyden varmistamiseen on lakisääteiset prosessit, kuten yksittäisen alueen lisärahoitus ja alueiden kokonaisrahoitukseen liittyvä jälkikäteistarkistus, joka voi toteutua julkisen talouden suunnitelmassa ja tässä muistiossa arvioitua suurempana tai pienempänä riippuen hyvinvointialueiden tilikauden tuloksen kehityksestä.

2.3. Lapin hyvinvointialueen talous

Lapin hyvinvointialueen talousarviota 2025 ja toiminta- ja taloussuunnitelmaa 2026–2027 on valmisteltu hyvin tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Tilinpäätöksen 2023 alijäämä oli 90,3 milj. € vuoden 2024 tilinpäätösennusteen (Osavuosikatsaus Q3/2024) ollessa 87,7 milj. € alijäämäinen. Talousarvion 2025 toimintakulut ovat noin 1,1 miljardia euroa ja henkilöstöä hyvinvointialueella on noin 8 300.

Sopimusratkaisujen mukaiset palkkojen korotukset ja palvelutuottajien hinnankorotusesitykset osaltaan haastavat Lapin hyvinvointialueen taloutta. Talousarvion 2025 arvioituihin palkkoihin on laskettu 3,5 %:n palkankorotukset yhteensä henkilösivukuluineen 15,1 milj. €. Palkankorotus on laskettu kaikkiin hyvinvointialueen palkkoihin samansuuruisena riippumatta työ- ja virkaehtosopimuksesta; korotuslaskenta on tehty vuoden 2025 talousarvion kokonaispalkoista pl. erilliskorvaukset. Arvio vuoden 2025 korottamattomista palkoista perustuu vuoden 2024 tilinpäätösennusteeseen ja tiedossa oleviin henkilöstömuutoksiin (mm. henkilöstön siirto Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:ltä hyvinvointialueen palvelukseen). Palkankorotuksiin liittyy riskiä ainakin henkilösivukuluineen 3,5 milj. €, koska vuoden 2024 joulukuussa tiedossa olevien palkankorotusten kustannusvaikutus vuodelle 2025 on n. 4,3 %. Henkilöstökulujen euroriskiä lisäävät myös kevään 2025 virka- ja työehtosopimusneuvottelujen sopimuskorotukset, joiden taso ei ole vielä

tiedossa. Edellä todettuja riskejä tullaan kattamaan henkilöstökuluihin vaikuttavilla toimenpiteillä. Terveysperusteisten poissaolojen vähentämiselle on asetettu osana sopeuttamisohjelmaa vuodelle 2025 yhteensä 6,6 milj. €:n säästötavoite; em. säästötavoite ei sisälly kokonaisuudessaan talousarviolukuihin. Osaltaan palkkariskiä tullaan kattamaan organisaatiomuutoksien henkilöstövaikutuksilla. Lisäksi henkilöstökuluja korottavia paikallisten sopimusten tai työnantajan yksipuolisten päätösten jatkoa arvioidaan kriittisesti. Aluehallituksen 27.11.2024 päätöksenteossa ollut hallinto- ja tukipalvelujen sekä kehittämis- ja strategiapalvelujen yhdistämisen jatkovalmistelu tuonee henkilöstökulusäästöjä.

Hyvinvointialueen yhtenä keskeisenä tavoitteena on vähentää lomapalkkavelkaa. Jokainen toimiala edistää tavoitetta systemaattisesti, mm. valvomalla vuosilomien pitämistä ja kirjaamalla sovitut/pidetyt lomapäivät henkilöstöhallinnon järjestelmään. Talousarvioon 2025 sisältyy lomapalkkavelan vähentämisen tavoitetta noin henkilösivukuluineen 4,0 milj. €. Lomapalkkavelka koostuu vuodenvaihteen 2024–2025 tilanteessa neljästä eri osasta: lomanmääräytymisvuoden 2025 ansaittavasta lomapalkkavelasta, lomanmääräytymisvuodelle 2025 kertyvästä lomarahasta, lomavuoden 2024 pitämättömästä lomapalkkavelasta sekä aiemmilta lomavuosilta kertyneestä säästövapaavelasta. Näistä kahteen ensimmäisenä mainittuun eli lomanmääräytymisvuodelta 2025 (huhtikuu 2024-maaliskuu 2025) kertyvään lomapalkkavelkaan ei voida vaikuttaa juurikaan muutoin kuin lomapalkkavelkaan kuuluvan henkilöstön määrää vähentämällä. 2,75 päivän lomakertymällä/kuukausi 8500 työntekijälle kertyy kuukaudessa uutta lomaa noin 23 375 lomapäivää. Lomavuoden 2024 osalta on linjattu toukokuussa 2024, ettei vuosilomapäiviä voi enää sopia säästövapaaksi siirrettäväksi, jolloin suurin osa lomanmääräytymisvuoden 2024 lomista tulisi olla pidettynä huhtikuun 2025 loppuun mennessä, eikä uutta säästövapaavelkaa enää synny. Lomanmääräytymisvuodelta 2024 jäljellä olevien vuosilomien pitämiseen ajallaan on kiinnitettävä huomioita, ettei se tule kasvattamaan säästövapaavelkaa. Aiemmilta vuosilta kertyneeseen säästövapaavelkaan puolestaan voidaan vaikuttaa säästövapaapäivien pitämisellä lomana.

Suuri osa lomapalkkavelasta (syyskuun lopussa sivukuluineen 59,9 miljoonaa euroa) muodostuu parhaillaan kertyvien lomanmääräytymisvuoden 2025 lomien sekä vielä lomanmääräytymisvuoden 2024 pitämättömien lomapäivien osuudesta. Näiden yhteenlaskettu osuus lomapalkkavelasta on syyskuun 2024 tilanteessa henkilösivukuluineen noin 46,1 miljoonaa euroa. Pitämättömiä tai kertyneitä päiviä on yhteensä noin 225 000 päivää, jolloin yhden pitämättömän tai kertyneen lomapäivän arvo on laskennallisesti henkilösivukuluineen noin 205 euroa/päivä. Jos lomapalkkavelkaan sisältyvien pitämättömien tai kertyneiden lomien määrää saadaan laskettua 11 000 päivällä, pienenee lomapalkkavelan osuus henkilösivukuluineen noin 2,3 miljoonaa euroa.

Säästövapaavelan osuus lomapalkkavelasta on syyskuun lopun 2024 tilanteessa henkilösivukuluineen 4,3 miljoonaa euroa. Säästövapaapäiviä oli pitämättä 19 735 päivää, jolloin yhden säästövapaapäivän arvo on laskennallisesti henkilösivukuluineen noin 218 euroa/säästövapaapäivä. Jos säästövapaapäivien määrää saadaan laskettua 20 %:lla (n. 3 950 päivää), laskee säästövapaavelan osuus henkilösivukuluineen 0,9 miljoonaa euroa. Jos säästövapaapäivien määrää saadaan laskettua 40 %:lla (n. 7 900 päivää), laskee säästövapaavelan osuus henkilösivukuluineen 1,8 miljoonaa euroa.

Keväällä 2024 toteutuneet yhteistoimintaneuvottelut ovat vaikuttaneet rekrytointeihin heijastuen toteutuneiden rekrytointien määrään laskevasti. Aluehallitus päätti lokakuussa käynnistää uudet yhteistoimintaneuvottelut. Viimeinen neuvottelukokous on käyty 3.12.2024, jolloin neuvottelut on käyty ennen talousarvioehdotuksen etenemistä päätöksentekoon. Aluehallitus vie talousarvioehdotuksen aluevaltuuston päätettäväksi 16.12.2024.

Hyvinvointialueen lainakannan kasvu ja sitä kautta kasvaneet korkokulut kasvattavat lainanhoitokuluja. Tulevaisuudessa lainanhoitokulut säilyvät korkealla tasolla ja korkotason muutoksilla on merkittävä vaikutus talouteen. Rahoituslainojen maksettavat pääomien lyhennysosuudet kasvavat tulevina vuosina, mikä korostaa maksuvalmiussuunnittelun merkitystä.

Monet epävarmuustekijät vaikuttavat taloussuunnittelukauteen ja pidemmällekin tulevaisuuteen. Yhdistävä tekijä niille on, että ne vaikeuttavat talouden tasapainon saavuttamista. Lapin hyvinvointialueen rahoituksesta lähes 90 % on valtion rahoitusta (1 009,3 milj. €). Rahoituksen riittävyys on haaste, koska hyvinvointialueen mahdollisuudet vaikuttaa tuottojen kertymiseen on kohtalaisen pieni ja toisaalta kulupaineet ovat suuret.

Valtion rahoitus ei ole vastannut Lapin hyvinvointialueelle siirtyneen lakisääteisen toiminnan todellista kustannustasoa eikä kustannustason muutokseen ole vastannut rahoituksen tarkastus laskennallisella hyvinvointialueindeksillä. Päivitetyn tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä on liki edellisvuoden alijäämän tasoinen.

Valtionvarainministeriö on syyskuussa nimennyt kuusi hyvinvointialuetta muutostukikeskusteluihin, jotka Lapin hyvinvointialueella alkavat 18.12.2024 ministeriöiden edustajien käynnillä Rovaniemellä. Muutostukikeskustelut käydään tammi – maaliskuun 2025 aikana.

Aluevaltuusto päätti 22.4.2024 § 19 hyväksyä talouden sopeuttamisohjelman, jolla taloutta sopeutetaan pysyvästi 98 milj. €:lla eurolla vuodessa, josta 47 milj. € toteutuisi vuonna 2024. Vuosina 2023 ja 2024 kertyvät alijäämät tulee kattaa viimeistään vuoden 2026 talousarviossa (Hyvinvointialuelaki 115 § 2.), minkä mukaan em. talouden sopeuttamisohjelma on laadittu. Aluehallitus täydensi talouden sopeuttamisohjelmaa lainanhoitokyvyn varmistamista koskevilla laskelmilla, jotka toimitettiin valtiovarainministeriölle (Aluehallitus 8.5.2024 § 223). Aluevaltuusto edellytti tekemässään päätöksessä talouden sopeuttamisohjelman toimeenpanossa suunnitelmallisuutta, toimialojen välistä tiivistä yhteistyötä sekä korvaavien palveluiden olemassaoloa ennen nykyisen toiminnan lakkauttamista. Hyvinvointialueella käynnistettiin hyvinvointialueen organisaation madaltamiseen sekä johto- ja esihenkilöiden määrän vähentämiseen ja tehtävien uudelleen järjestelyyn tähtäävä selvitys, joka valmistellaan osaksi vuoden 2025 talousarviokäsittelyä.

Vuoden 2024 lainanottovaltuuteen (77,042 milj. €) liittyen valtionvarainministeriö on sähköpostiviestillä 21.5.2024 ilmoittanut, että talouden sopeuttamisohjelman ja ministeriölle toimitettujen lainanhoitokyvyn varmistamista koskevien laskelmien myötä lainan-

ottovaltuuden muutoksen ehto talouden tasapainottamisohjelman laadinnasta on täytetty. Vuoden 2024 lainanottovaltuudella rahoitettavaksi suunniteltuja investointeja voitiin lähteä toteuttamaan em. myönteisen päätöksen jälkeen.

Valtiovarainministeriö on 6.6.2024 lähettämällään tiedotteella informoinut, että yksikään hyvinvointialue ei saa uutta lainanottovaltuutta vuodelle 2025 investointien rahoittamiseksi. Aluehallituksen päätöksen 28.8.2024 § 378 mukaisesti neuvottelut käynnistetään valtionvarainministeriön kanssa lainanottovaltuuden muuttamiseksi, jotta välttämättömät investoinnit hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden tuottamiseksi voidaan turvata. Lainanottovaltuuden muutosneuvotteluissa on kyettävä osoittamaan lainanhoitokyky, jolloin vuoden 2025 ja myöhempien suunnitteluvuosien vuosikate tulee olla riittävä.

Hyvinvointialueen vuoden 2025 lainanottovaltuuksien muuttamisen valmisteluryhmän raporttiluonnos on julkaistu 11/2024. Sen mukaan hyvinvointialueelle asetetaan mm. ehto, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee päivittää talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Päivitetty tasapainottamisohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 31.1.2025 mennessä. Hyvinvointialue raportoi ohjelman toteuttamisesta puolivuosittain valtiovarainministeriölle.

Valtionvarainministeriön viimeisin päivitys hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoituslaskelmista on tullut 22.11.2024. Laskelmat osoittavat rahoituksen kiristyvän tulevina vuosina, mikä luo edelleen painetta talouden sopeuttamistoimenpiteille. Vuodelle 2025 Lapin hyvinvointialueelle annetaan yleiskatteellista rahoitusta 1 009,3 milj. euroa, jossa on kasvua kuluvaan vuoteen nähden 89,1 milj. €. Siirtymätasaus leikkaa vuoden 2025 rahoitusta 49,4 milj. €. Merkittävä syy Lapin hyvinvointialueen alijäämän suuruuteen on siirtymätasaus leikaten tuntuvasti Lapin hyvinvointialueen rahoitusta.

2.4. Alijäämien kattamisaikataulu

Hyvinvointialuelain (laki hyvinvointialueesta 611/2021) 115 § 2 mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Lakiteksti tarkoittaa käytännössä sitä, että vuodelta 2023 kertynyt ja vuodelta 2024 kertyvä alijäämä tulee kattaa viimeistään vuonna 2026. Lapin hyvinvointialueen alijäämä vuodelta 2023 oli 90,3 M€. Vuodelta 2024 alijäämää arvioidaan kertyvän n. 88 M€, jolloin ns. kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023 ja 2024 on arvioilta n. 177 M€.

Alijäämien kattamisen aikataulua on arvioitu muutamien erilaisten vaihtoehtojen pohjalta. Vaihtoehdoissa esitetty arvio kustannusten kasvusta perustuu yleiseen kustannustason nousuun. Kustannusten kasvussa ei ole otettu huomioon väestön ikääntymisen aiheuttaman palvelutarpeen lisääntymisen vaikutusta. Nykyrakenteilla ja nykyisellä kustannustasolla arvioituna ikääntyneiden määrän kasvu lisää kustannuksia vuoteen 2030 mennessä kumuloituvasti n. 60-80 M€ kohdentuen ikääntyneiden tarvitsemiin sosiaali-

palveluihin ja terveydenhuoltoon. Yli 75-vuotiaita on Lapissa uusimman väestöennusteen mukaan vuonna 2030 5316 henkilöä enemmän kuin vuonna 2023. Ikääntyneiden palveluiden järjestämisen kustannukset sosiaalipalveluissa olivat v. 2023 n. 10 700 € /nto/ yli 75-v. Terveydenhuollon osalta kustannuspaine jakaantuu niin perustasolle kuin erikoissairaanhoitoon.

Lähtötilanne: Ei uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuoden 2025 jälkeen

Mikäli vuoden 2025 jälkeen ei enää tehdä mitään uusia sopeuttamistoimenpiteitä, kumulatiivinen alijäämä kasvaisi yli 432 M€:on vuonna 2030. (Taulukko sivulla 17).

A) Kumulatiivinen alijäämä katetaan vuonna 2026

Kumulatiivisen alijäämän kattaminen viimeistään vuonna 2026 edellyttäisi sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka vaarantaisivat riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisen. Sopeuttamistarve vuonna 2026 olisi lähes 170 M€ eli lähes 16 % talousarviosta. (Taulukko sivulla 18).

B) Talouden tasapaino vuositasolla, alijäämiä ei kateta

Siirtymätasauksesta johtuen talouden tasapainon säilyttäminen vuositasolla edellyttää joka vuosi uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuodesta 2026 alkaen. Tuntuvista sopeutustoimenpiteistä huolimatta vuosilta 2023 ja 2024 kertyviä alijäämiä ei kuitenkaan saada katettua. (Taulukko sivulla 19)

C) Alijäämien kattaminen viimeistään vuonna 2030

Taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 on valmisteltu hyvinvointialuelain vastaisesti siltä osin, että taseeseen kertynyttä alijäämää ei kateta hyvinvointialuelain 115 § 2 edellyttämällä tavalla viimeistään vuonna 2026. Kumulatiivisen alijäämän kattaminen viimeistään vuonna 2026 edellyttäisi sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka vaarantaisivat riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisen. Lainsäädännön johtaessa ns. normikollisioon eli lakien väliseen ristiriitaan, etusija on annettu perustuslaissa taatulle ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä lähemmin määritellylle oikeudelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin eikä budjettioikeudelliselle normille alijäämän kattamisen aikataulusta. (Taulukko sivulla 20).

Taloussuunnitelma

Vuosina 2023 ja 2024 syntynyt alijäämä suunnitellaan katettavaksi viimeistään vuonna 2030. Tämäkin edellyttää tuntuvia sopeuttamistoimenpiteitä vuosina 2026–2030. Sopeuttamisen kokonaistarve nousee 130 M€:on, jossa ei ole otettu huomioon väestön ikääntymisen aiheuttaman palvelutarpeen lisääntymisen vaikutusta kustannusten kasvuun. Alijäämän kattaminen voi osoittautua jopa lähes mahdottomaksi, mikäli siirtymätasausvähennys jää voimassa olevan lain mukaisesti pysyväksi osaksi rahoitusjärjestelmää.

Lähtötilanne: Ei uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuoden 2025 jälkeen

Lähtötilanne: Ei uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuoden 2025 jälkeen									
Tuloslaskelma (1 000 €)									
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**TA 2024**	**TPE/MTA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Toimintatuotot	**135 626**	**137 886**	**141 994**	**150 689**	**154 788**	**158 874**	**163 164**	**167 569**	**172 094**
Toimintakulut	**-1 082 432**	**-1 097 544**	**-1 120 000**	**-1 126 992**	**-1 169 508**	**-1 213 275**	**-1 259 227**	**-1 307 079**	**-1 356 915**
Toimintakuluihin sisältyy sopeutusta				(ks. TA 2025)	0	0	0	0	0
Toimintakate	**-946 806**	**-959 658**	**-978 006**	**-976 303**	**-1 014 720**	**-1 054 401**	**-1 096 063**	**-1 139 510**	**-1 184 822**
Valtion rahoitus	879 316	915 789	919 190	1 009 284	1 052 631	1 058 668	1 068 088	1 090 403	1 123 115
Rahoituserät	-2 856	-5 055	-5 055	-5 529	-5 420	-5 320	-5 220	-5 220	-5 220
Vuosikate	**-70 346**	**-48 924**	**-63 871**	**27 451**	**32 491**	**-1 053**	**-33 195**	**-54 326**	**-66 926**
Poistot ja tilinpäätöserät	-19 998	-23 876	-23 876	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457
Tilikauden ylijäämä (alijäämä), sitova	**-90 344**	**-72 800**	**-87 747**	**994**	**6 034**	**-27 510**	**-59 652**	**-80 783**	**-93 383**
Kumulatiivinen alijäämä	**-90 344**	**-163 144**	**-178 091**	**-177 096**	**-171 062**	**-198 572**	**-258 223**	**-339 006**	**-432 389**
Siirtymätasaus	-54 699	-52 875	-52 875	-49 399	-44 391	-39 091	-28 491	-19 706	-19 706
Kumulatiivinen siirtymätasaus	**-54 699**	**-107 574**	**-107 574**	**-156 972**	**-201 363**	**-240 454**	**-268 944**	**-288 650**	**-308 356**

A) Kumulatiivinen alijäämä katetaan vuonna 2026

VAIHTOEHTO A: Kumulatiivinen alijäämä katetaan vuonna 2026									
Tuloslaskelma (1 000 €)									
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**TA 2024**	**TPE/MTA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Toimintatuotot	**135 626**	**137 886**	**141 994**	**150 689**	**154 788**	**158 874**	**163 164**	**167 569**	**172 094**
Toimintakulut	**-1 082 432**	**-1 097 544**	**-1 120 000**	**-1 126 992**	**-998 308**	**-1 035 535**	**-1 074 621**	**-1 115 318**	**-1 157 698**
Toimintakuluihin sisältyy sopeutusta				(ks. TA 2025)	171 200	0	0	0	0
Toimintakate	**-946 806**	**-959 658**	**-978 006**	**-976 303**	**-843 520**	**-876 661**	**-911 457**	**-947 749**	**-985 604**
Valtion rahoitus	879 316	915 789	919 190	1 009 284	1 052 631	1 058 668	1 068 088	1 090 403	1 123 115
Rahoituserät	-2 856	-5 055	-5 055	-5 529	-5 420	-5 320	-5 220	-5 220	-5 220
Vuosikate	**-70 346**	**-48 924**	**-63 871**	**27 451**	**203 691**	**176 687**	**151 411**	**137 435**	**132 292**
Poistot ja tilinpäätöserät	-19 998	-23 876	-23 876	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457
Tilikauden ylijäämä (alijäämä), sitova	**-90 344**	**-72 800**	**-87 747**	**994**	**177 234**	**150 230**	**124 954**	**110 978**	**105 835**
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	**-90 344**	**-163 144**	**-178 091**	**-177 096**	**138**	**150 368**	**275 323**	**386 301**	**492 135**
Siirtymätasaus	-54 699	-52 875	-52 875	-49 399	-44 391	-39 091	-28 491	-19 706	-19 706
Kumulatiivinen siirtymätasaus	**-54 699**	**-107 574**	**-107 574**	**-156 972**	**-201 363**	**-240 454**	**-268 944**	**-288 650**	**-308 356**

B) Talouden tasapaino vuositasolla, alijäämiä ei kateta

VAIHTOEHTO B: Vuosittain 0-tulos, sopeutus 9 500 - 31 000 t€/vuosi, yhteensä 87 000 t€									
Tuloslaskelma (1 000 €)									
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**TA 2024**	**TPE/MTA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Toimintatuotot	**135 626**	**137 886**	**141 994**	**150 689**	**154 788**	**158 874**	**163 164**	**167 569**	**172 094**
Toimintakulut	**-1 082 432**	**-1 097 544**	**-1 120 000**	**-1 126 992**	**-1 169 508**	**-1 185 755**	**-1 199 527**	**-1 226 277**	**-1 263 491**
Toimintakuluihin sisältyy sopeutusta				(ks. TA 2025)	0	27 520	31 120	18 800	9 500
Toimintakate	**-946 806**	**-959 658**	**-978 006**	**-976 303**	**-1 014 720**	**-1 026 881**	**-1 036 364**	**-1 058 708**	**-1 091 398**
Valtion rahoitus	879 316	915 789	919 190	1 009 284	1 052 631	1 058 668	1 068 088	1 090 403	1 123 115
Rahoituserät	-2 856	-5 055	-5 055	-5 529	-5 420	-5 320	-5 220	-5 220	-5 220
Vuosikate	**-70 346**	**-48 924**	**-63 871**	**27 451**	**32 491**	**26 467**	**26 505**	**26 476**	**26 498**
Poistot ja tilinpäätöserät	-19 998	-23 876	-23 876	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457
Tilikauden ylijäämä (alijäämä), sitova	**-90 344**	**-72 800**	**-87 747**	**994**	**6 034**	**10**	**48**	**19**	**41**
Kumulatiivinen alijäämä	**-90 344**	**-163 144**	**-178 091**	**-177 096**	**-171 062**	**-171 052**	**-171 004**	**-170 985**	**-170 944**
Siirtymätasaus	-54 699	-52 875	-52 875	-49 399	-44 391	-39 091	-28 491	-19 706	-19 706
Kumulatiivinen siirtymätasaus	**-54 699**	**-107 574**	**-107 574**	**-156 972**	**-201 363**	**-240 454**	**-268 944**	**-288 650**	**-308 356**

C) Alijäämien kattaminen viimeistään vuonna 2030

VAIHTOEHTO C: Alijäämä katettu vuonna 2030, sopeutus vuosina 2026-2030 yhteensä 130 000 t€									
Tuloslaskelma (1 000 €)									
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**TA 2024**	**TPE/MTA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Toimintatuotot	**135 626**	**137 886**	**141 994**	**150 689**	**154 788**	**158 874**	**163 164**	**167 569**	**172 094**
Toimintakulut	**-1 082 432**	**-1 097 544**	**-1 120 000**	**-1 126 992**	**-1 139 303**	**-1 153 919**	**-1 171 584**	**-1 192 051**	**-1 215 438**
Toimintakuluihin sisältyy sopeutusta				(ks. TA 2025)	30 000	28 000	26 000	24 000	22 000
Toimintakate	**-946 806**	**-959 658**	**-978 006**	**-976 303**	**-984 515**	**-995 045**	**-1 008 420**	**-1 024 481**	**-1 043 345**
Valtion rahoitus	879 316	915 789	919 190	1 009 284	1 052 631	1 058 668	1 068 088	1 090 403	1 123 115
Rahoituserät	-2 856	-5 055	-5 055	-5 529	-5 420	-5 320	-5 220	-5 220	-5 220
Vuosikate	**-70 346**	**-48 924**	**-63 871**	**27 451**	**62 696**	**58 303**	**54 448**	**60 702**	**74 551**
Poistot ja tilinpäätöserät	-19 998	-23 876	-23 876	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457	-26 457
Tilikauden ylijäämä (alijäämä), sitova	**-90 344**	**-72 800**	**-87 747**	**994**	**36 239**	**31 846**	**27 991**	**34 245**	**48 094**
Kumulatiivinen alijäämä	**-90 344**	**-163 144**	**-178 091**	**-177 096**	**-140 857**	**-109 011**	**-81 020**	**-46 775**	**1 319**
Siirtymätasaus	-54 699	-52 875	-52 875	-49 399	-44 391	-39 091	-28 491	-19 706	-19 706
Kumulatiivinen siirtymätasaus	**-54 699**	**-107 574**	**-107 574**	**-156 972**	**-201 363**	**-240 454**	**-268 944**	**-288 650**	**-308 356**

2.5. Lainsäädäntömuutokset ja muu normiohjaus

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntömuutokset ja muu normiohjaus

Uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.2025. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään erityispalveluita vammaiselle henkilölle, joka ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia, sopivia ja tavanomaisessa elämässä tarvittavia palveluita yleislakien perusteella. Uusi vammaispalvelulaki sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Kehitysvammalakiin jää vain itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista sekä tahdosta riippumatonta erityishuoltoa koskevat säännökset. Jokaiselle palvelulle on lisäksi omat, tarkemmat myöntämisedellytykset. Vammaispalvelulain tarkoittamalla vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus lähes kaikkiin vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja hyvinvointialueella on ehdoton velvoite näiden palveluiden järjestämiseksi. Kustannukset tulevat ensimmäisinä vuosina nousemaan, koska rahoitusta on varattu lain toimeenpanon edellyttämän lisääntyvään palvelutarpeen arviointiin ja palvelupäätösten tekemiseen. Vuodesta 2028 lähtien kustannuksien on arvioitu pysyvät samalla tasolla.

Laki työllistämisen monialaisesta edistämisestä (TYM-laki) tulee voimaan 1.1.2025. Lain mukaisesti työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

Mikäli em. viranomaiset arvioivat työttömän työllistymisen edellyttävän palvelujen yhteensovittamista, työtön ohjataan monialaiseen palvelutarpeen arviointiin ja laativat tarvittaessa monialaisen työllistymissuunnitelman. Työttömyyden kestoon liittyvät aikarajat poistuvat, joten asiakasmäärät monialaisessa työssä tulevat arvion mukaan lisääntymään.

Hyvinvointialueelle on sovittu muodostettavan yksi monialaisen tuen johtoryhmä ja työllisyysalueiden mukaiset operatiiviset ryhmät.

Uusi kotoutumislaki tulee voimaan 1.1.2025. Lain mukaan hyvinvointialueen on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Hyvinvointialueen on myös huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotoutumisen edistämisessä.

Hyvinvointialueen vastuulla ovat mm. seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan: sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla; palvelutarpeen arviointi monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinta sekä lapsen tai nuoren asumisen ja tuen järjestämistä koskevat laissa säädetyt tehtävät.

Korvausta kotoutumisen tehtävistä ja toimeentulotuesta maksetaan kolmen vuoden ajan. Lisäksi valtio voi korvata vamman tai sairauden aiheuttamat huomattavat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset.

Vanhuspalvelulain muutos tullee voimaan 1.1.2025. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettua lakia siten, että toteutuneen henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti 1.1.2025 lähtien.

Terveydenhuoltolain muutosesitys HE 149/202 on eduskunnan käsittelyssä. Siinä esitetään merkittäviä muutoksia erikoissairaanhoidon palveluverkkoon. Lapin osalta esitys tarkoittaisi Länsi-Pohjan keskussairaalan ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen muuttumista rajatun erikoissairaanhoidon päivystykseksi ja lisäksi LPKS:ssa kiellettäisiin vuodeosastolla jatkohoitoa vaativa kirurgia. Käytännössä lakimuutoksen vaikutukset määrittyvät tarkemmin vasta mahdollisen lain hyväksynnän jälkeen valtioneuvoston tarkemmilla asetuksilla. Lakiesityksen mukaan lakimuutos tulisi voimaan 1.10.2025.

Hoitotakuulainsäädäntöä ollaan muuttamassa niin, että perusterveydenhuollon osalta kiireettömän hoitoon pääsyn määräaika pitenisi kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen ja suun terveydenhuollossa hoitoon pääsyn enimmäisaika pidentyisi kolmesta kuukaudesta takaisin aiempaan kuuteen kuukauteen (HE 134/2024 vp).

Eduskunnan käsittelyssä on esitys lasten ja nuorten terapiatakuusta (HE 131/2024 vp). Tavoitteena on, että lapset ja alle 23-vuotiaat nuoret saavat apua mielenterveyden ongelmiin varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä.

Terveydenhuoltolakiin ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset siitä, että perusterveydenhuollossa lyhytpsykoterapia tai psykologiseen vuorovaikutukseen perustuva määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito olisi aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun tarve tällaiselle hoidolle on todettu.

Sosiaalihuollossa lapsille ja nuorille olisi järjestettävä mielenterveystyön palveluna psykososiaalista tukea hyvinvointialueen määrittämällä tavalla, jossa käytetään edellä mainittuja psykososiaalisia menetelmiä sosiaalihuollon palvelutehtävään soveltuvin osin. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä olisi sovittava siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnasta muodostuu tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Mielenterveystyön palvelua koskeva päätös olisi toimeenpantava kuukauden kuluessa tuen tarpeen toteamisesta. Laki tulisi voimaan 1.5.2025 ja sen perusteella hyvinvointialueiden rahoitusta lisätään 35 miljoonaa euroa vuodesta 2026 lähtien. Vuoden 2025 osalta toimeenpanoon osoitetaan lisärahoitusta yhteensä 23,4 miljoonaa euroa.

Pelastustoimen lainsäädäntömuutokset ja muu normiohjaus

Pelastustoimen normiohjaus rakentuu monesta eri lainsäädännöstä, keskeisimpinä laki pelastustoimen järjestämisestä, pelastuslaki ja valmiuslaki. Näistä kahden jälkimmäisen

uudistaminen on käynnistynyt ja lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan oletettavasti vuoden 2026 alusta eli vielä vuoteen 2025 niillä ei ole vaikutusta.

Lakien ohella valtioneuvosto ja sisäministeriö ovat antaneet huomattavan määrän toimintaa ohjaavia asetuksia, jotka vaikuttavat suoraan toimintaan tai määriteltävään palvelutasoon. Pelastustoimen palvelutasopäätöksen laatimista ohjaa toimintavalmiuden suunnitteluohje, joka on jo uudistettu ja se tullee voimaan vuoden 2025 aikana siten, että seuraava palvelutasopäätös rakentuu sen pohjalle. Toimintavalmiuden suunnitteluohje kiristää jonkin verran palvelutasoa ja lisää kustannuksia.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt pelastustoimen palvelutasopäätöksen vuosille 2024-2025. Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä määritellään riskianalyysiin perustuen konkreettiset tavoitteet pelastustoimen lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle. Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia huomioiden myös toiminta poikkeusoloissa.

Pelastustoimen palvelutason toteuttamista valvoo aluehallintovirasto ja valvonta on tiukentunut huomattavasti aiemmista vuosista. On arvioitavissa, että vuonna 2025 pelastustoimen palvelutasoa joudutaan korjaamaan joiltakin osin korjausmääräysten perusteella.

Muut hyvinvointialueiden toimintaa koskevat lainsäädäntömuutokset ja muu normiohjaus

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä valmistelee hankintalainsäädännön muutoksia, jotka perustuvat Suomen hallitusohjelman kirjauksiin. Hallituksen esitys hankintalain uudistamiseksi on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

Suomen hallitusohjelmassa on yhtiöiden sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskeva kirjaus. Ohjelmassa tavoitellaan, että sidosyksikön omistukselle asetetaan vähimmäisomistusprosentti (10 %). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sidosyksiköllä voi olla enintään 10 omistajaa. Mikäli muutos astuu voimaan, hyvinvointialueen on käynnistettävä arviointi yhtiöistä, joissa omistusosuutta on tarpeen nostaa niin, että 10 % vaatimus täyttyisi. Haasteeksi muodostuu se, onko sidosyksiöiden muilla omistajilla valmiudet omistussuhteiden muutoksiin. Vaihtoehtona on luopua yhtiöistä, joissa on alle 10 % omistusosuus ja arvioida hankintojen muu järjestely (esim. yhteishankintojen lisääminen). Yleisimmät perustelut sidosyksiköiden käyttöön ovat mm. palvelun erityisvaatimukset, markkinapuute, huoltovarmuus, sopimussuhteen vakaus, edullisuus ja horisontaalinen yhteistyö (lähde: Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvitys ja tulosten esitys 16.4.2024).

Hallitusohjelman mukaan julkisten hankintojen tehokkuutta edistetään hankintalain ohella uudistamalla muuta julkisen vallan markkinatoimintaa koskevaa sääntelyä. Lisäksi hallitus uudistaa kuntalakia ja hyvinvointialuelakia huomioimaan paremmin taloudellinen vastuullisuus ja kuntien yritystoiminnan markkinavaikutukset.

2.6. Väestön kehitys ja palvelutarpeet

Lapin hyvinvointialue on Suomen hyvinvointialueista pinta-alaltaan suurin ja harvaan asutuin. Lappi kattaa lähes neljänneksen koko Suomen pinta-alasta ja väestöntiheys on vuoden 2023 väestötietojen mukaan vain 1,9 henkilöä neliökilometrillä. Kaupunkialueella asui vuonna 2023 lappilaisista 58,0 %. Harvaan asutulla maaseudulla asui samaan aikaan 28,9 % lappilaisista eli vajaa kolmannes alueen väestöstä. Harvan asutuksen vuoksi välimatkat ovat pitkät, mikä asettaa haasteen muun muassa palveluiden saavutettavuudelle. Julkisen liikenteen linjat kulkevat suuressa osassa Lappia harvoin eikä poikittaisliikennettä juuri ole.

Lapin väestön sairastavuus on kansallisesti korkealla tasolla. THL:n koostaman kansallisen terveysindeksin tulokset sisältävät sekä sairastavuuden että työkyvyttömyyden ja koostuvat vuosien 2020–2022 tiedoista. Lapissa sairastavuuden ikävakioitu kokonaisindeksiluku oli 109 ja työkyvyttömyyden kokonaisindeksiluku 126. Lapissa kuntien väliset erot sekä sairastavuudessa että työkyvyttömyydessä ovat erittäin suuria.

Tuoreimman Tilastokeskuksen tuottaman väestöennusteen 10/2024 mukaan Lapin väestö pienenee tulevan vuosikymmenen aikana yhdellä prosentilla (-1 %). Viime vuosien ennätyksellisen matalan syntyvyyden vuoksi uudessa väestöennusteessa alle kouluikäisten lasten määrä laskee - 8 %. Eläkeikäisten osuus väestöstä kasvaa samaan aikaan + 8 % ja vanhuusikäisten eli 75 vuotta täyttäneiden osuus + 33 %. Tuoreimman väestöennusteen mukaan ikääntymisen myötä kasvaa kaikkein iäkkäimpien, eli 80 vuotta täyttäneiden määrä ja osuus väestöstä. Vuonna 2040 Lapin väestöstä 11,7 % odotetaan olevan 80 vuotta täyttäneitä, kun vuonna 2023 vastaava osuus väestöstä oli 6,7 %. Väestöennusteen mukaan vuonna 2030 työikäisten osuus Lapin väestöstä olisi 57,3 % jos muuttoliikettä ei huomioida ja 58,0 % muuttoliike huomioiden, sillä muuttajat ovat yleensä nuoria aikuisia. Positiivisella nettomaahanmuutolla on tuoreimmassa väestöennusteessa suuri merkitys ja ilman muuttoliikettä väki vähenisi kaikissa Lapin kunnissa. Erot väestön määrän kehityksessä ovat erittäin suuret Lapissa sisäisesti. Väestöennusteen 2024 mukaan väestöllinen huoltosuhde kasvaa Lapissa maltillisesti vuoteen 2030 saakka, jolloin se olisi 72,4 (v. 2023 71,1). Tämän jälkeen huoltosuhde alkaa koko Lapin tasoisesti loivasti laskea, mutta kunnittaista ja alueellista vaihtelua on kuitenkin paljon.

Lapin hyvinvointialue, väestöennuste (2024)						
Vuosi	**0-6**	**7-18**	**19-64**	**65-74**	**75-**	**Yhteensä**
2023 (toteuma)	9 833	22 699	95 441	26 647	21 530	176 150
2024	9 651	22 528	94 892	26 455	22 415	175 941
2025	9 538	22 228	94 386	26 260	23 233	175 645
2026	9 424	21 843	93 867	26 246	23 916	175 296
2027	9 294	21 418	93 543	26 035	24 681	174 971
2028	9 125	20 985	93 368	25 771	25 430	174 679
2029	9 077	20 416	93 436	25 307	26 174	174 410
2030	9 062	19 819	93 563	24 866	26 846	174 156

Koko maan kehityksestä poiketen Lapin työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt ja Lapin työllisyys on kasvussa. Vuonna 2023 Lapin työllisyysaste nousi 75,7 %:in ollen 2,1 %-yksikköä koko maata korkeammalla. Seutukuntien ja kuntien väliset erot työttömyydessä ja sen kehityksessä ovat kuitenkin huomattavia. Alkuvuodesta 2024 työttömien osuus työvoimasta on vaihdellut kunnittain 6-15 %. Lapin tulevaisuuden kasvunäkymät ovat tällä hetkellä hyvin positiiviset.

Kielellisesti Lapin hyvinvointialue on yhtenäinen. Vuoden 2023 väestötietojen mukaan suomenkielisten osuus on 94,8 % väestöstä, saamenkielisiä on 0,9 % ja ruotsinkielisiä 0,3 %. Vieraskielisten osuus oli kokonaisuudessaan 4 %.

Pienituloisiin asuntokuntiin kuuluvien osuus on Lapissa maan keskitasoa, ja väestön tuloerot ovat maan pienimpiä. Asunnottomuusongelmaa on Lapissa lähinnä vain suurimmissa kaupungeissa.

Palveluiden järjestämiseen erityishaasteensa tuo Lapissa matkailijoiden ja matkailutyövoiman tarpeet sekä jatkossa myös NATOn lisääntyvä toiminta Lapissa. Työvoiman saatavuusongelmat ja rekrytointivaikeudet ovat Lapissa yleisempiä kuin muualla Suomessa. Työvoiman ikääntyminen ja eläköityminen haastaa Lapissa useita toimialoja ja koskettaa merkittävästi myös Lapin hyvinvointialuetta alueen suurimpana työnantajana.

3. Strateginen ohjaus

3.1. Hyvinvointialueen järjestämisvastuu, hyvinvointialuestrategia ja sen toimeenpano

Hyvinvointialueen yleinen järjestämisvastuu

Hyvinvointialueista säädetyn lain (612/2021) mukaisesti hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä 3) tuottamistavan valinnasta 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hyvinvointialueen on seurattava alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä väestöryhmittäin, järjestämänsä sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetta, saatavuutta, laatua, vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta, asiakkaiden palvelujen yhteensovittamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja tuottavuutta. Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muita hyvinvointialueita koskevaan tietoon. Hyvinvointialueen on hyödynnettävä edellä mainittua tietoa järjestämisvastuullaan olevan sosiaali- ja terveydenhuollon tietojohtamisessa toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksen, johtamisen ja päätöksenteon tukena.

Järjestämisohjelmassa linjataan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden järjestämistä koskevat yleiset Lapin hyvinvointialueella noudatettavat tavoitteet ja periaatteet, joita noudatetaan strategiaa toimeenpanevissa eri tason ohjelmissa. Periaatteissa ja tavoitteissa korostuvat yhdenvertaisuus, vaikuttavuus, kielelliset oikeudet ja sukupuolten tasa-arvo, erilaisiin ja eritasoisiin yhteistyön muotoihin panostaminen, TKIO-toiminta, valmius ja varautuminen sekä tuottavuus- ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen. Palveluiden järjestämisen pitkän aikavälin tavoitteena on syvenevän integraation kautta sujuvoittaa asiakkaiden palveluketjuja ja hoitopolkuja sekä varmistaa hoidon ja palvelun jatkuvuus. Kokonaisvaikuttavuudeltaan parhaimmilla järjestämistavan valinnoilla parannetaan palveluiden saatavuutta ja asiakaslähtöisyyttä tavoitteena, että monituottajuus ja palveluseteli ovat oman tuotannon ohella käytössä koko hyvinvointialueella. Palveluiden laatu, saatavuus ja yhdenvertaisuus varmistetaan panostamalla henkilöstöresurssien ennakointiin, saatavuuteen, osaamiseen sekä työn tuottavuuden parantamiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu

Hyvinvointialueen järjestämisvastuusta sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädetyssä laissa (612/2021),

jonka tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä varmistaa yhdenvertaiset, yhteen toimivat ja kustannusvaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut koko maassa.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen sisältyy asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Kunnilla on vastaava velvoite asukkaidensa osalta. Hyvinvointialueen on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet.

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet vuosille 2023–2026 on päivitetty nykyisen hallitusohjelman ja palvelureformin pohjalta keväällä 2024 ja ne koskevat koko Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Tavoitteita on kahdeksan ja ne on huomioitu Lapin hyvinvointialueen strategiassa ja sitä toteuttavassa toimeenpano-ohjelmassa.

1. Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät peruspalveluiden saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista.

2. Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset.

3. Toiminta on taloudellisesti kestävää ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun.

4. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta.

5. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy.

6. Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa.

7. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu.

8. Kansallisesti ja yhteistyöalueittain suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista.

Pelastustoimen järjestämisvastuu

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) tarkoituksena on edistää ja ylläpitää turvallisuutta sekä varmistaa yhdenvertaiset, yhdenmukaiset ja kustannusvaikuttavat pelastustoimen palvelut koko maassa. Hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan ja aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelu-

tasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös valtioneuvoston joka neljäs vuosi vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet.

Valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 ovat seuraavat; 1) pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti 2) pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa 3) pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti 4) pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna 5) pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa 6) pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin 7) pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan 8) pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta 9) pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

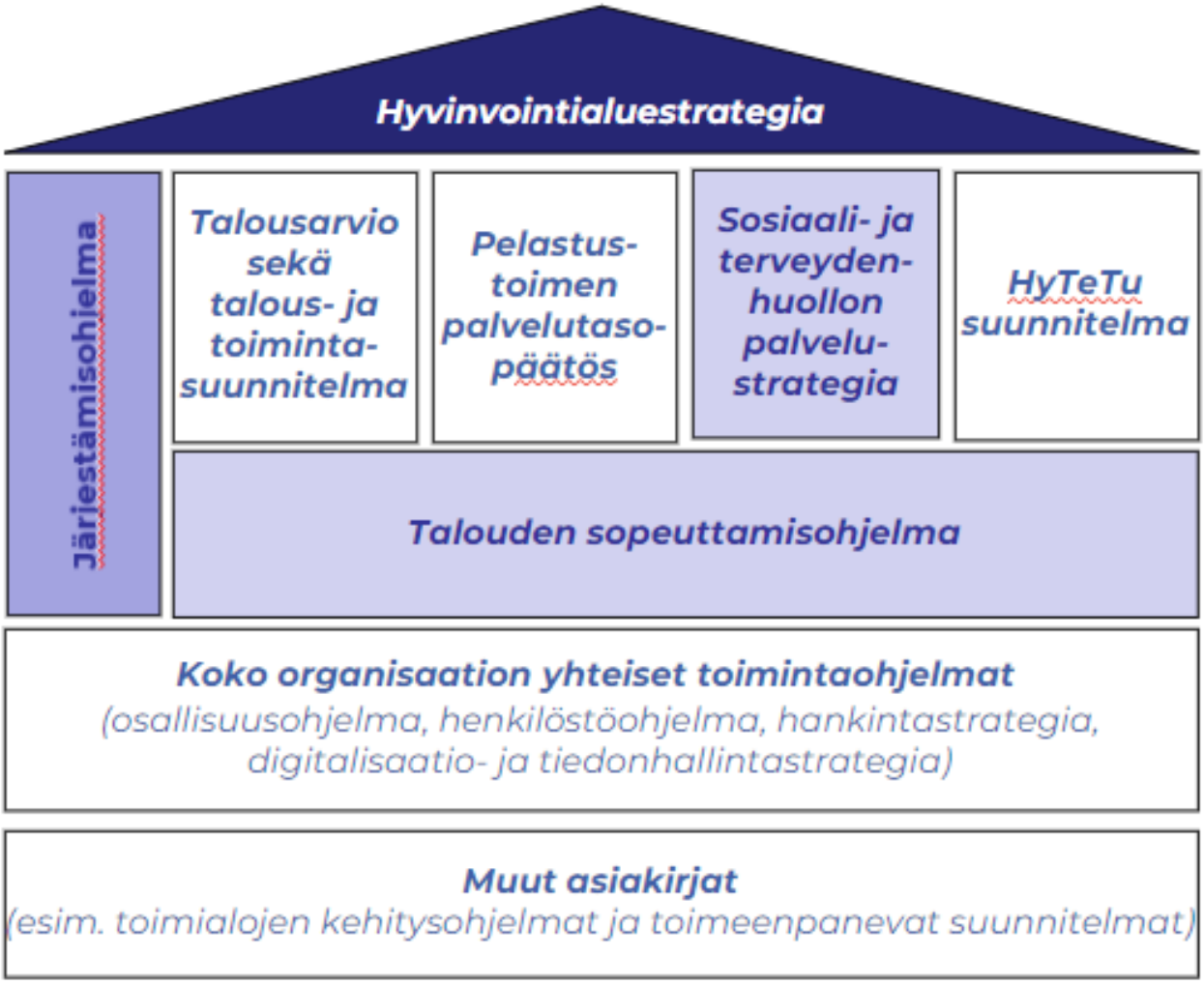

Strategian toimeenpano ja strategiset tavoitteet vuodelle 2025

Lapin hyvinvointialueen strategiaa toimeenpannaan useamman strategian toteuttamisohjelman kautta. Strategian toteuttamisohjelmista lakisääteisiä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia, pelastustoimen palvelutasopäätös ja hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnitelma. Kaikkien toimeenpano-ohjelmien osalta toimenpiteiden tarkastelu tapahtuu strategian painopisteiden (asiakaskokemus, henkilöstökokemus, vaikuttavuus, talouden tasapaino, hyvä johtaminen) kautta ja kaikissa tulee huomioida myös palveluiden järjestämiselle asetetut yhteiset tavoitteet. Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelma toimii muutosohjelman luonteisena ohjelmana, johon on koottu keskeiset taloutta sopeuttavat toimenpiteet ja joka toteuttaa sekä palveluiden järjestämisen ohjelman keskeisiä linjauksia että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaa ja pelastustoimen palvelutasopäätöstä.

Aluevaltuuston syksyllä 2024 vuosille 2024-2025 hyväksymän hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan toimi- ja vastuualueilla talousarviovuoden aikana hyväksytyn suunnitelman mukaisesti.

Lapin hyvinvointialue on huomioinut strategiaa ja sen toteuttamisohjelmia valmistellessaan väestön tarpeet ja toimintaympäristön muutokset sekä rahoituksen reunaehdot. Kansalliset strategiset tavoitteet on sisällytetty strategisiin tavoitteisiin keskeisin osin. Keskeiset strategiset tavoitteet, mittarit ja talousarviovuoden 2025 tarkemmat tavoitteet on koottu strategian painopisteittäin taulukkoon tiiviiseen muotoon.

Syksyn 2024 hyvinvointialueneuvottelujen jälkeen täsmennetyt valtioneuvoston antamat toimenpidesuositukset Lapin hyvinvointialueelle vuodelle 2025 ovat seuraavat. Alueen on

- täsmennettävä ja konkretisoitava muutosohjelman toimenpiteitä, varmistettava niiden ripeä toimeenpano ja kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi

- varmistettava ikääntyneiden palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja palvelurakenteen kustannusvaikuttava uudistaminen

- jatkettava sairaalapalveluiden työnjaon uudistamista vastaamaan henkilöstön riittävyyttä sekä palvelutarpeen mukaista palveluiden saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

Lisäksi voimassa ovat edelleen vuonna 2023 sisäministeriön antamat toimenpiteet koskien pelastustointa, jotka ovat:

- alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

- onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.

- hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

- hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

- hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Hyvinvointialuestrategia / Sitovuustaso aluevaltuusto		
Painopistealue	**Strategiset tavoitteet**	**Kokonaisuutta koskevat keskeiset mittarit**
Asiakaskokemus	Vastaamme lappilaisten odotuksiin ja kannustamme sekä tuemme oman hyvinvoinnin edistämiseen	Koko hyvinvointialueen laajuiset kyselyt: · Asiakaspalaute · Osallisuuskysely · Viestintäkysely Tavoite: NPS, tavoite vähintään hv-alueiden keskitasoa ·Lakisääteisyys palveluun ja hoitoon pääsyssä/kansalliset mittarit Tavoite: 100 %
Henkilöstökokemus	Olemme oman työmme arvostettuja kehittäjiä. Arvostava johtaminen, työn vaativuutta vastaava palkka ja vaikutusmahdollisuudet omaan työhön lisäävät työn vetovoimaa. Organisaatiokulttuuri- ja rakenteet tukevat työntekijälähtöisyyttä.	· Henkilöstökyselyt · Kevan Pulssin keskeiset mittarit Tavoite: myönteinen kehitys
Vaikuttavuus	Edistämme hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kavennamme hyvinvointi- ja terveyseroja. Panostamme toiminnassamme vaikuttavuuteen, hyvään laatuun, kustannustehokkuuteen ja kumppanuuteen	· Keskeiset Hytetu-mittarit Tavoite: myönteinen kehitys · Järjestöavustusten määrä (€/v, €/asukas) · Hiilijalanjäljen kehitys (CO2-ekv. kilo. Hankintapulssi) Tavoite: myönteinen kehitys
Talouden tasapaino	Hallitsemme kustannuskehitystä vaikuttavalla ja oikea-aikaisella toiminnalla ja työskentelemme resurssitehokkaasti	· Nettokäyttökustannukset €/asukas, kehitys (%), vertailu edelliseen vuoteen sekä vertailu muihin hyvinvointialueisiin Tavoite: kasvu hidastuu · Soten tarvevakioitujen menojen kansallinen indeksi Tavoite: lähestytään hv-alueiden keskiarvoa · Järjestämisen kustannukset; oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (%- ja € -osuudet järjestämisen kokonaiskustannuksista) Tavoite: talousarvion mukainen toiminta · Hankerahoituksen määrä, € netto/asukas ja osuus ulkoisista tuloista · Tilikauden yli-/alijäämä, 1 000 euroa Tavoite: Uutta alijäämää ei synny · Vuosikate, % poistoista · Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin
Hyvä johtaminen	Takaamme arjessa onnistumisen hyvällä johtamisella	· Strategian tavoitteissa edistyminen (arviointi valtuustokauden vaihtuessa) Tavoite: toteutuu · Kevan Pulssin keskeiset mittarit Tavoite: vähintään hv-alueiden keskitasoa · Johdon itsearviointi Tavoite: toteutetaan

3.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian, pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja talouden sopeuttamisohjelman toimeenpano

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian keskeiset toimenpiteet vuodelle 2025

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian tavoitteet eri asiakasryhmien palveluiden järjestämiseksi on esitetty asiakassegmenteittäin. Talouden sopeuttamisohjelman kärjistä ja niiden keskeisistä toimenpiteistä sekä talousvaikutuksista vuoden 2025 talousarvioon on koostettu erillinen taulukko. Tarkemmat sanalliset toimenpidekuvaukset strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi sisältyvät toimialojen talousarvioteksteihin.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin positiivista kehitystä – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuustaso aluehallitus**
Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saatavuutta, varhaista tunnistamista ja tukea sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota	Osaamisen vahvistaminen psykososiaalisiin menetelmiin	Koulutettujen määrä/toteutuneet vaikuttavuusperusteiset interventiot Portaittainen hoitomalli ja interventioihin ohjautumiskäytännöt on kuvattu
	Lasten ja nuorten portaittaisen hoitomallin rakentaminen/palveluihin ohjautumisen selkiyttäminen	
Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	Saamen kielen ja kulttuurin mukaisten palveluiden tarjoaminen	Saamenkielisinä toteutuvien palveluiden osuus (%) lakisääteisistä palveluista Palveluiden järjestämiskustannukset € netto/alle 18-v. Sotkanet-indikaattorit 5 400 lastenneuvolan 4-v. terveystarkastuksesta pois jääneet ja 5 401 kouluterveydenhuollon 8lk terveystarkastuksesta pois jääneet Kuraattorien ja psykologien opiskelijamäärä / htv Lasten tuhkarokko - vihurirokko - sikotauti (MPR)-rokotuskattavuus
	Laphan oma lastensuojeluyksikkö, yhteistyö nuorisopsykiatrian kanssa. Tarpeellinen psykologinen ja lääketieteellinen osaaminen tuotetaan jalkautuen lastensuojeluyksikköön.	
	Varmistetaan 4-vuotiaiden ja 8-luokkalaisten terveystarkastuksesta poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	
	Varmistetaan kuraattorien ja psykologien riittävä määrä peruskouluissa	
	Edistetään rokotuskattavuutta	
Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti · Lastensuojelun kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsiväestön suhteellinen osuus pienenee alle kansallisen keskiarvon	Perustason mielenterveyspalveluiden organisointi ja roolien selkiyttäminen, kasvatus- ja perheneuvolatoiminta ja matalan kynnyksen mielenterveystyön vahvistaminen	Terapiatakuun seurantatieto, lasten- ja nuorisopsykiatrian lähetteiden määrä Ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja korjaavien palveluiden suhteelliset osuudet Lastensuojelun kansalliset tunnusluvut
Vaikuttavimman palvelun järjestämistavan valinta	Oma EHO ja vaativan tason yksikkö lastensuojelussa	Ostopalveluiden väheneminen kalliimmissa hoitomuodoissa

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin positiivista kehitystä – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuustaso aluehallitus**
	Lasten ja perheiden palveluiden vaikuttava ja kustannustehokas ostopalveluiden hallinta	Palveluiden järjestämisen kokonaiskustannukset € netto/alle18-v. laskevat lastensuojelun kodin ulkopuolisissa sijoituksissa Omien yksiköiden täyttöaste Järjestämisen kustannukset: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €)
	Omien lastensuojeluyksiköiden profiloiminen palvelutarvetta vastaavaksi.	
	Kustannustietoisuuden lisääminen	
	Kustannuslaskenta oman toiminnan yksiköissä	
Uudistetaan ja joustavoitetaan palveluverkostoa asiakastarpeiden ja niiden muutoksen mukaan lähipalveluiden turvaamisen ollessa keskeisenä periaatteena	Perhekeskustoimintamalli monialaisen yhteistyön pohjana	Perhekeskustoiminnan kattavuus Keskeiset lähipalveluiden saavutettavuustiedot Laphan alustalla olevien digipalveluiden käyttömäärät
	Digitaalisen sote-keskuksen käyttöönotto ja kehittäminen	
Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan	Neuropsykiatrisen palvelupolun kehittäminen	Neuropsykiatrisen palvelupolun valmistuminen kyllä/ei Kansalliset hoitoon ja palveluun pääsyn tunnusluvut
Lappi sijoittuu kansallisilla lasten ja nuorten hytetu-mittareilla vähintään kansalliseen keskiarvoon	Kuntien kanssa yhteisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen	Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei
Koko perheen tilanne on huomioitu palvelun ja hoidon toteuttamisessa	Perhekeskeinen toiminta	Perhe- ja verkostotyön koulutuksen käyneiden määrät Asiakaspalaute lapsilta, nuorilta ja perheiltä
Asiakastyytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa	Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatu palaute ja käyttäjänäkökulma ohjaa palvelujen kehittämistä	NPS-luku, asiakaspalaute

Työikäisten palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan perustason päihde- ja mielenterveysavopalveluita – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuus-taso aluehallitus**
Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saata-vuutta, varhaista tunnistamista ja tukea sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota	Portaittaisen hoitomallin rakentamisen jatkaminen / pal-veluihin ohjautumisen selkiyttäminen	Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei Lapset puheeksi -interventiot, lkm./kattavuus
	Huomioidaan omaiset ja varsinkin alaikäiset lapset mielen-terveyden ja riippuvuuksien hoidossa. Mielenterveysomaisten palvelupolku on valmis.	
Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannuste-hokkaat palvelut	Integroidaan mielenterveyden- ja riippuvuuden hoitoa ns. yhden luukun - periaatteen mukaan. Rovaniemen, Kemin ja Tornion riippuvuuksien poliklinikat on yhdistetty mie-lenterveyden hoitoa tarjoaviin yksiköihin	Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei
Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti • Raskaimman hoidon ja tuen suhteellinen osuus vähenee käynneissä, hoitovuorokausissa ja kustannuksissa	PTH-ESH-työnjaon muutos psykiatriassa ja mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa, siirretään painopiste perustasolle. Avohoidon toiminta pääosin perustasolla.	Ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja korjaa-vien palveluiden suhteelliset osuudet Avohoidon keskeiset seurantaluvut Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei
	Kehitetään kuntouttavien asumispalveluiden järjestämistä SoTe-yhteistyönä Palvelusuunnitelma ja hoitosuunnitelma on laadittu yh-teistyössä ja ne tukevat toisiaan.	
	Oman päiväkeskustoiminnan ja päiväaikaisen muun toi-minnan kehittäminen järjestötoiminnan kanssa yhteis-työssä	
Uudistetaan ja joustavoitetaan palveluverkostoa asiakas-tarpeiden ja niiden muutoksen mukaan lähipalveluiden turvaamisen ollessa keskeisenä periaatteena	Siirretään painopiste perustason mielenterveys- ja riippu-vuuspalveluihin myös alueen isoissa kaupungeissa Avohoidon toiminta pääosin perustasolla	Keskeiset lähipalveluiden saavutettavuustiedot Avohoidon keskeiset seurantaluvut

Työikäisten palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan perustason päihde- ja mielenterveysavopalveluita – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuustaso aluehallitus**
Vaikuttavimman järjestämistavan valinta	Työikäisten palveluiden vaikuttava ja kustannustehokas ostopalveluiden hallinta ja palvelusetelin vaikuttava hyödyntäminen · Palvelusetelin käyttöönoton valmistelu psykoterapian osalta · Ostopalvelupsykoterapian valikoiman ja kriteerien kuvaus ja hankintaprosessin muotouttaminen · Kuntouttavat asumispalvelut on kilpailutettu · Laitosmuotoisen päihdehoidon toteuttaminen osin omana toimintana ja ostopalveluna hankittavien jaksojen kilpailuttaminen · Oman tuotannon lisääminen vieroitusjaksojen osalta. Ostettavat jaksot on kilpailutettu. Kustannuslaskenta oman toiminnan yksiköissä Kustannustietoisuuden lisääntyminen	Työikäisten ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden palveluiden järjestämisen kokonaiskustannukset € netto/asukas Järjestämisen kustannukset: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €)
Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan	Psykiatrisen sairaalahoidon turvaaminen riittävällä virkalääkärimäärällä Virkalääkärit on sijoitettu pääosin erikoissairaanhoitoon	Kansalliset palveluun pääsyn tunnusluvut Virkalääkäreiden toteutunut työpanos
Asiakastyytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa	Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatu palaute ja käyttäjänäkökulma ohjaa palvelujen kehittämistä	NPS-luku, asiakaspalaute

Ikääntyneiden palveluiden järjestäminen - Tuetaan toimintakykyä ja kotona asumista – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuus-taso aluehallitus**
Tuetaan ikääntyneiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta Edistetään ikääntyneiden kodin turvallisuutta	Yhteisöllisen asumisen lisääminen	Yhteisöllisen asumisen peittävyys yli 75-vuotiailla % Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttä-neet / 75 vuotta täyttäneet Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä /10 000 vastaavan ikäisestä väestöstä Laadullinen kuvaus
	Hoidon tukeminen kotisairaanhoidon lääkärin /kotisairaa-lan osalta	
Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saata-vuutta, varhaista tunnistamista ja tukea sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota	Keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen yksikön perusta-minen	Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei
	Sote-tilannekeskuksen perustaminen	
	Kotihoidon sairaanhoidon tiimien perustaminen niille paikkakunnille, joissa ei ole vuodeosastotoimintaa	
Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan	Palvelutakuu toteutuu	Kansalliset palveluun pääsyn tunnusluvut
Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannuste-hokkaat palvelut	Omais-, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksen perustaminen	Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei Kotikuntoutuksen kattavuus (%) Palveluiden järjestämiskustannukset €/yli 75-v.
	Kotikuntoutusta tuotetaan kaikilla paikkakunnalla lähi- tai etäkuntoutuksena	
Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti · Kevyempien asumisen muotojen ja kotiin vietävän tuen peittävyys kasvaa · Ikääntyneiden asumisen tuen rakenne kevenee · Ikääntyneiden laitoshuollon peittävyys laskee 0 %:iin · Ympärivuorokautisen asumisen peittävyys laskee	Vähennetään pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palvelu-asuminen peittävyyttä	Ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja korjaa-vien palveluiden suhteelliset osuudet Kotona asuvat yli 75-v., suhteellinen osuus Keskeiset peittävyysmittarit: · Kotihoito · Ympärivuorokautinen asuminen · Laitoshoito Toimenpide on toteutettu, kyllä/ei Kotihoidon resurssit, htv
	Lakkautetaan laitoshoito	
	Vahvistetaan kotihoitoa	

Ikääntyneiden palveluiden järjestäminen - Tuetaan toimintakykyä ja kotona asumista – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuus-taso aluehallitus**
		Kotihoidon jonot, jonotusaika palveluun
Vaikuttavimman palvelun järjestämistavan valinta	Ikääntyneiden palveluiden vaikuttava ja kustannustehokas ostopalveluiden hallinta ja palvelusetelin vaikuttava hyö-dyntäminen	Palveluiden järjestämisen kokonaiskustannukset € netto/yli 75 v. Järjestämisen kustannukset: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €)
	Kustannuslaskenta oman toiminnan yksiköissä	
	Kustannustietoisuuden lisääntyminen	
Uudistetaan ja joustavoitetaan palveluverkostoa asiakas-tarpeiden ja niiden muutoksen mukaan lähipalveluiden turvaamisen ollessa keskeisenä periaatteena	Etäkotihoivan lisääminen, 10 % käynneistä Etäkotikuntoutuksen lisääminen kotihoidon asiakkaille	Etäkotihoivan osuus, % käynneistä Etäkotikuntoutuksen osuus, % käynneistä Keskeiset lähipalveluiden saavutettavuustiedot
Asiakastyytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa	Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatu palaute ja käyttäjänäkökulma ohjaa palvelujen kehittämistä	NPS-luku, asiakaspalaute

Vammaisten palveluiden järjestäminen - Vastataan peruspalveluilla nykyistä enemmän myös vammaisväestön tarpeisiin – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuus-taso aluehallitus**
Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saata-vuutta, varhaista tunnistamista ja tukea sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota	Kehitetään yhteistyökäytäntöjä vammaispalveluiden ja so ja/tai te eri yhdyspinnoilla asumispalveluyksiköissä	Toimenpide on toteutettu, kyllä/ei
Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannuste-hokkaat palvelut VPL mukaiset kustannukset laskevat	Sosiaalityön ja -ohjauksen keskittäminen 1.1.2025 alkaen	Kustannukset €/netto/asukas, tavoite valtakunnallinen keskiarvo vuoteen 2034 mennessä Toimenpiteet on toteutettu kyllä/ei VPL mukaisten palveluiden järjestämisen kustannukset (netto€/asukas)
	Tarjotaan kuntoutus ensisijaisesti terveydenhuollon palve-luna	
Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti · Raskaamman tuen tarve vähenee · Ympärivuorokautisen asumisen peittävyys laskee · Laitoshuollon peittävyys vähenee 0 %:iin	Ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen ja laitoshoidon purkaminen asteittain	Ympärivuorokautisessa asumispalveluissa asuvien asiak-kaiden määrä/vuosi Ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja korjaa-vien palveluiden suhteelliset osuudet Keskeiset peittävyysmittarit: · Ympärivuorokautinen asuminen · Laitoshoito
Uudistetaan ja joustavoitetaan palveluverkostoa asiakas-tarpeiden ja niiden muutoksen mukaan lähipalveluiden turvaamisen ollessa keskeisenä periaatteena	Kolpeneen kokonaisselvitykseen perustuvat palveluverk-komuutokset	Keskeiset lähipalveluiden saavutettavuustiedot Toimenpiteet on toteutettu, kyllä/ei
Vaikuttavimman palvelun järjestämistavan valinta	VPL mukaisten palveluiden vaikuttava ja kustannusteho-kas ostopalveluiden hallinta ja palvelusetelin vaikuttava hyödyntäminen	VPL mukaisten palveluiden järjestämisen kokonaiskustan-nukset € netto/asukas Järjestämisen kustannukset: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €)
	Kustannuslaskenta oman toiminnan yksiköissä	
	Kustannustietoisuuden lisääntyminen	
Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan	Palvelutakuu toteutuu	Kansalliset palveluun pääsyn tunnusluvut
Asiakastyytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa	Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatu palaute ja käyttäjänäkökulma ohjaa palvelujen kehittämistä	NPS-luku, asiakaspalaute

Sairaanhoidollisten palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan perusterveydenhuollon saatavuutta ja vaikuttavuutta – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuustaso aluehallitus**
Kansansairauksien ehkäisyllä ja hoidolla vähennetään raskaimpien palveluiden ja hoidon tarvetta	Hoidonjatkuvuuden parantaminen (omalääkäri, omahoitaja) Elintapaohjauksen parantaminen	COC-indeksi Elintapaneuvonnan määrä tyypin 2 diabetesriskissä oleville Alkoholinkäytön mini-interventioiden määrä, työttömien terveystarkastusten määrä
Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saatavuutta, varhaista tunnistamista ja tukea sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota	Päivystysavun ja tilannekeskustoiminnan kehittäminen	Puhelumäärät ja vastausajat, tilannekeskukseen liitettyjen toimintojen määrä, päivystysten käyntimäärät
Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	Resurssit suhteessa väestön tarpeisiin yhdenvertaisiksi alueellisesti Ensihoidon palvelutasopäätös ja sotepe-yhteistyön kehittäminen	Resurssit/väestö/palvelutarve alueittain Palveluiden järjestämiskustannukset €/asukas Ensihoidon tavoittamisajat, sovitut yhteistyömallit
Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti · Perusterveydenhuollon tukea kotiin vietäville palveluille vahvistetaan · Sairaanhoidon palvelurakenteen painopiste siirtyy perusterveydenhuoltoon · Erikoissairaanhoidon suhteellinen osuus pienenee käynneissä, hoitovuorokausissa ja kustannuksissa · Optimaalinen sairaansijojen ja muun ympärivuorokautisen tuen ja hoidon kokonaisuus	Perusterveydenhuollon sairaansijamäärän sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi	Sairaansijamäärä ja vuodeosastojen määrä, vuodeosastohoidon kustannuskehitys Ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja korjaavien palveluiden suhteelliset osuudet

Sairaanhoidollisten palveluiden järjestäminen – Vahvistetaan perusterveydenhuollon saatavuutta ja vaikuttavuutta – sitovuustaso aluevaltuusto		
Strategiset tavoitteet palvelustrategiassa ja talouden sopeuttamisohjelmassa – sitovuustaso aluevaltuusto	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025 – sitovuustaso aluehallitus**	**Toimenpiteitä koskevat keskeiset mittarit – sitovuus-taso aluehallitus**
Vaikuttavimman järjestämistavan valinta	Vaikuttava ja kustannustehokas erikoissairaanhoidon järjestämisen kokonaisuus · Erikoissairaanhoidon työnjaon ja yhteistyön uudenlaisten mallien kehittäminen YTA-yhteistyössä · Erikoissairaanhoidon oman tuotannon osuuden lisääminen · Yhteistyöaluesopimuksessa sovitut toimenpiteet Kustannuslaskenta oman toiminnan yksiköissä Kustannustietoisuuden lisääntyminen	Erikoissairaanhoidon palveluiden järjestämisen kokonais-kustannukset € netto/asukas Erikoissairaanhoidon kustannusten osuus sote-kustannuk-sista Järjestämisen kustannukset: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €) Henkilöstövuokrauksen määrä € ja htv
	Lääkärirekrytoinnin parantaminen ja henkilöstövuokrauk-sen vähentäminen	
Uudistetaan ja joustavoitetaan palveluverkostoa asiakas-tarpeiden ja niiden muutoksen mukaan lähipalveluiden turvaamisen ollessa keskeisenä periaatteena	Digitaalisen sotekeskuksen kehittäminen	Keskeiset lähipalveluiden saavutettavuustiedot Laphan alustalla olevien digipalvelujen käyttömäärät
Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat	Hoitotakuun varmistaminen hoidonjatkuvuusmallilla ja oi-keilla hoitoketjuilla	T3-aika Kansalliset hoitoon ja palveluun pääsyn tunnusluvut
Asiakastyytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa	Hoidonjatkuvuuden parantaminen (omalääkäri, omahoi-taja)	COC-indeksi NPS-luku, asiakaspalaute
	Palvelujen kehittämisessä huomioidaan saatu palaute ja käyttäjänäkökulma ohjaa palvelujen kehittämistä	

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen keskeiset toimenpiteet vuodelle 2025

Pelastustoimen palvelutasopäätös on strategiatason asiakirja, jossa määritellään hyvinvointialueen pelastustoimen strategiset päämäärät ja keskeiset toimenpiteet niiden saavuttamiseksi sekä esitetään suunnitelma palvelutason kehittämisestä lain ja riskien edellyttämälle tasolle. Palvelutasopäätös on myös hyvinvointialueen päätös siitä, millaisia ja minkä tasoisia pelastustoimen palveluita hyvinvointialueella tuotetaan. Tältä osin hyväksytty palvelutasopäätös sitouttaa pelastuslaitoksen tuottamaan ja ylläpitämään palvelutasopäätöksen mukaiset palvelut ja hyvinvointialueen osoittamaan pelastuslaitokselle riittävät resurssit hyväksytyn palvelutasopäätöksen toteuttamiseen.

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen tavoitteena on tilanne, jossa pelastusviranomaisen aktiivinen asiantuntijarooli ohjauksessa, neuvonnassa, valvonnassa ja turvallisuusviestinnässä sekä pelastustoiminnan valmius yhdessä väestön, muiden turvallisuusviranomaisten, kuntien ja riskikohteiden turvallisuuteen liittyvän omatoimisen varautumisen kanssa muodostavat todellisia riskejä sekä onnettomuusuhkia vastaavan kokonaisuuden.

Pelastuslaitos		
Strategiset tavoitteet	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Kokonaisuutta koskevat keskeiset mittarit**
Pelastustoimen palvelutaso · Vastaa kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja uhkia · Palvelut suunnitellaan, organisoidaan ja toteutetaan kustannusvaikuttavasti, yhdenvertainen ja laadukas palvelu turvaten · Resurssit tasapainossa palvelutasopäätöksen kanssa · Kokonaiskuva riskeistä ja palvelutarpeeseen vaikuttavista tekijöistä	· Toimintaympäristöanalyysin laadinta · Pelastustoimen riskianalyysin laadinta · Palvelutasopäätöksen 2026-2029 valmistelu, sopeuttaminen talouden raamiin	· Talouden seuranta · Toimintavalmiusaikojen toteutuminen · Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta · Onnettomuuskehityksen seuranta · Matkailun vaikutus pelastustehtävien määrään
Henkilöstöresurssi · Riittävästi ammatillisesti pätevää henkilöstöä · Osaaminen ja työkyky vastaavat vaatimuksia · Toimintakyvyn säilymisen huomiointi · Arvojen mukaista johtamista · Veto- ja pitovoimainen arvostettu työnantaja	·Avointen virkojen täyttäminen - Määräaikaisuuksien vähentäminen - Ylityömäärän vähentäminen · Työhyvinvointi - Tehtävänkuvien päivittäminen - Työpanosten tarkoituksenmukainen kohdentaminen - Työterveyshuollon sopimuksen uudistaminen · Pelastustoiminnan henkilöstön (vakituiset ja sopimushenkilöstö) osaamisen kartoitus · Pelastustoiminnan johtamisen osaamisen kehittäminen (johtamismallin päivitys)	· Pelastuspalvelujen suorituskyvyn seuranta · Työhyvinvointiin ja työilmapiiriin liittyvät kyselyt ja tuloksien käsittely työyhteisössä · Läheltä piti-ilmoitukset · Työtapaturmat · Sairauspoissaolot · Ylityötrendi · Lomien pitäminen · Henkilöstöresurssitilanne

Pelastuslaitos		
Strategiset tavoitteet	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Kokonaisuutta koskevat keskeiset mittarit**
Onnettomuuksien ehkäisy · Riskiperusteista, laadukasta, yhdenmukaista ja vaikuttavaa · Onnettomuuksien määrä ja seurausvaikutukset vähenevät · Turvallisuus osa jokapäiväistä elämää kaikissa väestöryhmissä · Ihmisillä ja yhteisöillä valmiudet omatoimiseen varautumiseen · Heikentyneen toimintakyvyn omaaviin ihmisiin liittyvä vaikuttavuuden lisääminen sote-toimijayhteistyöllä	· Palvelutuotannon kehittäminen ja organisoinnin uudistamisen tarpeen selvittäminen · Yhteistyö poistumisturvallisuus-selvitysvelvollisuuteen ja riskiasumiseen liittyen - sote-toimijat - oppilaitokset · Valvontatoiminnan prosessiosaamisen kehittäminen · Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto	· Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta · Onnettomuuskehityksen seuranta · Asiakaspalautteet
Pelastustoimen suorituskyky · Kyky toimia yhteentoimivana kokonaisuutena paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti · Valmius tuottaa ensivastetehtäviä · Sopimuspalokuntayhdistysten toiminnan tukeminen · Kattavan pelastusasemaverkoston ylläpito	· Pelastusasemahankkeet · Pelastustoiminnan henkilöstön (vakituiset ja sopimushenkilöstö) osaamisen kehittämien CBRNE-tilanteissa · Pelastustoiminnan henkilöstön (vakituiset ja sopimushenkilöstö) pelastussukelluskyvyn sekä sammutustekniikoiden ylläpito ja kehittäminen	· Suorituskyvyn seuranta · Koulutusseuranta · Pelastusasemahankkeiden seuranta
Alueellinen valmius ja varautumien · Varauduttu normaali- ja poikkeusolojen väestön suojaamisjärjestelyihin · Omaan toiminnan jatkuvuuden hallinta · Ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan tai suojautumismahdollisuuden vuoksi · Uhkien arviointi säännöllistä · Vapepan voimavarojen hyödyntäminen	· Valmiuspäällikön viran täyttäminen · Väestönvaroitusjärjestelmien kehittäminen	· Väestönvaroitusjärjestelmän hoito- ja kunnossapito-ohjelma · Ajantasaiset valmiussuunnitelmat
Kansainvälinen toiminta · Avun antaminen ja vastaanottaminen perustuvat kansallisiin suunnitelmiin ja järjestelyihin · Valmius osallistua tehtäviin yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa	· Arctic Rescue –joukkueen toiminnan kehittäminen · Yhteistyöalueen suunnitelmien laatiminen	· Yhteistyöalueen kehitystyöryhmän ja ohjausryhmän toiminta · Yhteistyöpalaverit ja harjoitukset Norjan ja Ruotsin rajakuntien kanssa
Tehtävien suunnittelu, toteutus ja kehitys · Hallinto- ja ohjausjärjestelmä tukee pelastustoimen järjestämistä ja palvelutuotantoa · Tietojohtaminen keskeinen tekijä · Säännöllinen toimintaympäristön seuranta · ICT-järjestelmät perustuvat pelastusviranomaisten korkean varautumisen järjestelmiin	· ICT-järjestelmät tukevat tiedolla johtamista · Turvallisuusverkko (TUVE) on käytössä · Toimintaympäristön, riskien ja uhkien seuranta säännöllistä · Onnettomuuskehitystä seurataan · Palontutkintaa kehitetään ja tutkintatuloksia hyödynnetään palvelutuotannossa	· Omavalvonta on osa tiedolla johtamista · Ajantasainen toimintaympäristö- ja riskianalyysi

Pelastuslaitos		
Strategiset tavoitteet	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Kokonaisuutta koskevat keskeiset mittarit**
Investoinnit · Kaluston laatu, määrä ja suorituskyky perustuvat arvioituihin tarpeisiin ja onnettomuusuhkiin · Parantavat palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja kustannusvaikutusta · Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen kustannusvaikutukset ja toimintaa varmistavat järjestelmät huomioitu · Pelastustoimen ja ensihoitopalvelujen synergia huomioitu pelastusasemainvestoinneissa · Tukevat pelastustoimen ympäristövaikutusten vähentämistä	· Talousarvion mukainen investointisuunnitelma	· Hankintojen toteutumisen seuranta

Talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteet talousarviossa 2025

Valtioneuvoston vuodelle 2025 antamien toimenpidesuositusten mukaan Lapin hyvinvointialueen on täsmennettävä ja konkretisoitava muutosohjelman toimenpiteitä, varmistettava niiden ripeä toimeenpano ja kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi. Valtioneuvosto seuraa muutosohjelmana toimivan talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden toteutumista ja muutosohjelman kustannusvaikutusten kehitystä (tavoite/ennuste/toteuma) puolivuosittaisen seurannan perusteella. Oheiseen taulukkoon on koostettu seitsemän kärkitavoitteen ne keskeiset toimenpiteet talousvaikutuksineen, mitkä sisältyvät talousarvioesitykseen vuodelle 2025.

Talouden sopeuttamisohjelma			
Tavoite	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Talousarvioesitykseen 2025 sisältyvät eurotavoitteet**	**Hyväksytyn talouden sopeuttamisohjelman kustannushyötytavoite 2025**
1. Palvelurakenteen keventäminen	Kasvatus ja perheneuvolatoiminta ja matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut	-1 125	12 000
	Ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen	7 000	
	Vammaisten palveluiden viranomaistoimintojen keskittäminen		
	Ikääntyneiden palveluiden asiakas- ja palveluohjauksen keskittäminen		
2. Terveydenhuollon integraatio ja hoitoketjut	Somaattisen erikoissariaanhoidon palveluverkko	3 000	23 000
	Psykiatrian päivystyksen keskittäminen ja työnjako	510	
	Perusterveydenhuollon sairaalahoidon sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi	2 100	
	Pohteen ostojen vähentäminen	2 500	
3. Palvelun järjestämistavan valinta	Lastensuojelun sijaishuollon tuottaminen omana toimintana	100	11 000
	Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden tuottaminen omana toimintana	272	
	Perheohjaaja korvaamaan ostopalveluita	81	
	Terveyspalvelujen järjestämistavan valinnat (suun th, kuntoutus, erikoissairaanhoito)	2 410	

Talouden sopeuttamisohjelma			
Tavoite	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Talousarvioesitykseen 2025 sisältyvät eurotavoitteet**	**Hyväksytyn talouden sopeuttamisohjelman kustannushyötytavoite 2025**
4. Palveluiden verkosto, tilat ja digitalisaatio	Toimitilojen arviointityö on käynnistynyt ja työ jatkuu eri kohteissa. Tavoitteena on tunnistaa kiinteistöjen kunto, sekä kohteet, joissa on merkittävästi korjausvelkaa tai kiinteistöstä voidaan todeta, että se on rakennusteknisesti elinkaarensa päässä. Tieto on olennainen, jota hyödynnetään palveluverkkosuunnitelmien yhteydessä ja vuokrasopimusten määrittelyssä. Sote-kiinteistöjen osalta vuokrasopimukset jatkuu vuoden 2025 loppuun saakka. Muiden toimitilojen osalta päättyviä sopimuskohteita vuoden -25 aikana on yhteensä 5 kpl, joiden kustannusvaikutus 78 000 €. Uusien vuokratilojen kustannusvaikutus -1 020 000 € (pääosin Sote-kiinteistöjä), joten nettovaikutus kustannuksiin nousevasti -940 000 €. Vuoden 2025 aikana otetaan käyttöön digitaalinen SOTE-keskusalusta. Digitaalisia palveluita otetaan käyttöön yhteistyössä substanssitoimialojen kanssa. Edistetään APTJ hanketta (yhtenäinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä). Lisäksi otetaan käyttöön automaatio- ja tekoälyratkaisuja mahdollisuuksien mukaan. Digitalisaatiohankkeilla ei kustannusvaikutuksia vuonna 2025 (käyttöönotot toteutetaan ulkopuolisella hankerahoituksella tai investointirahoituksella).	-940	13 000
5. Henkilöstö ja organisaatio	Sosiaalipalveluiden esihenkilöiden vähentäminen	740	14 000
	Terveyspalveluiden esihenkilöiden vähentäminen	526	
	Vuokratyövoiman käytön vähentäminen sis. palvelurakenteen muutokseen. Terveyspalvelujen henkilöstövuokrauksen vähentäminen	872	
	Palkkapalveluiden omaksi ottaminen vuoden 2025 alusta alkaen.	1 000	
	Kehittämis- ja strategiapalveluiden sekä hallinto- ja tukipalveluiden toimialojen yhdistäminen vuoden 2025 alusta alkaen.	390	

Talouden sopeuttamisohjelma			
Tavoite	**Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025**	**Talousarvioesitykseen 2025 sisältyvät eurotavoitteet**	**Hyväksytyn talouden sopeuttamisohjelman kustannushyötytavoite 2025**
6. Hankinnat, sopimukset ja logistiikka	· Hankintapalvelut karsii sopimusten ja ostojen päällekkäisyydet ja kilpailuttaa suuret sopimukset uudestaan. Hankintoja keskitetään sekä hyvinvointialueen sisällä että muiden pohjoisten hyvinvointialueiden kesken. Yhtenäistetään hankintaperusteet osana hankintastrategiaa. · Mehiläinen Länsi-Pohjan osalta selvitetään niin sanotun sisäisen ulkokuntalaskutuksen vaikutus erikoissairaanhoidon työnjaon kustannuksiin. · Välinehuolto keskitetään työmäärät huomioiden ja maantieteellisesti järkevästi, ja myös hoitotarvikejakelu on jatkossa keskitetty ja automatisoitu. Otetaan käyttöön Laphan yhteinen materiaalilogistiikan toiminnanohjausjärjestelmä. Logistiikkapalvelut karsii ylimääräiset toimintonsa, ja apuvälinekeskus otetaan täysimittaisesti käyttöön. Palveluostoista (TA 2024: 445M€) saadaan 4 % säästö, 8,9M€ v. 2025. Materiaalihankintakustannuksista (TA 2024: 76,8M€) saadaan 5,5 % säästö, 1,4M€ v. 2025. Teknisten ja logistiikkapalvelujen muut toimintakulut (TA 2024: 3,7 M€) pienenevät 5 %, hoitotarvikejakelun kustannukset pienenevät 1 M€ ja välinehuollon kustannukset pienenevät 300k€, 0,8 M€ v. 2025.	11 785	9 000
7. Muu toiminnan kehittäminen ja sopeuttaminen	Pelastuslaitoksen toimintakulujen juustohöyläys kaikista kuluryhmistä	430	17 000
Yhteensä		**31 651**	**99 000**

4. Hyvinvointialueen organisaatio

Toimielinorganisaatio ja vaikuttamistoimielimet

Toimielinorganisaatioon kuuluvat aluevaltuusto, aluehallitus, yksilöasioiden jaosto, henkilöstöjaosto, tarkastuslautakunta, osallisuus- ja asiakkuuslautakunta, hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta, pelastus- ja valmiuslautakunta, saamen kielen lautakunta sekä aluevaalilautakunta. Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Toimielinten ja vaikuttamistoimielinten tehtävät on kuvattu toimielinten käyttötalousosassa luvussa 8. Aluehallitus päätti 11.9.2024 § 398 asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella mahdollisia muutoksia hyvinvointialueen luottamushenkilöorganisaatioon seuraavalla vaalikaudella. Aluehallituksen päätöksen mukaan ehdotukset mahdollisista muutoksista hyvinvointialueen luottamushenkilöorganisaatioon tulee valmistella kuluvan vuoden loppuun mennessä. Työryhmän ehdotukset tuodaan erikseen aluevaltuuston käsiteltäviksi.

Kuva. Toimielimet ja vaikuttamistoimielimet vaalikaudella 2022-2025.

Henkilöstöorganisaatio

Lapin hyvinvointialueen henkilöstöorganisaatio jakautuu vuonna 2024 toimialoihin, joita ovat Sosiaalipalvelut, Terveyspalvelut, Pelastuslaitos, Kehittämis- ja strategiapalvelut sekä Hallinto- ja tukipalvelut. Toimialat jakaantuvat edelleen vastuualueisiin, vastuuyksiköihin ja mahdollisiin alayksiköihin. Toimialojen ja vastuualueiden tehtävät on kuvattu toimialojen käyttötalousosioissa luvussa 8.

Hyväksyessään talouden sopeuttamisohjelman 22.4.2024 § 19 aluevaltuusto päätti mm., että hyvinvointialueella käynnistetään hyvinvointialueen organisaation madaltamiseen sekä johto- ja esihenkilöiden määrän vähentämiseen ja tehtävien uudelleen järjestelyyn tähtäävä selvitys, joka valmistellaan osaksi vuoden 2025 talousarviokäsittelyä. Aluehallitus päätti 11.9.2024 § 398 asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella mahdollisia muutoksia hyvinvointialueen luottamushenkilöorganisaatioon sekä aluevaltuuston päätöksessä 22.4.2024 § 19 mainittu selvitys osaksi vuoden 2025 talousarviokäsittelyä. Työryhmän ehdotukset tuodaan erikseen aluevaltuuston käsiteltäviksi.

Aluehallitus päätti 27.11.2024 § 508 hyväksyä jatkovalmistelun pohjaksi, että hallinto- ja tukipalvelut sekä kehittämis- ja strategiapalvelut yhdistetään 1.1.2025 alkaen. Talousarvio on kuitenkin valmisteltu siten, että nämä ns. tukitoiminnot ovat kahtena toimialana.

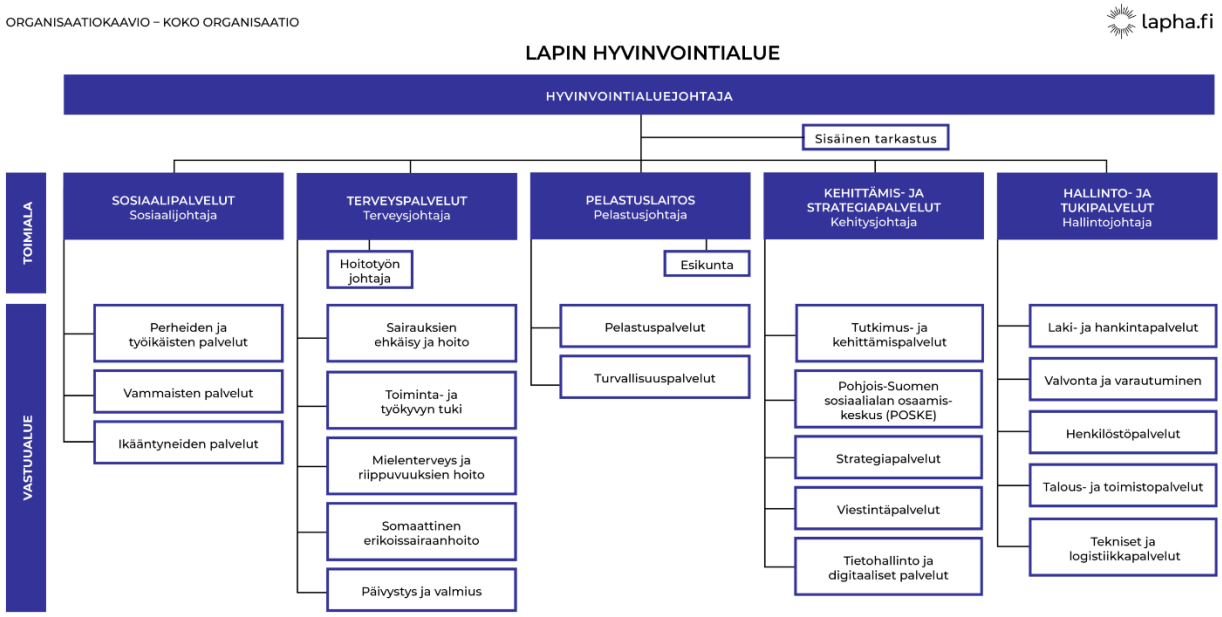

Kuva. Lapin hyvinvointialueen henkilöstöorganisaatio 2024

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueet

Lapin hyvinvointialueella on neljä organisointia ja johtamista varten muodostettua sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualuetta. Aluejako ei linjaa palveluiden sijaintia. Alueille ei määritetä minkäänlaisia keskuskuntia, vaan kaikki alueen kunnat ovat keskenään saman arvoisia. Kartassa esitetyt väestömäärät perustuvat vuoden 2023 tietoihin.

Palvelualueet:

- Pohjoisen Lapin palvelualue: Enontekiö, Inari, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello, Utsjoki
- Itäisen Lapin palvelualue: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä
- Kaakkoisen Lapin palvelualue: Posio, Ranua, Rovaniemi
- Lounaisen Lapin palvelualue: Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio, Ylitornio

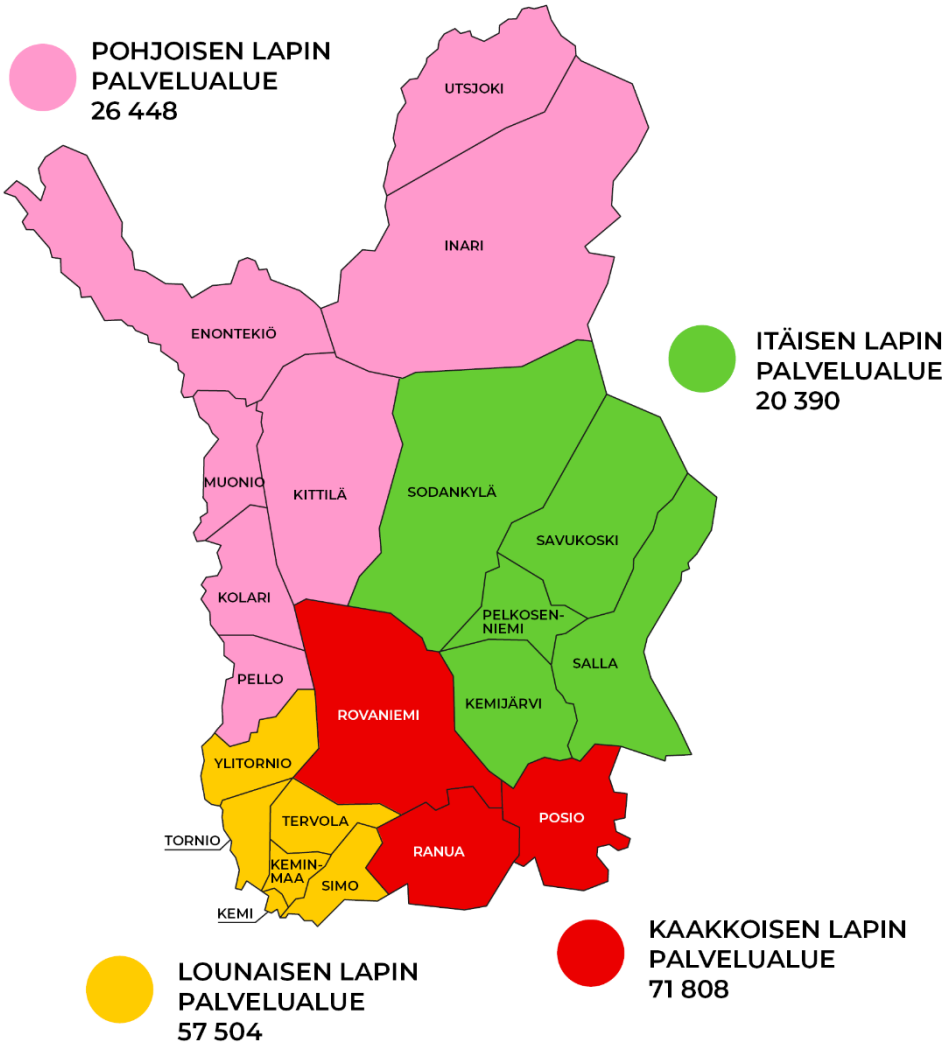

Pelastuslaitoksen palvelualueet

Lapin pelastuslaitoksen pelastuspalvelut on jaettu maantieteellisesti kolmeen pelastusalueeseen: eteläiseen, läntiseen ja itäiseen. Pelastusalueet on jaettu pelastusasemaryhmiin, joiden määrä vaihtelee pelastusalueittain. Pelastusasemaryhmät koostuvat yhdestä tai useammasta pelastusasemasta. Pelastustoiminnan toimintavalmius tuotetaan pelastusasemaryhmistä. Pelastustoiminnan suorituskykyä tarkastellaan pelastusasemaryhmittäin.

Pelastusalueet:

- Eteläinen pelastusalue: Rovaniemi, Posio, Ranua, Keminmaa, Simo, Tervola, Kemi ja Tornio
- Itäinen pelastusalue: Inari, Utsjoki, Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Sodankylä ja Savukoski
- Läntinen pelastusalue: Kolari, Muonio, Enontekiö, Kittilä, Pello ja Ylitornio

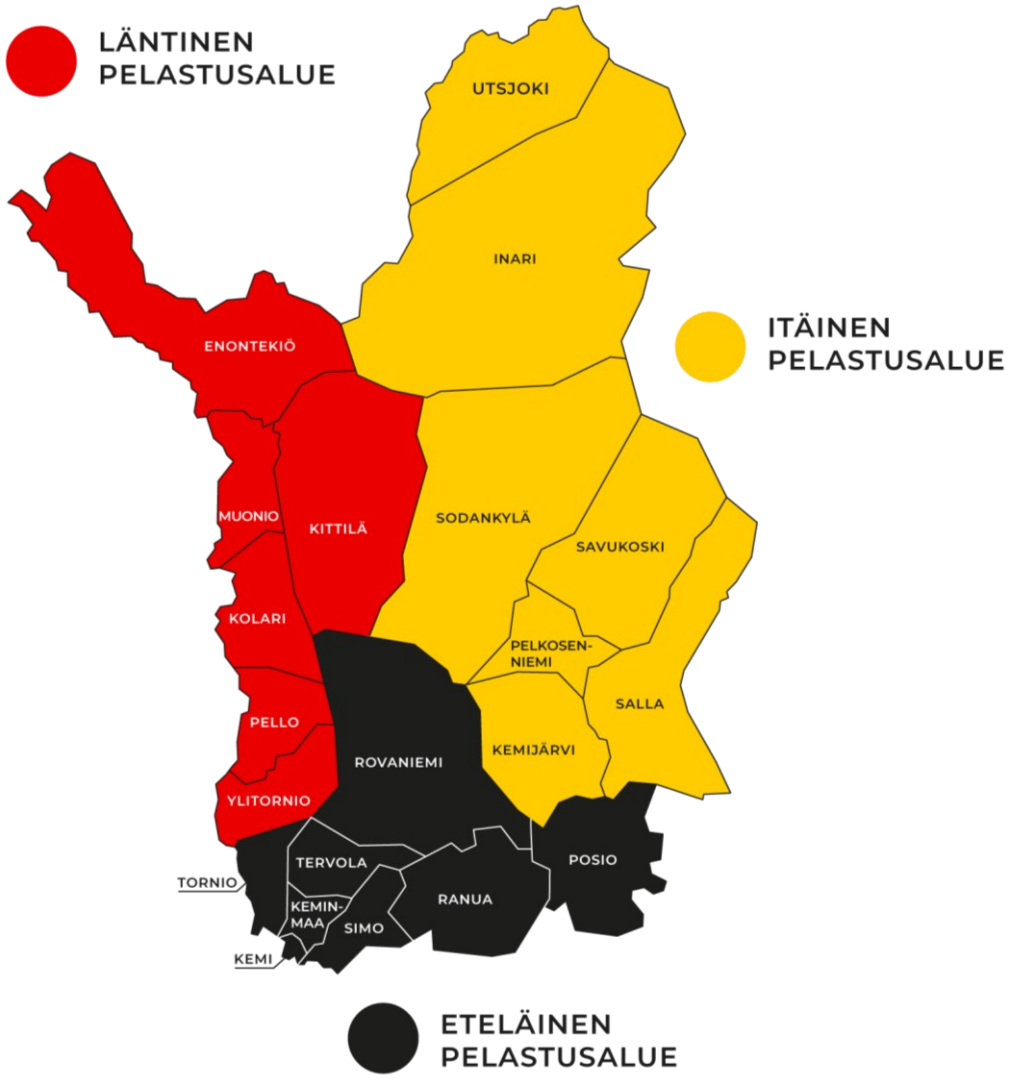

5. Henkilöstö

5.1. Työterveyshuollon järjestäminen 1.1.2025 alkaen

Lapin hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluva sekä henkilöstön työterveyshuoltopalvelut järjestetään vuonna 2025 edelleen monituottajamallilla. Lapin hyvinvointialueen Inhouse-yhtiö Työterveys Lappica Oy tuottaa henkilöstön työterveyshuoltopalveluista n. 90 % ja ylimenevän osan yksityiset palveluntuottajat. Ostopalveluna tuotettavan työterveyshuollon sopimuskausi on 1.1.2025-31.12.2026 + mahdollisuus yhden vuoden optiokauteen.

Työterveyshuollon palvelukuvauksessa ja palvelutasomäärityksessä on huomioitu paitsi lakisääteiset työterveyshuoltopalvelut, myös KL 2 palvelut ja näiden toteuttaminen kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Uuden sopimuskauden myötä työterveyshuollon tavoitteita on tarkennettu ja sopimuskauden aikana vuosittaiset painopisteet tarkennetaan ja kirjataan toimintasuunnitelmiin yksityiskohtaisemmin:

1. työkyvyn vahvistaminen, säilyttäminen ja palauttaminen yhteisten toimintamallien avulla

2. osatyökykyisten työntekijöiden tukeminen ja sairauspoissaolojen vaihtoehtojen aktiivinen hyödyntäminen

3. mielenterveydellisten työkykyä rajoittavien syiden ennaltaehkäisy ja työhön paluun tuki

4. tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisy ja työhön paluun tuki

5. työyhteisöjen työhyvinvoinnin edistäminen yhteisesti sovituin keinoin

6. työpaikkaselvitykset toteutuvat laadukkaasti siten, että niissä on määritelty kuormitustekijöiden riskitasot sekä arvoitu näiden terveydellinen merkitys

Työterveyshuollon palveluntuottajien ja Lapin hyvinvointialueen yhteistyötä kehitetään edelleen sekä alueellisen verkoston että Työterveys Lappica Oy kanssa säännöllisillä tapaamisilla. Lapin hyvinvointialueella täytetään vastaavan työterveyslääkärin virka, jolloin työterveyshuollon kehittäminen ja toiminnan valvonta saa lisäresurssia sekä työterveyshuollon erityisasiantuntemusta. Myös yhteistyötä muiden kansallisten toimijoiden kanssa tehostetaan, mm. KEVA, vakuutusyhtiö.

Konkreettisia kehittämisen kärkiä vuodelle 2025 ovat mm. työkykyjohtaminen, työkyvyn varhaisen tuen keinot, strategiaan perustuvien mittareiden kautta tiedolla johtamisen kehittäminen ja sitä kautta toimenpiteiden kohdentaminen ajankohtaisiin ilmiöihin ja

haasteisiin oikea-aikaisesti, sekä ennakointi. Kehittämistyötä tehdään sekä työhyvinvointitiimin että Lapin hyvinvointialueen määräaikaisten projektien toimesta, yhteiskehittäminen kevään 2025 aikana. Kehittämistoiminnan tavoitteena on tukea Lapin hyvinvointialueen työntekijöiden ja esihenkilöiden työhyvinvointia, työkykyä, työssä jaksamista ja työssä jatkamista.

5.2. Terveysperusteisten poissaolojen hallinta

Terveysperusteisten poissaolojen vähentämiselle on asetettu osana sopeuttamisohjelmaa vuodelle 2025 yhteensä 6,6 miljoonan euron säästötavoite. Tähän pääseminen edellyttää palkallisten sairauspoissaolopäivien määrän merkittävää laskua. Sairauspoissaolojen määrän vähentäminen edellyttää henkilöstöohjelmassa asetettujen ennakoivien toimenpiteiden suunnitelmallista käyttämistä ja mallien edelleen kehittämistä, esihenkilöiden osaamisen vahvistamista työkykyjohtamisen prosesseihin sekä hyvää yhteistyötä mm työterveyshuollon palveluntuottajien kanssa.

Henkilöstöohjelmaan asetettiin vuosille 2024 – 2025 tavoite luoda johtamismalli terveysperusteisten poissaolojen hallintaan. Suurin osa johtamismallin tavoitteista aikataulutettiin vuodelle 2024, joten vuonna 2025 tullaan keskittymään erityisesti toimintamallin jalkauttamiseen, edelleen kehittämiseen sekä työkykyjohtamisen tiedolla johtamisen kehittämiseen.

Vuonna 2025 selkeytetään palkkakustannusten kohdentumista tilanteissa, joissa alentuneen työkyvyn omaava työntekijä voi palata tai jatkaa työssään korvaavassa työssä, sillä tällä hetkellä korvaavan työn löytäminen voi olla haastavaa, mikäli se johtaa vastaanottavan yksikön henkilöstökulujen kasvuun, johon ei ole osattu yksikössä varautua. Lisäksi edelleen kehitetään tukitoimia henkilöstön jaksamisen tueksi sekä varhaisemman työhön paluun helpottamiseksi. Esihenkilöt tarvitsevat edelleen runsaasti koulutusta ja tukea työkykyjohtamisen prosesseihin. Työkykyjohtamisen kokonaisuus tuleekin olemana yksi kevään 2025 aikana järjestettävistä Jotoksen vastuullisen henkilöstöjohtamisen osioista.

5.3. Esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen

Esihenkilötyön ja johtamisen kehittämisen osalta vuonna 2025 otetaan käyttöön johtamisosaamisen kehittymisen toimintamalli, joka koostuu johtamisen ydinosaamisten määrityksestä, esihenkilöiden ja johtajien rekrytointi- ja perehdytysmallista, johtamisosaamisen kehittämisestä erityisesti Lapin hyvinvointialueen johtamisohjelman (Jotos-johtamisohjelma) avulla, johtamistyön arvioinnin ja seurannan kokonaisuudesta ja johtamistyön tuen eri muodoista. Toimintamallin perustana on Laphan strategiasta ja henkilöstöohjelmasta johdetut johtajan ydinosaamiset.

Toimintamallissa huomioidaan palvelutoimintaympäristöön sekä työn tekemiseen ja esihenkilöiden odotuksiin liittyvät tekijät. Toimintamallin toimenpiteiden kohderyhmä on noin 700 esihenkilöä (noin 11 % henkilöstöstä) kaikilta organisaation tasoilta. Toimintamallin lähtökohtana on Laphan strategiasta ja henkilöstöohjelmasta nostetut hyvän

johtamisen tavoitteet (läsnä oleva, innostava, osaava ja osallistava esihenkilötyö), joita vahvistamalla luodaan paremmat edellytykset sujuvalle ja toimivalle arjen työlle.

Johtamisosaamisen kehittymisen toimintamalli on tarkoitettu hyvinvointialueen strategisen, taktisen ja operatiivisen tason johtajille. Toimintamallin tavoitteena on kehittää johtamisosaamista jatkuvasti siten, että johtaminen tukee hyvinvointialueen strategisia tavoitteita ja toimintaa, ja että hyvän johtamisen arvot toteutuvat johtamistyössä.

Mallin lähtökohtana on, että osaamista johdetaan ja kehitetään tiedolla. Johtajan osaamista ja osaamistavoitteiden saavuttamista arvioidaan systemaattisesti ja säännöllisesti koko johtajan uran ajan. Arvioinnista saatu tieto ohjaa osaamisen kehittämistä ja tunnistettujen vahvuuksien ja kehittämiskohteiden pohjalta suunnitellaan jatkotoimet johtamisosaamisen kehittämiselle. Vuonna 2025 otetaan käyttöön johtamisessa ja esihenkilötyössä onnistumista mittaava arviointi- ja seurantamalli. Arviointia tehdään monimenetelmäisesti useammalla toisistaan riippumattomalla arviointimenetelmällä arvioiden strategiassa määriteltyihin johtamisen vaatimuksiin vastaamista ja toimintaympäristöstä nouseviin tavoitteisiin vastaamista. Arvioinnissa keskitytään onnistumiseen, osaamiseen ja toimintatapoihin, jolloin voidaan antaa selkeämpää palautetta siitä, millaista käyttäytymistä olisi hyvä lisätä, ja millaista taas vähentää. Osana arvioinnin kokonaisuutta otetaan käyttöön työn suorittamista ja tavoitteiden saavuttamista ohjaava ja seuraava kehityskeskustelumalli.

Toimintamallin avulla johtajat voivat kehittää omaa osaamistaan ja onnistua paremmin työssään. Tämä luo perustan hyvälle johtamiselle. Toimintamallin näkökulma johtamisosaamisen kehittymiseen on laaja: osaamisen nähdään kehittyvän työtä tehdessä, yhteistyössä muiden kanssa sekä valmentautumalla Jotos-johtamisohjelmassa.

Osana toimintamallin käyttöönottoa käynnistyy vuoden 2025 alusta Jotos-johtamisohjelman valmennus, johtamistyön tuki ja vertaistuki -osa-alueet, jotka tukevat hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden saavuttamista sekä varmistavat hyvinvointialueen menestymistä ja kilpailukykyä hyvinvointipalvelujen tuottajana ja työnantajana. Yksilötasolla johtamisohjelma vahvistaa johtamisosaamista ja siten tukee esihenkilöä onnistumaan työssään koko työuran ajan. Ohjelman tavoitteena on antaa yksilöllistä tukea uran eri vaiheisiin, vahvistaa osaamista osallistavien toiminta- ja työtapojen käytössä ja luoda esihenkilötyötä tukevia verkostoja.

Johtamisohjelman käynnistymisen ja siihen sitoutumisen seurauksena johtamistyötä tekevillä on mahdollisuudet onnistua tehtävässään parhaalla mahdollisella tavalla. Onnistuneen johtamistyön vaikutukset niin arjen työssä kuin kehittämis- ja muutostilanteissa vaikuttavat positiivisesti sekä henkilöstökokemukseen että asiakaskokemukseen.

Jotos-johtamisohjelmalla vahvistetaan vuonna 2025 hyvän johtamisen ja esihenkilötyön perustaa, kuten läsnä olevaa, osallistavaa ja innostavaa johtamista ja vuorovaikutusta, jatkuvaa oppimista, oma-aloitteisuutta ja vastuunkantoa. Johtamisohjelman tavoitteena on parantaa johtamisen ja esihenkilötyön laatua heti palvelussuhteen alusta lähtien sekä parantaa johtamisen ja esihenkilötyön tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Jotos-johtamisohjelman perustana käytetään strategiaa ja henkilöstöohjelmaa sekä vuonna 2024 kerättyä ja tuotettua johtamisen kehittämisen aineistoa.

5.4. Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden kehittäminen

Lapin hyvinvointialueen tavoitteena on tuottaa palvelut ensisijaisesti varmistamalla oman henkilöstön riittävyys. Henkilöstön riittävyyteen panostetaan rekrytoimalla henkilöstöä organisaation ulkopuolelta, minkä lisäksi mahdollistetaan henkilöstön liikkuvuus ja urapolkumahdollisuudet organisaation sisällä. Vuokratyövoiman käyttöä pyritään suunnitelmallisesti vähentämään ja tuottamaan palvelut ensisijaisesti omalla henkilöstöllä. Hoitohenkilöstön tarpeisiin pyritään vastaamaan vuoden alusta laajenevalla osaajakeskuksella ja tätä täydentävällä sijaisrekrytoinnilla. Vuokratyövoimaa hyödynnetään viime kädessä, ts. vain tilanteessa, jossa osaajakeskuksen tai oman sijaisrekrytoinnin kautta ei kyetä työn tarpeeseen vastaamaan.

Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden varmistamisen lähtökohtana toimii ajantasaiseen tietopohjaan perustuva laajamittainen ennakointityö ja henkilöstösuunnittelu, jonka kehittämiseen ja toteutukseen yhtenäisin käytäntein panostetaan yksikkötasolta organisaatiotasolle. Työssä tukee tiivis yhteistyö kuntien TE-palveluihin, johon rajapintoja ja yhteistyörakenteita selkiinnytetään. Ennakointi- ja suunnittelutyön sekä tähän läheisesti nivoutuvan arvioinnin ja seurannan toteutusta koordinoidaan rekrytointipalveluiden toimesta, jonka käytössä olevia järjestelmäratkaisuja kehitetään tukemaan työssä onnistumista. Keskitettyjä tukipalveluita mallinnetaan ja resursoinnista huolehditaan rekrytoinnin eri osa-alueet huomioiden vastaamaan toimialojen tarpeita. Lapin hyvinvointialueen työnantajatunnettuutta vahvistetaan uuden työnantajabrändin käyttöönotolla.

Henkilöstön riittävyyttä ja saatavuutta vahvistetaan tiiviillä oppilaitosyhteistyöllä, jota tukevat nykyiset ja valmisteilla olevat kumppanuussopimukset. Kansallista rekrytointia täydentävänä Lapin hyvinvointialueella panostetaan kansainväliseen rekrytointiin ja siihen liittyviin mahdollisuuksiin niin maamme ulkopuolelta kuin alueella jo oleva potentiaali huomioiden. Tältä osin prosesseja avataan ja kehitetään yhteistyössä sidosryhmien (mm. ELY-keskus, muut hyvinvointialueet) kanssa. Yhteistyötä kansainvälisen hoitohenkilöstön rekrytoinnin osalta jatketaan pohjoisen YTA-alueen hyvinvointialueiden kanssa vuonna 2024 käynnistyneen valmistelun pohjalta.

5.5. Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämistä toteutetaan vuonna 2025 Lapin hyvinvointialueelle laaditun osaamisen kehittämisen mallin ja vuosikellon mukaisesti. Osaamisen ohjausryhmän toimintaa jatketaan suunnitellusti. Organisaation yhteisiin osaamistarpeisiin vastataan hyvinvointialueen koulutussuunnitelman 2025 mukaisesti. Koulutussuunnitelman taustalla ovat mm. kehityskeskusteluissa esille nousseet työntekijöiden osaamistarpeet sekä palvelustrategia ja hyvinvointialueen strategia.

Lapin hyvinvointialueen perehdytysmalli ja esihenkilön täsmäperehdytys vakiinnutetaan vuonna 2025 osaksi organisaation toimintaa; näin varmistetaan perehdytyksen yhdenvertainen laatu ja työntekijäkokemus. Henkilökohtaisen perehdytyssuunnitelman avulla tunnistetaan kunkin työntekijän perehdytyksen tarpeen laajuus ja seurataan perehdytyksen toteutumista sekä tunnistetaan mahdollisia osaamistarpeita, joihin voidaan vastata eri osaamisen kehittämisen keinoin jo perehdytyksen aikana. Perehdytysmallia arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Osaamisen hallinnan järjestelmä Personec OSS otetaan käyttöön 1.1.2025. Koulutuksien, taitojen ja pätevyyksien yhtenäinen dokumentointi vakiinnutetaan henkilöstön ja esihenkilöiden osaamisen hallinnan työkaluksi. Kehityskeskusteluiden yhtenäinen malli ja dokumentointi sekä arkistointi toteutuvat osaamisen hallinnan järjestelmän käyttöönoton myötä. Myös perehdytyksen toteutuminen dokumentoidaan Personec OSS-järjestelmään ja sitä hyödynnetään raportointiin monipuolisesti.

Lapin hyvinvointialueen opiskelijaohjauksen malli kuvataan opiskelijaohjauksen käsikirjassa, joka valmistuu ja jalkautetaan käyttöön Q1/2025. Opiskelijaohjauksen laatua kehitetään yhtenäisestä palautekyselystä saadun opiskelijaohjauspalautteen pohjalta. Opiskelijatyön päivät toteutetaan vuosikellon mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Vuoden 2025 alusta alkaen kerätään systemaattisesti tietoa hyvinvointialueella toteutuneista harjoitteluista ja työelämässä oppimisen jaksoista, viikkoina sekä opiskelijamäärinä eri toimialoilla ja vastuualueilla. Toisen asteen työelämässä oppimisen jaksojen varausjärjestelmä Tiitus käyttöönotetaan kevään aikana ja syyslukukauden sote-alan jaksot varataan keskitetysti Tiitus-järjestelmän kautta, mistä saadaan myös raportointitieto toteutuneista työelämässä oppimisen jaksoista sekä yksiköistä, joissa tarjotaan harjoittelupaikkoja. Tiituksen käyttöönoton tavoitteena on sujuvoittaa työelämässä oppimisen jaksojen tarjoamista, varaamista sekä oppilaitoksien ja yksiköiden välistä yhteydenpitoa. Lisäksi tarkoituksena on helpottaa harjoittelupaikkojen löytämistä ja tuoda tietoisuuteen koko hyvinvointialueen harjoittelupaikkoja tarjoavat yksiköt.

Osaamisen kehittämisen ja ennakoinnin sekä opiskelijaohjauksen yhteistyö oppilaitoksien kanssa vuoden 2025 aikana toteutuu suunnitelmallisesti kumppanuussopimuksissa kuvatulla tavalla.

Sisäisen viestinnän kehittäminen ja vuorovaikutuksen lisääminen

Viestintäpalvelujen viestintästrategia valmistuu alkuvuodesta ja kattaa myös sisäisen viestinnän kehittämisen. Sisäisen viestinnän osuus perustuu muun muassa henkilöstöohjelmaan ja syksyllä 2024 henkilöstölle toteutettuun kyselyyn (yli 500 vastaajaa). Samassa yhteydessä toteutetun osallisuuskyselyn tulokset hyödynnetään osallisuuden menetelmäpankin laatimisessa.

Viestintää toteutetaan muun muassa viestinnän ja henkilöstöjohtamisen yhteisen vuosikellon mukaan. Kaltio-intranetin uutta alustaa hyödynnetään aiempaa monipuolisemmin ja arvioidaan mahdollisuutta tekoälyyn pohjautuvan hakukoneen käyttöönottoon. Selvitetään infotaulujen hyödyntämistä aiempaa laajemmin myös sisäisen viestinnän välineenä.

Esihenkilöille ja johdolle järjestetään monipuolista viestintä- ja vuorovaikutuskoulutusta osana Jotos-koulutusohjelmaa. Vuorovaikutteisia viestintäkanavia lisätään muun muassa niin, että työntekijät ja esihenkilöt voivat jakaa aiempaa kätevämmin hyväksi havaitsemiaan käytäntöjä ja vinkkejä. Esihenkilöille etänä järjestettävät vertaistukikahvit jatkuvat. Kannustetaan tiimejä kehittämään sisäistä vuorovaikutustaan mm. vuonna 2024 luoduilla harjoituksilla.

5.6. Palkkausjärjestelmän kehittäminen

Kannustava ja oikeudenmukainen palkkaus on yksi työhyvinvointiin ja sitoutumiseen vaikuttavista tekijöistä. Lapin hyvinvointialueen palkkausjärjestelmää on kehitetty valtakunnallisten palkkausjärjestelmäuudistusten mukaisessa tahdissa, ja kehittämistyö tulee jatkumaan vielä tulevina vuosina. Lääkäreiden työ- ja virkaehtosopimuksen vuonna 2023 voimaan astuneen uraporrasmallin kehittäminen saataneen pääosin ns. jatkuvan kehittämisen malliin vuoden 2025 aikana, sillä kyseinen uudistus etenee valtakunnallisesti muita työ- ja virkaehtosopimuksia aiemmin.

SOTE-sopimuksen osalta palkkausjärjestelmäuudistus on edennyt ennakoitua hitaammin. Tasopalkkausmallin uudet hinnoittelutunnukset otettiin käyttöön helmikuussa 2024. Tasopalkkamallia kehitetään valtakunnallisesti jälleen keväällä 2025, jolloin hinnoittelutunnusten sisään rakennetaan tasoja, joille sote-alan ammattilaiset jatkossa sijoitetaan. Tavoitteena on kohdistaa vuoden 2025 mahdollisia paikallisia eriä uudistuvan palkkausjärjestelmän kehitystarpeisiin vastaamiseen. HYVTES:n osalta ei vielä ole tiedossa vuodelle 2025 mahdollisesti sijoittuvia isompia muutoksia.

5.7. Lomautukset talouden tasapainottamiseksi

Henkilöstön lomauttaminen on mahdollinen keino alentaa kustannuksia ja tasapainottaa taloutta. Mikäli henkilöstöä lomautetaan, lomautukset on toteutettava niin, että niistä saatavaa kustannushyötyä ei menetetä välillisesti esim. ostopalvelujen, vuokratyön tai ylitöiden lisääntymisellä tai lomapalkkavelan kasvulla.

Lomautuksia voidaan käyttää talouden tasapainottamiseksi seuraavin ehdoin:

- lomautukset on voitava toteuttaa niin, että niistä ei aiheudu kohtuutonta haittaa hyvinvointialueen toiminnalle;
- lomautukset on voitava toteuttaa ilman ulkopuolisia sijaisia tai vuokratyövoiman käyttöä korvaamaan lomautettujen työntekijöiden työpanosta;
- lomautukset on voitava toteuttaa ilman, että niistä aiheutuu ylitöitä tai muuta erikseen korvattavaa työtä lomautettaville työntekijöille tai muille hyvinvointialueen työntekijöille;
- lomauksista ei saa aiheutua ostopalvelujen käytön kasvua;
- lomautuksista huolimatta lomautettavien työntekijöiden kaikki kertyneet vuosilomat on voitava pitää lomavuoden aikana, jotta lomapalkkavelka ei lomautusten takia kasva;

- lomautuksista ei saa aiheutua muuta sellaista kustannusten kasvua, jonka takia lomautuksista ei saada kustannushyötyä.

5.8. Työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset

Vuonna 2024 toteutui useita kesken vuoden tapahtuvia sopimuskorotuksia, jotka tulevat vaikuttamaan koko vuoden vasta vuonna 2025. Helmikuun 2024 keskitetyn erän osalta SOTE-sopimukseen oli varauduttu työ- ja virkaehtosopimuksen mukaiseen sopimuskorotukseen 0,40 %; tämä kuitenkin ylittyi merkittävästi valtakunnallisesta hinnoittelutunnusuudistuksesta johtuen ja palkat korottuivat 1.2.2024 alkaen ennakoitua enemmän, noin 1,05 %. Vuoden 2024 aikana tulleet sopimuskorotukset eivät vaikuttaneet täysimääräisesti vielä vuonna 2024, vaan niillä on heijastusvaikutuksia vuodelle 2025 henkilösivukuluineen noin 16 miljoonan euron edestä. Vuoden 2024 aikana toteutuneiden sopimuskorotusten vaikutus vuodelle 2025 on kaiken kaikkiaan noin 6,8 %.

Vuoden 2024 aikana toteutuneet sopimuskorotukset				
Päivämäärä	**Sopimuskorotuksen kuvaus**	**SOTE-sopimus**	**Lääkärit**	**HYVTES**
1.2.2024	Kehittämisohjelmaerä (keskitetty erä)*	**1,05 %***	0,40 %	
1.6.2024	Yleiskorotus	2,27 %	1,50 %/1,92 %	2,27 %
1.6.2024	Paikallinen järjestelyerä	0,40 % + 0,33 %	0,40 % + 0,33 %	0,40 % + 0,33 %
1.6.2024	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,60 %	0,60 %	1,00 %
1.10.2024	Yhteensovittamiserä (paikallinen erä)	2,50 %	2,50 %	2,00 %

* Valtakunnallisesti sovitun erän suuruus 0,4 %, ylittyi valtakunnallisen hinnoittelutunnusmuutoksen yhteydessä.

Vuoden 2024 aikana toteutuneiden sopimuskorotusten kustannusvaikutus vuodelle 2025 on noin 1,6 %. Esimerkiksi 1.6.2024 toteutunut SOTE-sopimuksen yleiskorotus 2,27 prosenttia vaikuttaa vuoden 2024 palkkakustannuksiin 7 kuukauden ajalta, jolloin vuonna 2025 palkkakustannukset kasvavat vielä 5 kuukauden ajalta eli 5/12 x 2,27 % = 0,95 %.

Vuoden 2025 osalta palkankorotuksiin kohdentuu vielä huomattavaa epävarmuutta, sillä voimassa olevien hyvinvointialueilla sovellettavien työ- ja virkaehtosopimusten sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Jo edellisen neuvottelukierroksen yhteydessä sovittiin vuodelle 2025 sijoittuvista kehittämis- ja yhteensovittamiseristä. Näiden jo tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi on kuitenkin odotettavissa myös muita sopimuskorotuksia, joiden suuruus ja ajankohta selviävät keväällä 2025 käytävissä neuvotteluissa.

Tiedossa olevat hyvinvointialan sopimuskorotukset 2025, täydentyvät kevään 2025 neuvottelukierroksella				
Päivämäärä	**Sopimuskorotuksen kuvaus**	**SOTE-sopimus**	**Lääkärit**	**HYVTES**
1.2.2025	Kehittämisohjelmaerä (keskitetty erä)*			0,40 %
1.6.2025	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,80 %	0,80 %	0,40 %
1.6.2025	Yhteensovittamiserä (paikallinen erä)	2,00 %	2,10 %	1,00 %

* Jos kesäkuun 2025 paikallisesta erästä erotettua keskitettyä erää ei voida käyttää 1.2.2025, siirtyy se käytettäväksi 1.6.2025.

1.10.2024 alkaen SOTE-sopimukseen oli sovittu 2,5 %:n suuruinen ja HYVTESiin 2 %:n suuruinen yhteensovittamiserä. Näiden jakaminen on kuitenkin siirtynyt tapahtuvaksi 1.2.2025 ja väliaika kompensoidaan palkansaajille kahdella erillisellä kertapalkkiolla, joista toinen sijoittuu joulukuulle 2024 ja toinen helmikuulle 2025.

Tiedossa olevien vuoden 2025 sopimuskorotusten kustannusvaikutus vuonna 2025 on n. 2,6 %. Vuonna 2024 toteutuneiden sopimuskorotusten ja tiedossa olevien vuoden 2025 sopimuskorotusten yhteisvaikutus vuoden 2025 palkkakustannuksiin on yhteensä n. 4,3 %.

6. Sisäinen valvonta, riskit ja riskienhallinta

6.1. Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on edistää laadukasta johtamista sekä toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuutta sekä edistää strategisten ja muiden tavoitteiden saavuttamista, uhkien ennaltaehkäisyä ja hallintaa. Toimialajohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, mukaan lukien omavalvonta, varautuminen, hyvä hallinto ja lainmukaisuus sekä sopimushallinnan toteutumisen toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan yksiköitä sekä raportoivat aluehallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimialajohtajat ohjaavat ja seuraavat alaistaan toimintaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan menettelyt ja vastuut asetetaan toiminnan tason ja toimivallan mukaan. Kaikille tasoille on yhteistä, että periaatteita noudatetaan, prosessit kuvataan, päätökset perustellaan ja dokumentoidaan sekä riskit arvioidaan. Johtavat viranhaltijat ja esihenkilöt seuraavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta talousarviovuoden aikana sekä ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin.

Sisäisen valvonnan suunnitelmassa kuvataan kohteet toimialoittain, joihin erityisesti kiinnitetään huomiota tilivuoden sisäisessä valvonnassa.

6.2. Riskit ja riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan päätavoitteena on tukea Lapin hyvinvointialueen perustehtävien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinnalla pyritään varmistamaan se, että organisaation johto on tietoinen olemassa olevista ja toimintaa uhkaavista riskeistä. Uuden organisaation ja johdon keskeisenä tehtävänä ja tavoitteena on riskienhallintaprosessien ja vastuiden selkeyttäminen ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen toimimaan erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa.

Hyvinvointialueen riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan (ml. päätöksenteko), investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Hyvinvointialueen toimintaan vaikuttavat yleensä mm. strategiset, toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriskit.

Strategiset riskit liittyvät hyvinvointialueen pitkän aikavälin tavoitteisiin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Taloudelliset riskit liittyvät mm. talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja valtion rahoitukseen. Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuuttariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi. Lapin hyvinvointialueella on sekä kiinteäkorkoista että vaihtuvakorkoista pitkäaikaista lainaa. Pääosin vaihtuvakorkoiset lainat on sidottu 6 kuukauden euribor –korkoihin, joka omalta osaltaan sisältää korkoriskin. Yleiskatteinen valtionrahoitus on hyvinvointialueen pääasiallinen rahoitusmuoto ja siinä tapahtuvat muutokset vaikuttavat merkittävästi hyvinvointialueen talouden tasapainoon.

Vahinkoriskien kuvaamisen yhteydessä voidaan ilmoittaa, kuinka paljon hyvinvointialue käyttää vakuutuksia vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta. Lisäksi voidaan kuvata tietoja keskeisistä oikeudenkäynneistä sekä muista mahdollisista oikeudellisista tai viranomaisen toimenpiteisiin liittyvistä riskeistä.

Riskejä voi liittyä myös ympäristö-, henkilöstö-, ihmisoikeusasioihin sekä korruptioon ja lahjontaan.

Toimintaan liittyviä riskejä on tunnistettu mm. seuraavilla osa-alueilla:

- Riittävä henkilöstö ja rekrytointihaasteet
- Työehtosopimusneuvottelut voivat johtaa lakkoon, vaikutukset palvelujen saatavuuteen
- Kiinteistöjen kunto
- Työolosuhteet ja työympäristön turvallisuus
- Tietosuoja- ja tietoturvariskit
- Yt-neuvotteluiden vaikutus henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin
- Palkkapalveluiden aloittaminen omana toimintana - palveluviiveet
- Työtapaturmat
- Talouden tasapaino ja riittävä rahoitus.

Jokapäiväisessä toiminnassa sekä riskien ja turvallisuuden johtamisessa on huomioitava myös globaalin talouden ja turvallisuusympäristön muutokset ja ennakoitava niiden vaikutukset toimintaan. Sisäministeriön julkaisussa (2023:4) on määritelty kansallinen riskiarvio, jonka tarkoituksena on ennakoida Suomeen mahdollisesti kohdistuvia suhteellisen äkillisiä tapahtumia, jotka vaativat viranomaisilta normaalista poikkeavia toimia tai avun pyytämistä muilta mailta tai kansainvälisiltä järjestöiltä. Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu riskejä, joilla on laajaa kansallista merkitystä ja arvioitu niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

Kansallisen riskiarvion perusteella on laadittu Lapin alueellinen riskiarvio. Siinä on analysoitu eri uhka- tai häiriötilanteet, niiden todennäköisyydet ja seurausvaikutukset, minkä pohjalta on arvioitu Lapin hyvinvointialueen palveluihin kohdistuvia riskejä. Erilaisilla hyvinvointialueen omilla tai yhteistyössä eri viranomaisten kesken tehdyillä suunnitelmilla ja harjoituksilla tavoitellaan riskien pienentämistä tai ehkäisemistä.

7. Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset

7.1. Talousarvion rakenne

Hyvinvointialuelain 115 § Talousarvio ja -suunnitelma mukaan:

”Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden 15 §:n mukaisesti. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmettävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Talousarvion eri osien yhteyttä toisiinsa kuvastaa seuraava kuva (lähde: Valtiovarainministeriön ohje hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta):

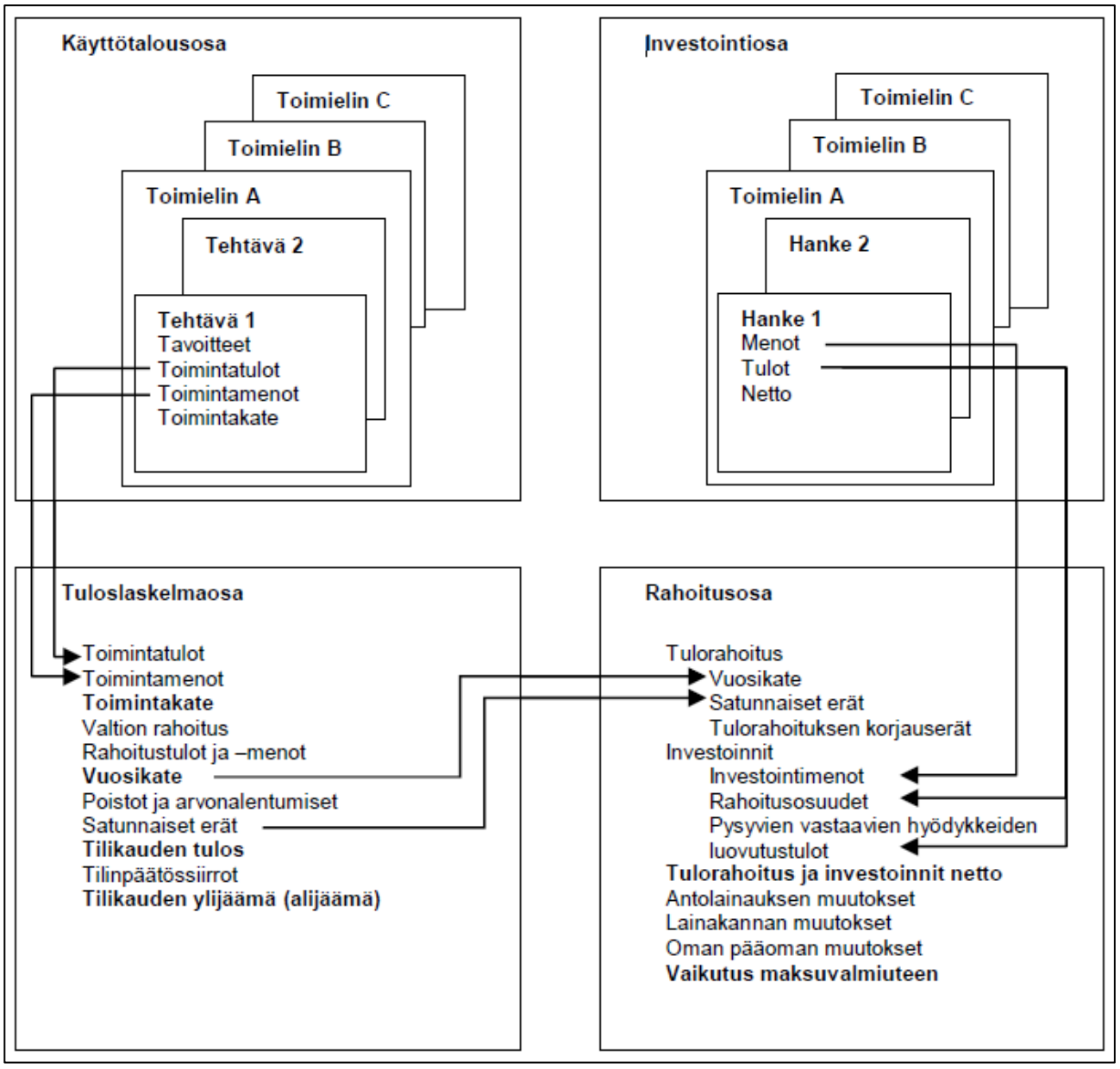

Käyttötalousosassa kuvataan organisaatiorakenteen mukaisesti toimialoittain toiminnan tehtävät, keskeiset toiminnalliset muutokset ja keskeiset toimenpiteet vuonna 2025.

Tuloslaskelmaosassa esitetään tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmaosan kaava laaditaan valtioneuvoston asetuksen mukaisen tilinpäätöksen tuloslaskelman mukaisella kaavalla vähennyslaskukaavan muodossa. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään toimintakate ja vuosikate. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään tilikauden yli- / alijäämä. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurataan esimerkiksi valtion rahoitusta. Tuloslaskelmaosassa käydään pääkohdittain läpi hyvinvointialueen kokonaistalous.

Investointiosassa esitetään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden eli rakennusten, laitteiden ja kaluston sekä ict:n ja

muiden aineettomien hyödykkeiden rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Investointiosa perustuu hyvinvointialuelain 16 §:ssä kuvattuun investointisuunnitelmaan, jonka mukaisesti investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta. Investointiosa on esitetty hyvinvointialuelain mukaisella tavalla eli sosiaali- ja terveydenhuollon investoinnit omana kohtanaan ja pelastustoimen investoinnit omana kohtanaan. Investointiosan alussa esitetään kokonaiskuva koko hyvinvointialueen investoinneista.

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat eli rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoitusosa esitetään valtioneuvoston asetuksen rahoituslaskelmakaavan mukaisesti vähennyslaskukaavan muodossa. Rahoitusosa sisältää eriä, joita seurataan talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosissa sekä eriä, joita seurataan rahoitusosassa. Rahoitusosassa seurattavia eriä ovat muut muassa lainakannan muutokset.

7.2. Talousarvion sitovuus

Hallintosäännön 79 § Talousarvio ja taloussuunnitelma mukaan:

”Aluehallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Aluevaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.”

Hallintosäännön 80 § Talousarvion täytäntöönpano mukaan:

”Aluehallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelman. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Aluehallitus voi käyttösuunnitelman yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.”

Hallintosäännön 82 § Talousarvion sitovuus mukaan:

”Kun aluevaltuusto päättää talousarviosta, se määrittelee, mitkä ovat aluevaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Aluevaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat hyvinvointialueen viranomaisia.

Aluehallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on hyvinvointialuetta sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Aluehallituksen on viipymättä tehtävä aluevaltuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.”

Aluevaltuusto vahvistaa Lapin hyvinvointialueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarvion eri osien kohdalle seuraavissa kohdissa kuvatun mukaisesti.

Käyttötalousosan sitovuus

Käyttötalousosan sitovia tavoitteita ovat toimialojen (Sosiaalipalvelut, Terveyspalvelut, Pelastuslaitos, Kehittämis- ja strategiapalvelut, Hallinto- ja tukipalvelut) ulkoiset toimintakatteet sekä palvelustrategiaa ja järjestämisohjelmaa toteuttavat ja muut erikseen mainitut toiminnalliset tavoitteet.

Aluevaltuusto oikeuttaa aluehallituksen päättämään sellaisista toimialojen välisistä määrärahojen siirroista, joiden vaikutus toimintakatteeseen on +/- 0 € ja jotka muutoin kuuluvat aluehallituksen toimivaltaan.

Toimielimet-toimiala koostuu kahdesta vastuualueesta, jotka ovat varsinaiset toimielimet sekä hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen. Toimielimet-toimialalla sitovuutena on vastuualueiden ulkoiset toimintakatteet.

Palveluista ja suoritteista perittävät maksut ovat käyttötalouden eriä ja hallintosäännön 88 §:n mukaan niiden yleisistä perusteista päättää aluevaltuusto. Maksujen perusteet on kuvattu kohdassa 7.4.

Tuloslaskelmaosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan sitova tavoite on hyvinvointialueen tilikauden ylijäämä (alijäämä).

Investointiosan sitovuus

Investointiosan sitova tavoite on hyvinvointialueen nettoinvestointien kokonaisloppusumma.

Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosan sitova tavoite on hyvinvointialueen lainakannan muutokset.

7.3. Talousarvion seuranta ja muutokset

Talousarvion seuranta

Hallintosäännön 81 § Toiminnan ja talouden seuranta mukaan:

”Aluehallitus seuraa talousarvion toteutumista kuukausittain.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan aluehallitukselle talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.”

Aluevaltuusto vahvistaa, että hyvinvointialueen talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluehallitukselle osavuosikatsauksissa:

- Osavuosikatsaus ajalta 1.1.2025-31.3.2025
- Osavuosikatsaus ajalta 1.1.2025-30.6.2025
- Osavuosikatsaus ajalta 1.1.2025-30.9.2025

Osavuosikatsaus ajalta 1.10.2025-31.12.2025 on osa tilinpäätöstä ja toimintakertomusta 2025 eikä sitä raportoida erikseen. Osavuosikatsaukset tuodaan tiedoksi myös aluevaltuustolle.

Talousarvion muutokset

Hallintosäännön 83 § Talousarvion muutokset mukaan:

”Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä aluevaltuustolle siten, että aluevaltuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on aluevaltuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin ja tehtävä tarvittavat muutokset niihin.

Aluevaltuusto päättää tarvittaessa määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, jos organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.”

7.4. Maksujen perusteet

Hallintosäännön 88 § Maksuista päättäminen mukaan: *”Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.”*

Hallintosäännön 35 § Aluehallituksen tehtävät ja toimivalta, kohdan 7) mukaan: aluehallitus *”vahvistaa hinnat aluevaltuuston vahvistamien hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti”*.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksuiksi esitetään pääosin asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaisia enimmäismaksuja. Pelastuslaitoksen maksujen perusteet on määritelty pelastuslaissa ja kemikaali- ja räjähdelainsäädännössä.

Hyvinvointialueelle valmistellaan hinnastot, joihin on koottu ulkoiset ja sisäiset hinnat. Hyvinvointialueelle siirtyi vuoden 2023 alussa toimintaa 27 organisaatiosta. Jokaisella organisaatiolla oli omat hinnastonsa. Hinnastoja on yhtenäistetty vuosien 2023 ja 2024 aikana. Vuonna 2023 aloitettua tuotteistuksen, kustannuslaskennan ja hinnoittelun projektia toteutetaan projektisuunnitelman aikataulun mukaisesti.

Hyvinvointialueen suoritehinnoittelun perustana on omakustannushinta, joka sisältää toiminnan välittömät kustannukset, hallinnon kustannukset ja pääomakustannukset. Suoritteiden yksikköhintoja määrättäessä arvioidaan suoritteiden määrä ja asiakkailta perittävien maksutulojen ja muiden ulkoisten tulojen määrä.

7.5. Tilivelvolliset

Hyvinvointialuelain (611/2021) 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää tilivelvollisten nimeämisestä. Tilivelvollisuus tarkoittaa sitä, että toimielimen jäsenen ja viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, siihen voidaan kohdistaa tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen muistutus ja valtuusto päättää myönnettävästä vastuuvapaudesta.

Tilivelvollisia ovat aluehallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä kunkin tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Johtavia viranhaltijoita ovat toimielinten esittelijät sekä itsenäisistä tehtäväkokonaisuuksista vastaavat viranhaltijat. Toimielinten varajäseniin ja johtavien viranhaltijoiden varahenkilöihin sovelletaan samoja säännöksiä heidän toimiessaan tehtävässä. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen kokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen taloudesta, tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Viime kädessä harkintavalta siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

Lapin hyvinvointialueen tilivelvollisten luettelo on esitetty seuraavalla sivulla.

Luettelo tilivelvollisista
Luottamushenkilötoimielimet
Aluehallitus ja sen jaostot
Lautakunnat
Viranhaltijat
Hyvinvointialuejohtaja
Sosiaalijohtaja
Vastuualuejohtajat
Perheiden ja työikäisten palvelujen johtaja
Vammaisten palvelujen johtaja
Ikääntyneiden palvelujen johtaja
Terveysjohtaja
Vastuualuejohtajat
Johtajaylilääkäri
Hoitotyönjohtaja
Sairauksien ehkäisyn ja hoidon johtaja
Somaattisen erikoissairaanhoidon johtaja
Päivystyksen ja valmiuden johtaja
Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon johtaja
Toiminta- ja työkyvyn tuen johtaja
Pelastusjohtaja
Vastuualuejohtajat
Pelastuspäällikkö
Riskienhallintapäällikkö
Hallintojohtaja
Vastuualuejohtajat
Lakiasiainjohtaja
Henkilöstöjohtaja
Talousjohtaja
Tekninen johtaja
Kehitysjohtaja
Vastuualuejohtajat
Tutkimusjohtaja
Strategiajohtaja
Viestintäjohtaja
Tietohallintojohtaja
Kehitysjohtaja, Poske
Hankintapäällikkö
Sisäinen tarkastaja
Tarkastuspäällikkö
Palvelualueiden vastuuyksikköjohtajat

8. Käyttötalousosa

8.1. Toimielimet

Toimielimet-toimiala koostuu varsinaisista hyvinvointialueen toimielinorganisaation mukaisista toimielimistä sekä hyvinvointialueen valmistelusta ja vakiinnuttamisesta. Toimielimet ei ole varsinainen toimiala, mutta sille on vahvistettu oma talousarvio. Toimielinten talousarvioon sisältyy hyvinvointialueen valmisteluun ja toiminnan vakiinnuttamiseen saatu kohdennettu rahoitus.

Toimialan talous ja talouden sopeuttaminen

Aluevaltuusto on päättänyt alentaa luottamushenkilöiden kokouspalkkioita ja valtuustoryhmien toiminnan tukea (ns. ryhmärahaa) 10 %:lla vuoteen 2024 verrattuna.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Toimielimet + Hva:n toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**4 801**	**11 930**	**6 595**	**11 902**
Myyntituotot	5		0	0
Maksutuotot			0	0
Tuet ja avustukset	4 796	11 930	6 595	11 902
Muut toimintatuotot	0		0	0
Toimintakulut	**-6 530**	**-14 349**	**-8 839**	**-15 165**
Henkilöstökulut	-1 836	-6 840	-4 993	-6 053
Palvelujen ostot	-4 338	-6 054	-3 557	-7 683
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40	-1 003	-46	-52
Avustukset	-298	-192	-192	-942
Muut toimintakulut	-19	-261	-51	-436
Toimintakate	**-1 728**	**-2 419**	**-2 244**	**-3 264**

Toimielimet

Aluevaltuusto

Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa.

Aluevaltuusto on hyväksynyt valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteet, joiden mukaan tukea myönnetään valtuustoryhmille talousarviossa varattujen määrärahojen verran, kuitenkin enintään 5000 euroa/valtuutettu/vuosi. Vuodelle 2025 valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen varataan talousarviossa enintään 2925 euroa/valtuutettu.

Aluehallitus

Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Yksilöasioiden jaosto

Yksilöasioiden jaosto käsittelee hyvinvointipalveluja koskevat lakien mukaiset viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset, jotka koskevat yksilökohtaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua tai asiakasmaksuja.

Lisäksi yksilöasioiden jaoston toimivaltaan kuuluu tehdä hyvinvointipalvelujen toimialaan kuuluvat yksilöpäätökset, jollei toimivalta kuulu aluehallituksen alaiselle viranhaltijalle.

Yksilöasioiden jaosto kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa tai tarvittaessa.

Henkilöstöjaosto

Henkilöstöjaosto seuraa ja edistää henkilöstöpolitiikan ja strategisten tavoitteiden toteutumista sekä henkilöstön saatavuutta, työhyvinvointia ja työterveyshuoltoa. Lisäksi henkilöstöjaosto edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa.

Henkilöstöjaosto päättää henkilöstöhallintoa ja henkilöstöresurssien tukemista koskevista yleisistä periaatteista ja linjauksista ja vahvistaa pääsopimuksessa tarkoitetut paikalliset sopimukset. Lisäksi henkilöstöjaosto päättää henkilöstö- ja koulutussuunnitelman hyväksymisestä, paikallisten järjestelyerien neuvottelutuloksen hyväksymisestä, henkilöstön harkinnanvaraisten palkkaetuuksien perusteista ja antaa tarvittaessa virka- ja työehtosopimusten yleisten tulkintaohjeiden antamisesta.

Tarkastuslautakunta

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021, jäljempänä hyvinvointialuelaki) 125 §:n mukaan aluevaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hyvinvointialuelain 14 luvun 125 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön (HS) määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Aluehallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi hyvinvointialueen hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan ja huolehtii hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos hyvinvointialueen taseessa on

kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. Tarkastuslautakunta on lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja toimittaa sidonnaisuusilmoitukset aluevaltuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Tarkastuslautakunnan alaisuudessa toimii ulkoisen tarkastuksen yksikkö (HS 94 §), jonka tehtävänä on valmistella tarkastuslautakunnan päätettävät asiat sekä tukea tarkastuslautakuntaa hyvinvointialueen tavoite-, tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa. Yksikkö huolehtii lautakunnan apuna sidonnaisuusilmoituksia koskevasta valvonnasta, valmistelee lautakunnalle sen toimivaltaan kuuluvat asiat ja avustaa lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan kanssa sovitulla tavalla.

Tarkastuslautakunta raportoi arviointityössään tekemistään havainnoista aluevaltuustolle koko tilivuoden kattavassa arviointikertomuksessa. Lisäksi tarkastuslautakunta voi antaa aluevaltuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunnan ja sen alaisen ulkoisen tarkastuksen yksikön tuottaman arviointi- ja tarkastustiedon tavoitteena on kehittää hyvinvointialueen palveluita ja toimintaa sekä tuottaa tietoa hyvinvointialueen strategista ohjausta varten.

Lapin hyvinvointialueen tilintarkastajana toimiva tilintarkastusyhteisö vastaa hyvinvointialueen sekä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen lakisääteisestä tilintarkastuksesta. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallintosäännön 91 §:n mukaan tarkastuslautakunta huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuslautakunta saattaa tilintarkastuskertomuksen tiedoksi valtuustolle ja tekee esityksen tilinpäätöksen ja vastuuvapauden käsittelyyn (laki hyvinvointialueesta 125 §). Lautakunnalla on lakisääteistä roolia, jos tilintarkastajan tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen.

Toimintasuunnitelma

Tarkastustoiminnan erityisenä painopisteenä vuodelle 2025 on Pohjois-Suomen YT-alueen yhteisarviointi vuoden 2024 arviointikertomuksessa ja muiden hyvinvointialueiden kanssa tehtävä yhteistyö mm. yhteisten prosessien ja mittareiden kehittämisellä. Lisäksi vuoden 2025 arviointikertomuksessa on yhteistyössä Kemin ja Rovaniemen kaupunkien tarkastuslautakuntien kanssa tehtävä alueellinen yhteisarviointi.

Aluevaalit pidetään 13.4.2025. Tarkastuslautakunnan toiminnassa korostuu uuden valtuuston ja tarkastuslautakuntaan valittujen perehdyttäminen. Perehdytysohjelmaa valmistellaan yhteistyössä Laphan, muiden hyvinvointialueiden ja Rovaniemen kaupungin ulkoisen tarkastuksen yksikköjen kanssa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontuu varsinaisiin kokouksiinsa 11 kertaa vuonna 2025. Pääsääntöisesti kokoukset pidetään sähköisenä Teamsissa. Kokousten lisäksi tarkastuslautakunnalla on mahdollisesti yhteisseminaari ja koulutuspäivät Pohjois-Pohjanmaan, Keski- Pohjanmaan ja Kainuun hyvinvointialueiden kanssa Rovaniemellä. Rovaniemen ja Kemin kaupunkien sekä Lapin hyvinvointialueen tarkastuslautakunnat pitävät yhteisseminaarin erikseen sovittavana ajankohtana Kemissä. Lisäksi tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuvat halutessaan myös muihin ennalta sovittaviin koulutuksiin.

Tilintarkastus

Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto on kokouksessaan 31.8.2022 § 84 valinnut hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan 17.8.2022 § 20 esityksen mukaisesti Lapin hyvinvointialueen tilintarkastajaksi valittiin tilikausille 2022 ja 2023 KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen. Aluevaltuusto teki päätöksen tilintarkastusyhteisöstä kahdelle vuodelle (2022-2023) sekä kahdelle optiovuodelle (2024 ja 2025). Aluevaltuusto päätti 28.10.2024 § 59 tarkastuslautakunnan esityksestä option käyttämistä myös tilikautta 2025 vastaavalle tarkastuskaudelle. Talousarviossa on varauduttu lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi mahdollisiin muihin tarkastuslautakunnan päättämiin tarkastuksiin.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Yksikössä työskentelee vuonna 2025 kaksi vakituista työntekijää kokovuotisesti: tarkastuspäällikkö 82,75 %:n ja ulkoinen tarkastaja 100 %:n työpanoksella. Tarkastuslautakunnan tarvitsemat tukipalvelut (sihteeri-, talous-, viestintä- ym. työ) tuotetaan kustannustehokkaasti keskitetyistä konsernipalveluista. Työn luonne edellyttää jatkuvaa osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä. Henkilöstön pysyvää lisäystarvetta ei ole vuodelle 2025. Talousarvio sisältää yhden määräaikaisen kahden (2) kuukauden korkeakouluharjoittelijan palkallisen työpanoksen.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta

Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön (39 §) mukaan osallisuus- ja asiakkuuslautakunta toimii hyvinvointialueen osallisuuden, osallistumisen ja vaikuttamisen edistämisen vastuutahona. Lautakunta toteuttaa tehtäväänsä lausuntojen ja esitysten kautta aluehallitukselle sekä tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten kanssa. Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta vastaa erityisesti Lapin hyvinvointialueen osallisuusohjelman valmistelusta sekä ohjelman raportoinnista.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta kokoontuu noin 8 kertaa vuodessa.

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta

Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön (40 §) mukaan hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnan tehtävänä on hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä yhdyspintatyö kuntien ja muiden tehtäväkentän sidosryhmien kanssa. Lautakunta toimii hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona. Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta seuraa alueen asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen ja arjen turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä raportoi niistä vuosittain aluehallitukselle. Lautakunta vastaa lakisääteisten hytetu -neuvotteluiden toteutuksesta sekä tekee aluehallitukselle esityksen hyvinvointikertomuksesta ja –suunnitelmasta. Keskeinen osa lautakunnan tehtäviä on järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen sekä avustuksista päättäminen talousarvion puitteissa.

Pelastus- ja valmiuslautakunta

Pelastus- ja valmiuslautakunta käsittelee pelastustoimea sekä hyvinvointialueen varautumista ja valmiutta koskevia asioita.

Pelastus- ja valmiuslautakunnan tehtävänä on valmistella aluehallitukselle esitykset pelastustoimen palvelutasopäätökseksi, varautumis- ja valmiussuunnittelun sekä kokonaisturvallisuuden toteuttamista hyvinvointialueella ja vuosittaiseksi selvitykseksi pelastustoimen palvelujen toteuttamisesta sekä talouden tilasta.

Pelastus- ja valmiuslautakunta antaa aluehallitukselle lausunnon hyvinvointialueen talousarviosta ja taloussuunnitelmasta pelastuslaitoksen osalta sekä antaa lausunnon pelastustoimen osainvestointisuunnitelmasta.

Pelastus- ja valmiuslautakunta seuraa ja arvioi pelastustoimen lainmukaisuutta, vaikuttavuutta ja palvelutason sekä hyvinvointistrategian toteutumista. Lisäksi lautakunta ottaa vuosittain kantaa turvallisuus- ja varautumisjärjestelyihin sekä merkittävimpiin turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviin riskeihin ja epävarmuustekijöihin.

Saamen kielen lautakunta

Saamen kielen lautakunta on lakisääteinen lautakunta, joka selvittää ja arvioi hyvinvointialueen saamenkielisten palveluiden tilannetta, sekä lausuu ja tekee esityksiä saamenkielisten palveluiden tilanteen parantamiseksi. Lautakunnan tehtävät on määritelty tarkemmin hyvinvointialuelain 611/2021 33 §:ssä ja Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön 37 §:ssä. Aluevaltuusto valitsee lautakuntaan 13 saamenkielistä jäsentä siten, että kuusi jäsenistä on saamelaiskäräjien sekä kolttalain (235/1995) 42 § tarkoitetun kyläkokouksen esittämiä henkilöitä. Aluevaltuusto valitsee jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lautakunnan kokouskielenä ovat saamen kielet.

Nuorisovaltuusto

Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on aluehallituksen asettama, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton nuorten henkilöiden vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa nuorisovaltuuston toimikaudeksi kerrallaan.

Nuorisovaltuuston tavoitteena on tuoda nuorten näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan edistäen samalla nuorten hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §). Vuonna 2025 käydään neuvottelut yhdessä Lapin liiton kanssa nuorisovaltuuston laajentamisesta maakunnalliseksi kahden organisaation ylläpitämäksi nuorisovaltuustoksi. Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavat hallintosääntö, toimintasääntö sekä toiminta- ja viestintäsuunnitelma.

Vanhusneuvosto

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto on aluehallituksen asettama, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton ikääntyvän väestön vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa vanhusneuvoston toimikaudeksi kerrallaan. Vanhusneuvoston tavoitteena on tuoda vanhusten näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan edistäen samalla vanhusten hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa (laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §).

Vanhusneuvoston toimintaa ohjaavat hallintosääntö, toimintasääntö sekä toiminta- ja viestintäsuunnitelma.

Vammaisneuvosto

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto on aluehallituksen asettama, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton vammaisten henkilöiden vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa vammaisneuvoston toimikaudeksi kerrallaan. Vammaisneuvoston tavoitteena on tuoda vammaisten henkilöiden näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan edistäen samalla vammaisten henkilöiden hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa (laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §).

Vammaisneuvoston toimintaa ohjaavat hallintosääntö, toimintasääntö sekä toiminta- ja viestintäsuunnitelma.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Toimielimet (ilman hva-valmistelua ja vakiinnuttamista)	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**5**	**2**	**2**	**0**
Myyntituotot	5			
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset		2	2	
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-1 963**	**-2 421**	**-2 246**	**-3 264**
Henkilöstökulut	-1 342	-1 772	-1 597	-1 659
Palvelujen ostot	-350	-398	-398	-388
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25	-18	-18	-5
Avustukset	-233	-192	-192	-942
Muut toimintakulut	-13	-41	-41	-271
Toimintakate (sitova)	**-1 958**	**-2 419**	**-2 244**	**-3 264**

Hyvinvointialueen valmistelun jatkaminen sekä toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen

Hyvinvointialueen valmistelu ja vakiinnuttamiseen sisältyy hyvinvointialueen valmisteluun ja toiminnan vakiinnuttamiseen saatu kohdennettu rahoitus.

Valtioneuvoston asetuksella 433/2023 on säädetty valtionavustuksesta hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen vuosina 2023-2025. Lapin hyvinvointialueelle myönnetty avustus on 16 392 742 euroa. Vuonna 2023 valmisteluun ja vakiinnuttamiseen on lisäksi kirjattu vuodelta 2022 vuonna 2023 käytettäväksi siirtynyttä valmistelurahoitusta.

Toiminnan vakiinnuttamisen projektit

Valtioneuvoston asetuksella 433/2023 on säädetty valtionavustuksesta hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen vuosina 2023–2025. Lapin hyvinvointialueelle myönnetty avustus on 16 392 742 euroa. Avustuksen myöntämiseksi ja maksamiseksi ei edellytetä avustuksen saajan osallistumista rahoitukseen.

Asetuksen mukaan avustuksen saajat saavat käyttää avustusta muutos- ja tuottavuusohjelmaansa tai sitä vastaavaan ohjelmaan sisältyvään kertaluonteiseen tai tilapäiseen:

1) palveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevien toimintamallien yhtenäistämiseen ja kehittämiseen;
2) palveluketjujen ja -kokonaisuuksien sekä niitä koskevan tiedolla johtamisen kehittämiseen;
3) digitaalisten ja etäpalvelujen sekä muiden palvelukanavaratkaisujen suunnitteluun ja toteutukseen;
4) palveluverkkoa ja toimitiloja koskevaan selvitykseen ja niiden muutoksista aiheutuviin kustannuksiin;

5) tukipalveluihin liittyvien organisointien suunnitteluun ja toteutukseen;
6) tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen kehittämiseen ja toteutukseen;
7) henkilöstön riittävyyteen, saatavuuteen, työnjakoon ja osaamiseen liittyvään kehittämiseen;
8) johtamisen, esimiestyön sekä työhyvinvoinnin edistämiseen;
9) asukkaiden, palveluiden käyttäjien ja henkilöstön osallisuuden sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien edistämiseen;
10) toiminnan muun kuin 1-9 kohdassa tarkoitetun, niitä vastaavan vakiinnuttamisen edellyttämiin lisäkustannuksiin.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Hva:n toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**4 796**	**11 928**	**6 594**	**11 902**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	4 796	11 928	6 594	11 902
Muut toimintatuotot	0			
Toimintakulut	**-4 567**	**-11 928**	**-6 594**	**-11 902**
Henkilöstökulut	-494	-5 068	-3 396	-4 394
Palvelujen ostot	-3 987	-5 656	-3 160	-7 295
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15	-985	-28	-47
Avustukset	-65			
Muut toimintakulut	-5	-220	-9	-165
Toimintakate (sitova)	**229**	**0**	**0**	**0**

8.2. Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluiden tarkoituksena on ylläpitää ja edistää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Tavoitteena on lisäksi hyvinvointialueen asukkaiden omatoimisuuden ja osallisuuden edistäminen. Sosiaalipalvelut turvaa yhdenmukaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat palvelut hyvinvointialueen asukkaille.

Sosiaalipalveluita järjestetään erilaisiin tuen tarpeisiin ja palveluiden järjestäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa. Kiireellisessä tapauksessa jokaisella hyvinvointialueella oleskelevalla on oikeus saada yksilölliseen tarpeeseen perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon vaarannu.

Sosiaalipalvelut järjestää seuraavien lakien mukaiset palvelut:

- Sosiaalihuoltolaki
- Lastensuojelulaki
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
- Laki omaishoidon tuesta
- Perhehoitolaki
- Laki kuntouttavasta työtoiminnasta
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista
- Laki toimeentulotuesta

Lisäksi toimintaa ohjaavat oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, vanhemmuuslaki, laki lapsen elatuksesta, laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, adoptiolaki ja avioliittolaki, kotoutumislaki sekä laki työllistymisen monialaisesta yhteistyöstä.

Sosiaalipalveluilla on yhdyspintoja kaupunkien ja kuntien kanssa erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, eri asiakasryhmien asumisen järjestämisessä, työllisyyden edistämisessä ja kotoutumispalveluissa. Saamenkielisiä palveluita sisältyy kaikkiin sosiaalipalveluihin, mutta toimialalle on keskitetty saamenkielisten palveluiden päällikkötehtävät.

Sosiaalipalveluissa työskentelee n. 3100 henkilöä. Sosiaalipalveluita järjestetään sekä omana toimintana, ostopalveluina, palvelusetelillä että avustuksina. Sosiaalipalveluiden toimiala jakaantuu kolmeen vastuualueeseen: perheiden ja työikäisten palvelut, vammaisten palvelut ja ikääntyvien palvelut. Vastuualueiden lisäksi omana kustannuspaikkanaan on toimialan hallinto.

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimet ja muutokset (1 000 €)	
Toimenpide	**Eurot**
Kasvatus ja perheneuvolatoiminta ja lasten ja nuorten matalankynnyksen mielenterveyspalvelut. Talousarvioon sisältyy 19.6.2024 perustetut 10 uutta vakanssia varhaiseen tukeen. Lisäksi terveyspalveluista on siirretty sosiaalipalveluihin 6 psykologin vakanssia.	-1 125
Keskitetyt viranomaistoiminnot vammaispalveluissa	Kustannusvaikutus yhtenäisten käytänteiden kautta
Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus ikääntyneiden palveluissa.	Kustannusvaikutus yhtenäisten käytänteiden kautta
Ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen, yhteisöllisen asumisen lisääminen ja kotihoidon vahvistaminen.	7 000
Vuokratyövoiman käytön vähentäminen osaajakeskuksen käynnistymisen myötä.	2 240
Organisaation madaltaminen ja esihenkilötehtävien vähentäminen	741
Henkilöstömitoituksen muutos	Eurot sisältyvät palvelurakenteen keventämiseen.
Lastensuojeluyksikkö Tiippana valmistuu keväällä 2025., jolloin oman tuotannon osuus vahvistuu. Vastaavasti ostopalveluita voidaan vähentää.	100
Tiippana – 1,030, ostojen vähennys 1,126	
Varpukoti, työvuorojen vahvistaminen ja ostojen vähentäminen	272
Perheohjaajan vakanssi korvaamaan ostopalveluita	81

Talousarviota ja toimintasuunnitelmaa uhkaavat riskit 2025

- Henkilöstön saatavuus ei parane ja joudutaan turvautumaan vuokratyövoimaan.
- Palkankorotukset ovat arvioitua suuremmat.
- Varhaisen tuen panostukset eivät ole riittäviä eikä lastensuojelun sijoituksia ja sijoitusten kustannuksia ei saada vähennettyä.
- Vammaispalvelulain uudistukseen ei ole varauduttu riittävästi eikä painopiste siirry peruspalveluihin.
- Vammaispalveluiden palvelurakenteen keventäminen ei etene.
- Ikääntyneiden toimeenpanosuunnitelmat eivät etene suunnitellusti eikä palvelurakennetta saada kevennettyä.
- Ikääntyneiden palveluissa alkaa kertyä jonoja eikä hoitoketjut toimi.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Sosiaalipalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**58 231**	**56 455**	**65 288**	**68 465**
Myyntituotot	3 019	2 974	1 696	2 079
Maksutuotot	34 092	34 081	44 356	44 738
Tuet ja avustukset	11 083	9 376	8 468	10 666
Muut toimintatuotot	10 037	10 025	10 768	10 982
Toimintakulut	**-438 191**	**-416 448**	**-438 893**	**-434 265**
Henkilöstökulut	-179 600	-185 625	-187 989	-194 525
Palvelujen ostot	-201 050	-196 472	-216 678	-205 282
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 707	-7 476	-7 244	-7 148
Avustukset	-25 057	-24 781	-24 456	-24 051
Muut toimintakulut	-24 776	-2 094	-2 525	-3 259
Toimintakate (sitova)	**-379 959**	**-359 993**	**-373 605**	**-365 800**

Sosiaalipalvelujen toimialajohto

Sosiaalipalveluiden toimialajohdossa on toimialajohtajan, vastuualuejohtajien ja suunnittelijoiden palkkakustannukset ja toimialan yhteisen hallinnon kustannukset.

Vuoden 2025 alusta toimialan hallintoon on siirretty hallinto- ja tukipalveluista työterveyshuollon menot ja tulot nettona 1,435 M€ ja omais- ja perhehoidon keskuksen kustannukset 978 404 € sosiaalipalveluiden eri vastuualueilta. Lisäksi toimialajohtoon on siirretty saamenkielisten palveluiden palvelupäällikön kulut ikääntyneiden palveluista.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Sosiaalipalvelujen toimialajohto	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**330**		**423**	**1 507**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	330		423	1 507
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-1 431**	**-650**	**-843**	**-4 323**
Henkilöstökulut	-1 251	-615	-774	-1 380
Palvelujen ostot	-166	-20	-64	-2 931
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	-15	-4	-6
Avustukset				
Muut toimintakulut	-10			-7
Toimintakate	**-1 101**	**-650**	**-420**	**-2 816**

Perheiden ja työikäisten palvelut

Perheiden ja työikäisten palvelut vastaa perheiden ja työikäisten asiakasryhmien sosiaalityön ja –ohjauksen, kotipalvelun, kotihoidon omaishoidon, liikkumisen ja asumisen ja lastensuojelun palveluista sekä sosiaalipäivystyksestä. Palveluihin sisältyy myös oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut.

Perheiden ja työikäisten palvelut jakaantuvat alueellisiin vastuuyksiköihin ja alueilla seuraaviin palveluyksiköihin: perheiden palvelut, lastensuojelun palvelut, työikäisten palvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Perheoikeudelliset palvelut on hallinnollisesti keskitetty kaakkoiselle palvelualueelle.

Perheiden ja työikäisten palveluiden järjestämisessä huomioidaan lain lähtökohdat ja toimintaympäristön linjaukset/tavoitteet sekä väestön palvelutarpeet. Palvelut pyritään toteuttamaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella. Asiakkaille myönnettävien palveluiden laadun, tason ja saatavuuden yhdenmukaistaminen jatkuu vuonna 2025. Tavoitteena on, että alueelliset erot palveluihin pääsyssä pienenevät ja toimintamallit yhdenmukaistuvat ja että palvelut pystyttäisiin toteuttamaan lakisääteisten vaatimusten mukaisesti.

Vastuualueen palveluihin kohdistuu muutoksia erityisesti TYM-lainsäädäntöuudistuksen, lasten ja nuorten terapiatakuu -uudistuksen sekä kasvavan asunnottomuuden myötä. Lisäksi muutoksia kohdistuu organisaatioon erityisesti supistuksena esihenkilöiden määrään ja uusien palveluyksiköiden (oma vaativan ja EHO tason lastensuojelulaitos ja kasvatus- ja perheneuvola pohjoiselle palvelualueelle) perustamisen myötä sekä muilta toimialoilta siirtyvän tai loppuvuodesta 2024 siirtyneen henkilöstön johdosta (6 psykologia terveydenhuollosta ja 15 toimistyöntekijää toimistopalveluista). Erityisinä palvelutavoitteina vuonna 2025 tavoitellaan palveluohjauksen kehittämistä, sosiaalipäivystyksen turvaamista, palveluiden, kriteereiden ja toimintaohjeiden yhtenäistämistä, vuokratyövoimasta luopumista, henkilöstön veto- ja pitovoiman edistämistä, henkilöstön kannustamista, rehellisyyttä, avoimuutta ja positiivisuutta työyhteisöissä. Tavoitteenamme on tehdä oikeita asioita oikeaan aikaan.

Perustason palveluihin satsaamalla ja oman toiminnan lisäämisellä tavoittelemme taloudellisia vaikutuksia mm. ostopalvelujen vähentämisellä, erityisesti kalleimmista sijoituspalveluista sekä yleensä sijoitusten vähenemistä. Kokonaisuuteen vaikuttaa merkittävästi myös oman palvelutuotannon kehittäminen ja priorisointi asiakkaiden palvelutarpeita vastaavaksi palveluksi. Toimistopalveluiden siirryttyä osaksi vastuualueen palveluja, kehitämme aktiivisesti uusia toimintatapoja asiakkaiden raha-asioiden hoitamiseksi sosiaalisessa luototuksessa, välitystilipalvelussa sekä itsenäistymisvarojen hoitamisessa. Tavoitteena on myös tiivistää yhteistyötä mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden vastuualueen kanssa yhteisten asiakkaiden palveluprosessien selkeyttämiseksi ja asiakkaiden palvelun turvaamiseksi. Tavoitteena on myös käynnistää selvitystyö kumppanin löytämiseksi yömajatoiminnan järjestämiseksi Lapissa.

Perheiden ja työikäisten haaste on useiden erilaisten palvelukokonaisuuksien ja erilaisten lainsäädäntöjen haltuunotto sekä laajat yhdys- ja rajapinnat eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö kuntien, Kelan, TE-toimistojen, Migrin, ulosottolaitoksen yms. viranomaisten kanssa erilaisissa yhteyksissä on päivittäistä ja yhteistyön toimintamallia etsitään jatkuvasti tiedostaen, että kaikkien toimintatavat yhdessä tai erikseen vaikuttavat alueen asukkaisiin. Yhteistyöllä tavoittelemme yhteistä ymmärrystä lasten ja nuorten tukemisen ja auttamisen tärkeydestä tulevaisuuden rakentamisessa. Tämän päivän lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden työvoimaa ja veronmaksajia. Tavoitteena onkin jatkaa perhekeskustoimintamallin kehittämistä, jotta meillä olisi rakennettuna pysyvä toimintamalli

vuoden 2026 alusta yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Tulevaisuuden rakentamiseksi, matalankynnyksen palveluverkoston laatimiseksi, avun helposti saavutettavuuden tähden digitaaliset ratkaisut ovat avainasemassa. Digitaalisen kokonaisuuden rakentamista helpottaa tulevaisuudessa saatavat koko hyvinvointialueen kattava sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä.

Talousarvioon sisältyvät uudet virat ja toimet ja tehtävien vakinaistamiset:

TE-uudistuksen ja TYM-lainsäädännön muutos
11 sosiaaliohjaajan virkaa 1.3.2024 alkaen. (Itä 1, Kaakko 4, Lounas 4 ja pohjoinen 2)
Ostopalveluiden korvaaminen omilla kuraattoreilla
2 koulukuraattorin tointa Lounaiselle alueelle
Lastensuojeluyksikkö Tiippana
1 lastenkodin johtajan virka (ylempi korkeakoulututkinto, laillistettu sosiaalityöntekijä) 3 tiimivastaavan virkaa 14 ohjaajan toimea 13 lähihoitajan toimea 1 ravitsemustyöntekijä 1 laitoshuoltaja / ravitsemustyöntekijä
Määräaikaisten tehtävien vakinaistaminen
3 sosiaaliohjaajan virkaa aikuissosiaalityöhön mm. sosiaalipäivystyksen ja ohjauksen palveluihin

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Perheiden ja työikäisten palvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**5 362**	**4 500**	**6 035**	**6 450**
Myyntituotot	49	15	35	650
Maksutuotot	2 747	2 986	3 500	3 206
Tuet ja avustukset	1 397	467	1 500	1 764
Muut toimintatuotot	1 169	1 032	1 000	831
Toimintakulut	**-89 495**	**-85 945**	**-94 735**	**-91 865**
Henkilöstökulut	-28 311	-30 796	-30 500	-37 198
Palvelujen ostot	-54 721	-52 144	-61 000	-51 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-513	-415	-500	-440
Avustukset	-2 520	-2 464	-2 585	-2 193
Muut toimintakulut	-3 429	-125	-150	-152
Toimintakate	**-84 133**	**-81 445**	**-88 700**	**-85 415**

Vammaisten palvelut

Vammaisten palvelut vastaa vammaispalvelulain mukaisista palveluista sekä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuesta. Vammaisten palveluiden järjestämisessä huomioidaan lain lähtökohdat ja toimintaympäristön linjaukset/tavoitteet sekä väestön palvelutarpeet. Uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.2025.

Vammaispalvelulain perusteella järjestetään erityispalveluita vammaiselle henkilölle, joka ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia, sopivia ja tavanomaisessa elämässä tarvittavia

palveluita yleislakien perusteella. Vammaispalvelulaki on viimesijaista lainsäädäntöä, mikä tarkoittaa sitä, vammaisten henkilöiden palvelut järjestetään ensisijaisesti kaikille tarkoitettuina peruspalveluina ensisijaisesti sosiaalihuoltolain, terveydenhuoltolain sekä varhaiskasvatuslain ja perusopetuslain perusteella.

Vammaispalvelulain perusteella järjestetään erityispalveluita vammaiselle henkilölle, joka ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia, sopivia ja riittäviä, tavanomaisessa elämässä tarvittavia palveluita yleislakien perusteella. Jokaisen palvelun saamiselle on lisäksi säädetty kutakin palvelua koskevat saamisen edellytykset. Palveluita järjestetään myös saamenkielisinä ja saamelainen kulttuuri huomioiden.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluita ovat esimerkiksi henkilökohtainen apu, asumisen tuki, liikkumisen tuki sekä esteettömän asumisen tuki. Vammaispalvelulain tarkoittamalla vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus lähes kaikkiin vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja hyvinvointialueella on ehdoton velvoite näiden palveluiden järjestämiseksi. Kustannukset tulevat ensimmäisinä vuosina nousemaan, koska rahoitusta on varattu lain toimeenpanon edellyttämän lisääntyvään palvelutarpeen arviointiin ja palvelupäätösten tekemiseen. Vuodesta 2028 lähtien kustannuksien on arvioitu pysyvät samalla tasolla.

Palvelurakenteen keventäminen käynnistetään purkamalla asteittain tulevina vuosina pitkäaikainen laitoshoito sekä ottamalla käyttöön kevyempiä asumisen tuen palvelumuotoja sekä omassa toiminnassa että ostopalveluissa. Oman toiminnan tuottavuutta nostetaan mm. toimintaa tehostamalla ja uusissa asumisen konsepteissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan soveltuvan teknologian tuomat mahdollisuudet. Vammaispalvelun selvityksen (erityisen tuen ja kuntoutuksen selvitys) sisältämät laitoshoidon purkamisen sekä asumisen ja päiväaikaisen toiminnan tilaratkaisut valmistellaan Rovaniemen SOTE-kiinteistöt tarveselvityksessä.

Vammaissosiaalityön ja -ohjauksen palvelut keskitetään. Keskitetyllä vammaissosiaalityön ja -ohjauksen johtamisella turvataan nykyistä paremmin yhdenmukainen päätöksenteko ja asiakkaiden oikeuksien toteutumisen huomioiden uudistuva vammaispalvelulainsäädäntö. Vammaispalvelujen viranomaistoiminnan keskittäminen parantaa kustannusten hallintaa yhdenmukaistamalla tehokkaasti lain soveltamiskäytäntöjä ja päätöksentekoa. Keskitetyllä johtamisella aluekohtaiset erot kaventuvat ja osaamista voidaan ohjata sekä kehittää keskitetysti ja yhtäaikaisesti. Keskitetty toiminta mahdollistaa myös resurssien ja työntekijöiden työmäärän oikeudenmukaisen jakaantumisen ja parantaa siten vammaisten henkilöiden palveluprosesseja ja yhdenvertaista kohtelua.

Terveydenhuollon järjestämisvastuulle kuuluvat tehtävät siirretään terveydenhuollon kokonaisuuteen. Tällä varmistetaan vammaisten henkilöiden oikeus saada yhdenvertaisesti terveydenhuollon palveluita muihin väestöryhmiin nähden.

Talousarvioon sisältyvät uudet virat ja toimet ja tehtävien vakinaistamiset:

Määräaikaisten henkilökohtaisten avustajien vakinaistaminen
8 henkilökohtaisen avustajan tointa lounaiselle alueelle. Tehtävissä ketjutettu työsopimuksia usean vuoden ajan, toimet puuttuvat.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Vammaisten palvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**5 850**	**5 423**	**7 447**	**8 139**
Myyntituotot	1 312	1 218	1 142	1 135
Maksutuotot	2 779	2 423	3 685	3 878
Tuet ja avustukset	249	74	176	492
Muut toimintatuotot	1 509	1 708	2 444	2 634
Toimintakulut	**-100 102**	**-93 126**	**-101 419**	**-100 768**
Henkilöstökulut	-37 536	-38 336	-39 651	-39 487
Palvelujen ostot	-43 758	-41 572	-48 543	-48 568
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 082	-1 094	-893	-931
Avustukset	-13 357	-11 951	-12 153	-11 623
Muut toimintakulut	-4 369	-172	-179	-159
Toimintakate	**-94 252**	**-87 703**	**-93 972**	**-92 629**

Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palvelut jakaantuvat alueellisiin vastuuyksiköihin ja alueella palveluyksiköihin. Iäkkäiden palveluihin kuuluvat asiakas- ja palveluohjaus, kotona asumista tukevat palvelut ja asumisen palvelut. Asiakas- ja palveluohjaus sisältää palvelutarpeen arvioinnin, omais- ja perhehoidon sekä ikääntyneiden sosiaalityön. Kotona asumista tukeviin palveluihin kuuluvat kotihoito ja tukipalvelut ja asumisen palveluihin ikääntyneiden asuminen eri muodoissaan. Ikääntyneiden palveluita järjestetään myös saamenkielisinä ja saamelainen kulttuuri huomioiden. Ikääntyneiden palveluita järjestetään omana toimintana ja ostopalveluina ml palvelusetelit.

Ikääntyneiden palveluiden palvelurakennetta kevennetään vuonna 2025. Keventäminen toteutetaan hallitusti siten, että pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen vapautuessa omassa tuotannossa tilalle perustetaan tavoitteiden mukainen määrä lyhytaikaisia ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja (sisältää mm kotisairaalan lupapaikat, intervallihoidon, sosiaali- ja kriisipäivystyspaikat) ja yhteisöllistä palveluasumista; näitä yksiköitä kutsutaan monipalveluyksiköiksi. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelua vähennetään. Kotihoitoa vahvistetaan ja teknologiset ratkaisut ja digitaaliset palvelut ovat ensisijaisia palveluita, kun hakeudutaan kotihoidon asiakkaaksi. Uuden asiakkaan kuntoutumista tukevan arviointijakson aikana arvioidaan teknologisten ratkaisujen soveltuvuus asiakkaalle. Etäkotihoidon osuutta kasvatetaan, jotta voidaan vastata palvelutarpeeseen saatavilla olevalla henkilöstöllä. Ikääntyneiden asiakaspalveluohjaus keskistetään 1.1.2025 alkaen omaksi vastuuyksikökseen. Sosiaalipalveluihin perustetaan yhteinen omais-, perhehoidon ja henkilökohtaisen tuen

keskus. Niillä paikkakunnilla, joissa vuodeosastotoimintaa ei ole, toimii/tulee toimimaan vuoden 2025 aikana kotihoidon sairaanhoidon tiimi, joka on kotisairaanhoidon ja kotisairaalan yhdistelmä.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Ikääntyneiden palvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**46 689**	**46 533**	**51 383**	**52 369**
Myyntituotot	1 658	1 740	519	294
Maksutuotot	28 565	28 672	37 171	37 655
Tuet ja avustukset	9 107	8 835	6 369	6 903
Muut toimintatuotot	7 359	7 285	7 324	7 518
Toimintakulut	**-247 163**	**-236 727**	**-241 896**	**-237 309**
Henkilöstökulut	-112 502	-115 877	-117 064	-116 460
Palvelujen ostot	-102 406	-102 736	-107 071	-101 901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 107	-5 951	-5 847	-5 772
Avustukset	-9 180	-10 366	-9 718	-10 235
Muut toimintakulut	-16 967	-1 797	-2 196	-2 941
Toimintakate	**-200 474**	**-190 194**	**-190 513**	**-184 940**

8.3. Terveyspalvelut

Terveyspalvelujen toimialan tarkoitus on väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja turvallisuuden edistäminen sekä terveyserojen kaventaminen järjestämällä ja tuottamalla tarpeenmukaisia, asiakaslähtöisiä ja kustannusvaikuttavia terveyspalveluja sekä tukemalla osaamisellaan hyvinvointialueen muita toimialoja sekä alueen kuntia ja muita toimijoita. Palveluiden antaminen perustuu väestön ja yksittäisten potilaiden tarpeisiin ja näyttöön perustuviin menetelmiin. Terveyspalvelut vastaa osaltaan hyvinvointialueen valmiudesta ja varautumisesta.

Terveyspalvelut yhteensovittaa toimintansa hyvinvointialueen muiden toimialojen, erityisesti sosiaalipalvelujen, kanssa siten, että hyvinvointialueen järjestämät palvelut muodostavat asukkaalle saumattoman kokonaisuuden. Terveyspalvelut edistää palvelujen yhteentoimivuutta myös kuntien, järjestöjen, työterveyshuollon, Kelan, työvoimahallinnon, yksityisen terveydenhuollon ja muiden toimijoiden kanssa mm. sopimalla palveluketjuista. Palvelujen järjestämistä ja tuottamista tehdään yhdessä pohjoisella yhteistyöalueella yhteistyöaluesopimuksessa sovitulla tavalla sekä yli rajojen Norjan ja Ruotsin kanssa.

Palveluita järjestetään omana toimintana ja ostopalveluina. Terveyspalveluissa työskentelee yhteensä noin 3100 henkilöä. Suurimmat terveyspalvelujen palveluhankinnat ovat laaja Länsi-Pohjan kuntien alueen somaattisen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon avopalvelujen ulkoistus Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n kanssa, asiakaspalveluostot muilta hyvinvointialueilta, laboratoriopalvelujen osto NordLab hyvinvointiyhtymältä sekä Keminmaan, Tervolan ja Posion ulkoistussopimukset. Kuntoutuspalveluita ja diagnostiikkapalveluita hankitaan ostopalveluina.

Terveyspalveluita myydään muille hyvinvointialueille matkailijoiden kiireellisissä hoidon tarpeissa ja valinnanvapauden perusteella. Lisäksi palveluita myydään muun muassa puolustusvoimille ja vakuutusyhtiöille.

Terveyspalvelujen lisäksi Terveyspalvelut tuottaa koulutusta ja harjoittelupaikkoja terveydenhuollon alan opiskelijoille sekä tieteellistä tutkimustoimintaa.

Toimiala jakautuu viiteen vastuualueeseen, joita ovat sairauksien ehkäisy ja hoito, toiminta- ja työkyvyn tuki, mielenterveys ja riippuvuuksien hoito, somaattinen erikoissairaanhoito sekä päivystys ja valmius. Hoitotyön kehittäminen ja johtaminen sekä osaajakeskuksen johtaminen on hoitotyön johtajan vastuulla terveyspalvelujen toimialajohdossa. Saamenkielisiä ja kulttuurinmukaisia palveluita sisältyy kaikkien vastuualueiden palveluihin.

Keskeiset toiminnalliset muutokset ja tavoitteet Terveyspalvelujen toimialalla

Muutoksia on kuvattu osittain tarkemmin vastuualueiden kuvauksissa sekä luvun 3.2 taulukoissa.

- Erikoissairaanhoidon työnjaon muutokset ja sopeuttamistoimet:
  - päivystävien erikoisalojen lääkärityö ja akuuttiklinikan toiminta siirtyy Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:ltä omaksi toiminnaksi
  - erikoissairaanhoidon työnjaon muutokset somaattisessa erikoissairaanhoidossa, yhteispäivystyksessä ja psykiatriassa sekä tähän liittyvät ensihoitopalvelun muutokset
  - työnjaon kehittäminen yhteistyössä pohjoisella yhteistyöalueella
  - varautuminen sairaalaverkkolainsäädännön muutoksiin
- Terveyden edistämisen vahvistaminen erityisesti hyte-kertoimeen vaikuttavissa palveluissa
- Vuodeosastoverkon muutokset ja sairaansijamäärän vähentäminen sekä potilassiirtojen ja kotiutuksen kehittäminen
- Avosairaanhoidossa hoidon jatkuvuuden ja saatavuuden parantaminen
- Kolpeneen erityisen tuen ja kuntoutuksen yksikkö siirtyy terveydenhuollon palveluiksi toiminta- ja työkyvyn tuen vastuualueelle
- Tukipalvelujen kustannusvaikuttavuuden parantaminen
  - Välinehuollon keskittäminen
  - Laboratorionäytteenotto osin omaksi toiminnaksi
  - Hoitotarvikejakelun kehittäminen
- Suun terveydenhuollossa v. 2024 jononpurun jälkeen ostojen vähentäminen
- Kuntoutuksen kustannusvaikuttavuuden kehittäminen omaa toimintaa lisäämällä
- Mielenterveyspalveluissa peruspalvelujen vahvistaminen erityisesti lasten ja nuorten palveluissa
- Työvoiman monialaiseen palveluun liittyminen nykyisiä resursseja kohdentamalla
- Tilannekeskuksen käynnistäminen ja päivystysavun jatkokehittäminen
- Digitaalisen sotekeskuksen kehittäminen
- Osaajakeskuksen kehittäminen
- Organisaation kehittäminen
  - Ensihoidon ja pelastuksen yhteinen toimiala
  - Organisaation madaltaminen ja selkiyttäminen
  - Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialojen yhdistämisen valmistelu

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimet ja muutokset

Terveyspalvelujen talouden sopeuttaminen TAE2025 vs. TPE 2024 (1 000 €)	Eurot
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen profiloituminen tarvetta vastaavaksi (Salla, PelSavu, Kolari, Utsjoki)	2 100
Laboratorionäytteenoton tuottavuuden parantaminen ja lab.palvelujen käytön rationalisointi	150
Lääkäripalvelujen ostojen vähentäminen, jalkautuva esh	80
Suun terveydenhuollon palveluostojen vähentäminen	1 879
Oman toiminnan vahvistaminen ja lisääminen apuvälinehuollossa sekä avo- ja osastokuntoutuksessa	740
Psykiatrian päivystysten yhdistäminen	413
Laitosmuotoisen päihdevieroitusjaksojen tuottaminen omana toimintana	100
Aluevaltuuston päätösten toimeenpano; LPKS synnytys- ja lastentautien vuodeosaston lakkauttaminen ja ortopedian vkl-päivystyksen loppuminen, naistentautien vapaamuotoisen päivystyksen lakkaaminen viikonloppuisin, päivystävien erikoisalojen lääkärityövoiman siirtyminen HVA:lle	3 000
LPKS sisätautien OYS ostoista kotoutetaan kardiologiset päivystyspotilaat LKS:lle	500
Kirurgian OYS ostoja kotoutetaan -> potilaan hoitoonohjaus ja omaksi työksi ottaminen, leikkaussalikapasiteetin parempi hyödyntäminen	2 000
LKS medisiinisen ja operatiivisen työvoiman vuokrausten vähentäminen	872
LKS:n muiden ostopalvelujen vähentäminen	300
Keskijohdon työpanoksen vähentäminen	526
Yhteensä	**12 660**

Talouden ja toiminnan keskeiset riskit 2025

- Ikääntyneiden palveluketjun toimivuus vuodeosastot erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa, kotisairaala, kotihoito, palveluasuminen)
- Erikoissairaanhoidon palvelujen turvaamiseksi mahdollinen ostopalvelujen ja henkilöstövuokrauksen suunniteltua suurempi käyttö
- LPKS toiminnan jatkuvuus vuodenvaihteessa 2025 – 2026 sekä vuoden 2026 muutoksissa
- Pohteen ostojen kasvu ennakoitua suuremmaksi
- Sairaalaverkkolainsäädännön vaikutukset, kohdentuvat pääosin 2026 -> mutta vaikutuksia myös vuodelle 2025
- Palkankorotuskehitys – riski terveyspalvelujen osalta noin 3 m€

Talousarvioon sisältyvät uudet henkilöstöresurssit

Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelujen vahvistaminen
10 htp
Kenttäjohtojärjestelmän pääkäyttäjätehtävät
1 htp (2 x 50 % tehtävä osana perustyötä ensihoidossa)
Sote-tilannekeskuksen perustaminen
1 htp (palvelupäällikkö tai vastaava)
MLP-sopimusmuutos päivystävien erikoisalojen lääkäripalvelut ja LPKS akuuttiklinikan toiminta MLP-sopimusmuutos
119 virkaa ja tointa

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Terveyspalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**50 103**	**53 103**	**53 678**	**58 911**
Myyntituotot	17 804	17 721	19 734	21 175
Maksutuotot	23 477	25 929	25 236	28 486
Tuet ja avustukset	8 381	8 719	8 542	9 075
Muut toimintatuotot	440	733	166	175
Toimintakulut	**-470 873**	**-462 504**	**-460 968**	**-472 278**
Henkilöstökulut	-203 508	-218 158	-210 040	-235 281
Palvelujen ostot	-190 720	-183 726	-189 997	-173 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 403	-55 666	-55 769	-57 021
Avustukset	-5	-6	-1	-1
Muut toimintakulut	-22 238	-4 948	-5 161	-6 348
Toimintakate (sitova)	**-420 771**	**-409 401**	**-407 290**	**-413 367**

Terveyspalvelujen toimialajohto

Terveyspalvelujen toimialajohdossa on toimialajohtajan, hoitotyön johdon, osaajakeskuksen (sisältäen entisen LKS rekryn) sekä toimialan yhteisen hallinnon kustannukset.

Vuoden 2025 alusta toimialan hallintoon on siirretty hallinto- ja tukipalveluista työterveyshuollon menot ja tulot nettona sekä potilasvakuutuksen kustannukset.

Hoitotyön johtaminen ja kehittäminen

Hoitotyö perustuu näyttöön perustuvaan toimintaan. Sen tarkoituksena on mahdollistaa tasalaatuinen ja turvallinen hoito hoitopaikasta tai hoitotyöntekijästä riippumatta. Se edistää hoitotyön vaikuttavuutta, hoitotyön laatua ja turvallisuutta sekä asiakas- ja potilastyytyväisyyttä. Hoitotyön kehittämisen painopistealueet ovat kirjaaminen, urakehitysmallin vakiinnuttaminen osaksi palkkausjärjestelmää, hoitotyön spesifisten mittareiden käyttöönotto (HoiVerke) ja rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavan sairaanhoitajan työtehtävän vakiinnuttaminen osaksi terveydenhuoltoa.

Osaajakeskus aloittaa toiminnan vuoden alusta. Osaajakeskuksen tarkoituksen on korvata hoitohenkilökunnan poissaoloja perehtyneiden, vakituisessa työsuhteessa olevien ammattilaisten työpanoksella ja mm. vähentää vuokratyövoiman käyttöä ja varautua tulevaisuuden poistumaan. Osaajakeskuksen toiminta-alueena on somaattisen erikoissairaanhoidon ja sairauksien ehkäisyn ja hoidon vastuualueet ja sosiaalipalvelujen toimiala.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Terveyspalvelujen toimialajohto	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**-2**	**0**	**122**	**1 073**
Myyntituotot	-9		1	
Maksutuotot	3	0	81	
Tuet ja avustukset	1		40	1 073
Muut toimintatuotot	4		0	
Toimintakulut	**-5 291**	**-8 738**	**-6 206**	**-10 339**
Henkilöstökulut	-1 221	-3 793	-3 795	-3 720
Palvelujen ostot	-4 046	-4 935	-2 378	-6 568
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10	-10	-14	-23
Avustukset				
Muut toimintakulut	-14	-1	-20	-28
Toimintakate	**-5 293**	**-8 738**	**-6 084**	**-9 267**

Sairauksien ehkäisy ja hoito

Sairauksien ehkäisy ja hoito vastaa ja tuottaa Lapin hyvinvointialueella väestön vastaanottopalvelut, myös kiirevastaanotot, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja perusterveydenhuollon tasoisen osastohoidon ja kotisairaalatoiminnan. Suun terveydenhuollon vastuuyksikkö toteuttaa väestön suun terveyden seurantaa, suun sairauksien diagnostiikkaa ja suun terveydentarkastuksia kaikenikäisille lappilaisille sisältäen myös suun erikoistason palvelut. Palvelusuunnitelmassa on tuottaa vastaanottopalveluja lähipalveluina kaikissa Lapin kunnissa ja samoin ennaltaehkäisevää toimintaa neuvoloissa ja kouluneuvoloissa.

Kotisairaalatoimintaa on laajennettu jo lähes kaikkiin Lapin kuntiin ja samalla on akuuttivuodeosastopaikkoja vähennetty suunnitellusti ja osa osastoista kokonaan suljettu (Kolari, PelSavu, Salla ja Utsjoki). Vuodeosastoverkoston ja paikkamäärien tarkastelua on tulossa jatkossa myös Lounais-Lapissa, kun Sauvosaaren sairaala Kemissä ja Simon vuodeosasto muutetaan Länsi-Pohjan keskussairaalasta vapautuviin tiloihin. Myös muualla paikkamäärien tarkastelu jatkuu ja samoin eri osastojen profiloituminen esim. hoitamaan akuuttihoitoa, saattohoitoa tai kuntoutusta. Myös virka-ajan ulkopuoliseen kiirevastaanottoon on tulossa uudet linjaukset päivystysavun aloitettua toimintansa. Tätä toimintaa tarkastellaan yhdessä päivystyspalveluiden kanssa.

Perusterveydenhuollossa on avovastaanotolla kehitetty systemaattisesti hoidon jatkuvuutta (omalääkäri/omahoitajamallia) ja vuoden 2025 aikana mallin pitäisi olla käytössä kaikilla oman toiminnan terveysasemilla. Ulkoistetuista terveysasemista myös Tervola on menossa malliin. Samanaikaisesti on luovuttu perusterveydenhuollon lääkäri- ja hoitaja-

palveluiden osalta ostopalvelulääkäreistä ja hoitajista. Myös kaikki geriatripalveluiden ostot on irtisanottu ja omat geriatrit hoitavat verkostona kaikki eri kuntien muistivastaanotot ja geriatrin konsultaatiot.

Erityisosaamista lisätään eri asemilla yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa jalkauttamalla erikoissairaanhoidon palveluja osin digitaalisesti konsultaatioin ja etävastaanotoin. Suun terveydenhuollossa on suunnitelmana perustaa suupolin yhteyteen suun erikoistason hoitoyksikkö, joka jalkautumalla tuottaa ilman ostopalveluja oikomishoidot ja tarvittavan suukirurgian palvelut. Myös siellä hyödynnetään sähköisiä palveluja ja esim. etäkonsultaatioita. Myös perusterveydenhuollossa aloitettua digitaalista palvelua ja etävastaanottoja kehitetään edelleen ja laajennetaan käyttöä jo ennen digitaalisen sote-keskuksen varsinaista aloittamista. Myös chat-palvelua ollaan ottamassa käyttöön.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Sairauksien ehkäisy ja hoito	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**16 035**	**17 538**	**17 515**	**18 088**
Myyntituotot	3 319	2 561	3 546	3 677
Maksutuotot	12 440	14 568	13 772	14 299
Tuet ja avustukset	71	16	157	58
Muut toimintatuotot	205	392	41	54
Toimintakulut	**-153 237**	**-138 725**	**-139 330**	**-139 822**
Henkilöstökulut	-76 613	-78 873	-78 517	-78 550
Palvelujen ostot	-44 750	-42 543	-43 447	-43 316
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 438	-16 497	-16 245	-16 576
Avustukset	-3	-4		
Muut toimintakulut	-15 433	-807	-1 120	-1 379
Toimintakate	**-137 202**	**-121 187**	**-121 815**	**-121 734**

Toiminta- ja työkyvyn tuki

Toiminta- ja työkyvyn tuen vastuualueeseen kuuluu kaksi vastuuyksikköä: alueelliset kuntoutuspalvelut sotekeskuksissa ja keskitetyt kuntoutuspalvelut Lapin keskussairaalassa ja Länsi-Pohjan keskussairaalassa. Vastuualueella työskentelee noin 200 työntekijää. Vastuualue järjestää lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut, apuvälinepalvelut, fysiatrian erikoisalan palvelut LKS:ssa, kuntoutuksen ja kivunhoidon erityistason palvelut LKS:ssa sekä terveyssosiaalityön palvelut LPKS:ssa. Lokakuussa 2024 siirtyi MIERI:n vastuualueelta kuntoutustyöntekijät (9) TTT:n vastuualueelle.

Toiminta- ja työkyvyn tuen vastuulla on myös lakisääteisen työterveyshuollon järjestäminen alueen yrityksille. Vastuualue tuottaa kuntoutusalan ammattihenkilöiden asiantuntijuuden muihin palveluihin, esimerkiksi vammaisten palveluihin, erikoissairaanhoitoon, ikääntyneiden palveluihin, perheiden ja työikäisten palveluihin sekä perusterveydenhuollon avohoitoon ja sairaalahoitoon. Vastuualue yhteensovittaa kuntoutustoimintaa hyvinvointialueen sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä edistää toimintakyvyn tukemista kaikissa palveluissa.

Vastuualueen merkittävimmät ostopalvelut ovat kokonaisulkoistuksiin sisältyvät kuntoutuspalvelut sekä avoterapioiden ja laitoskuntoutuspalveluiden hankinnat. Avoterapioiden kilpailutus saatiin päätökseen kesäkuussa 2024 ja uusien sopimusten myötä on saatu palveluiden saatavuutta parannettua ilman kustannustason merkittävää nousua.

Vuonna 2024 on vahvistettu omaa palvelutuotantoa erityisesti puhe- ja toimintaterapian osalta, mikä on vähentänyt ostopalveluiden tarvetta ja varmistanut yhdenveroista kuntoutukseen ohjautumista, tämä näkyy kustannusten laskuna. Meille siirtyi vuonna 2024 Torniossa varhaiskasvatuksen toiminta- ja puheterapian järjestäminen. Puheterapeutti siirtyi Tornion kaupungilta ja toimintaterapia järjestetään ostopalveluna. Keväällä 2024 on aloittanut toimintansa Sodankylän osastokuntoutuksen kaksipaikkainen yksikkö, jonka tavoitteena on laitoskuntoutuksen ostojen vähentäminen.

Apuvälinekeskustoiminta käynnistyi Lapin keskussairaalassa remontoituihin tiloihin, Laphalla on kaksi apuvälinekeskuksen toimipistettä: Kemi ja Rovaniemi. Apuvälinekeskuksilla on käytössään yhdistetty Effector-apuvälinejärjestelmä, joka mahdollistaa apuvälinevarastojen yhteiskäytön lääkinnällisessä kuntoutuksessa koko hyvinvointialueella. Vuonna 2025 vastuutetaan enemmän asiakasta apuvälineen kuljetuksessa valtakunnallisten luovutusperusteiden mukaisesti. Apuvälinehuoltoon siirretään resurssia muista vastuualueen palveluista.

Omaa osastokuntoutustoimintaa kehitetään ja lisätään vuoden 2025 aikana Rovaniemen kuntoutussairaalassa ja Sodankylässä. Suoravastaanottofysioterapeuttien määrää lisätään kouluttamalla vuonna 2025, jotta palvelua on vuonna 2026 kaikissa sotekeskuksissa. Terapia- ja vastaanottotoiminnassa siirretään painopistettä edullisempiin palveluiden tuotantotapoihin esim. etävastaanottoon ja etäkotikuntoutukseen. Oman kuntoutustoiminnan tuotteistusprosessin valmistuttua voidaan tarkastella oman toiminnan kustannuksia ja toiminnan tehokkuutta.

Vastaava työterveyslääkärin virka täytetään, tehtävä on yhteinen henkilöstöpalveluiden kanssa.

Kolpeneen erityisen tuen kuntoutuksen ja tutkimuksen yksikön toiminta ja henkilöstö (22) siirtyvät toiminta- ja työkyvyn tuen vastuualueelle vuoden 2025 alussa. Toiminta siirtyy vammaispalveluista terveydenhuollon toiminnaksi ja toimintaa yhteensovitetaan sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä. Lääkäripalvelun järjestämisessä tehdään yhteistyötä sairauksien ehkäisyn ja hoidon vastuualueen kanssa.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Toiminta- ja työkyvyn tuki	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**1 399**	**1 821**	**1 680**	**1 886**
Myyntituotot	266	265	310	271
Maksutuotot	432	418	479	505
Tuet ja avustukset	693	1 118	891	1 110
Muut toimintatuotot	8	20		
Toimintakulut	**-22 532**	**-21 116**	**-20 652**	**-23 816**
Henkilöstökulut	-8 714	-9 530	-9 296	-11 870
Palvelujen ostot	-8 931	-7 871	-7 778	-8 485
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 765	-3 672	-3 503	-3 382
Avustukset				
Muut toimintakulut	-1 122	-44	-75	-78
Toimintakate	**-21 132**	**-19 296**	**-18 972**	**-21 930**

Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito

Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon vastuualue, noin 30 toiminnallista yksikköä ja noin 500 työntekijää, järjestää ja tuottaa terveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut aikuisväestölle sekä tukee osaamisellaan muuta väestön mielenterveyttä ja päihteettömyyttä tukevaa toimintaa sekä ohjausta ja neuvontaa. Järjestettäviin palveluihin kuuluvat terveydenhuollon psykososiaalinen tuki yksilöille ja yhteisöille äkillisissä kriisitilanteissa sekä mielenterveyden häiriöiden ja riippuvuussairauksien tutkimus, hoito ja kuntoutus. Vastuualue järjestää psykiatrian, nuorisopsykiatrian ja lastenpsykiatrian erikoisalojen avohoidon ja sairaalahoidon, mukaan luettuna tahdosta riippumattoman hoidon ja päivystyksen.

Psykiatrian päivystys ja aikuisten tahdosta riippumaton hoito on keskitetty Rovaniemelle. Kemissä toimii täysi-ikäisten psykiatrian ja riippuvuuksien avohoito-osasto. Rovaniemellä toimii myös lastenpsykiatrinen viikko-osasto ja ympärivuorokautinen tahdosta riippumatonta hoitoa tarjoava nuorisopsykiatrinen osasto. Lastenpsykiatrinen tahdosta riippumaton hoito on lainsäädännön nojalla YTA-alueella keskitetty Oulun yliopistolliseen keskussairaalaan.

Lasten ja nuorisopsykiatrian poliklinikat toimivat suurimmissa kaupungeissa, Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Kemissä ja Torniossa toimivat myös aikuisten poliklinikat, joissa mielenterveyden ja riippuvuuksien hoito integroidaan yhteen vuoden 2025 alusta alkaen. Rovaniemellä vahvistetaan perustason mielenterveys- ja riippuvuuspalveluita perustason ja erikoissairaanhoidon uudella työnjaolla, jonka mukaisesti Rovaniemellä toimii vuoden 2025 alusta alkaen pieni erikoissairaanhoidon poliklinikka sekä iso perustason mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon yksikkö. Työnjaon kehittämistä tehdään myös lounaiselle alueelle jatkaen perustason mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden vahvistamista. Tavoite on matalankynnyksen hoitoon pääsyn parantaminen, hoidon jatkuvuuden tukeminen ja psykiatrityövoiman tarpeen vähentäminen henkilöstön saatavuuden ollessa haastavaa.

Isojen kaupunkien palveluiden lisäksi vastuualueen lähipalveluna tuotettavaa mielenterveyden ja riippuvuuksien hoitoa on tarjolla jokaisessa Lapin hyvinvointialueen kunnassa. Saamelainen psykososiaalisen tuen yksikkö Uvja jatkaa toimintaansa totuus- ja sovintokomission työn tukena Valtioneuvoston kanslian rahoituksella vuoden 2025 loppuun saakka. VNK:n kanssa neuvotellaan Uvjan toiminnan jatkamisesta 2025 eteenpäin.

Perustason mielenterveyspalveluissa jatketaan psykososiaalisten menetelmien porrasteisen hoitomallin käyttöönottoa ja käytön laajentamista koko Lapin hyvinvointialueelle. Terapiat etulinjaan -hankkeen mukaisen porrasteisen hoitomallin käyttöönotto tasalaatuistaa ja digitalisoi hoidon tarpeen arviointia ja saatua hoitoa, lisää vaikuttavaksi osoitettujen hoitointerventioiden käyttöä, tehostaa työntekijöiden työajankäyttöä sekä auttaa parantamaan hoitoon pääsyä. Lisäksi neuropsykiatristen häiriöiden palvelupolun kehittämistyötä jatketaan ja jalkauttamistyö aloitetaan. Palvelupolun avulla pyritään saamaan laajalti eri toimintoja kuormittava ja alati kasvava potilas-/asiakasryhmä hoidettua tarpeenmukaisesti nykyisillä resursseilla.

Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluiden kehittämistä jatketaan osallistumalla monialaisen työryhmän työskentelyyn, jonka tavoitteena on vahvistaa jo olemassa olevia palveluita (neuvolat, perheneuvolat, kouluterveydenhuolto, oppilashuolto) vastaamaan paremmin lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa valmistellaan myös psykososiaalisten menetelmien porrasteisen hoitomallin käyttöönottoa. Mahdollisesti 1.5.2025 voimaantuleva lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädäntö lisää terapeuttisten interventioiden tuotannon lisäyksen tarvetta.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**2 403**	**2 283**	**2 721**	**3 229**
Myyntituotot	926	792	1 367	1 597
Maksutuotot	839	749	785	1 035
Tuet ja avustukset	611	612	556	579
Muut toimintatuotot	26	129	12	18
Toimintakulut	**-42 608**	**-43 634**	**-41 264**	**-41 443**
Henkilöstökulut	-27 543	-30 705	-28 474	-28 461
Palvelujen ostot	-12 538	-11 672	-11 397	-11 536
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 190	-1 160	-1 271	-1 306
Avustukset	-1	-2	-1	-1
Muut toimintakulut	-1 336	-96	-121	-139
Toimintakate	**-40 205**	**-41 351**	**-38 543**	**-38 214**

Somaattinen erikoissairaanhoito

Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualue vastaa operatiivisten ja medisiinisten alojen erikoissairaanhoidon avo- ja sairaalapalveluista ja toimenpiteistä sekä koko hyvinvointialueen tarvitsemista sairaanhoidollisista tukipalveluista. Näitä erikoisaloja ovat mm. anestesiologian ja tehohoidon, ihotautien, keuhkotautien, kirurgian, korva-, nenä-

ja kurkkutautien, lastentautien, naistentautien, neurologian, patologian, radiologian, silmätautien, sisätautien, suukirurgian ja syöpätautien erikoisalat. Somaattisen erikoissairaanhoidon palveluja tuotetaan pääosin Rovaniemen ja Kemin sairaaloissa. Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualue vastaa osaltaan kuulon ja näön apuvälineistä. Erikoissairaanhoidon palvelut järjestetään YTA-sopimuksen mukaisesti yhteistyössä pohjoisella yhteistyöalueella.

Vastuualue tukee muuta terveyspalvelujen toimintaa muun muassa konsultaatioilla, lähipalveluihin fyysisesti ja virtuaalisesti jalkautumalla ja järjestämällä koulutuksia esimerkiksi perusterveydenhuollon lääkäreille. Vastuualue järjestää tai tuottaa yhteispäivystyksiin erikoisalapäivystyksen lääkärityöpanoksen, joka tarvitaan akuuttilääketieteen, yleislääketieteen ja psykiatrian alojen lisäksi. Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualue vastaa myös päivystysasetuksen mukaisista päivystysringeistä, jotka tarvitaan synnytysten ja kiireellisten leikkausten hoitoon.

Sairaanhoidollisiin tukipalveluihin sisältyvät patologian, välinehuollon ja kuvantamisen palvelut sekä apteekkipalvelut, laboratoriopalvelujen järjestäminen sekä seulontojen järjestäminen. Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualueella työskentelee noin 980 henkilöä ja suurin palveluhankinta on Kemin sairaalan somaattisen erikoissairaanhoidon hankinta Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:ltä.

Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualueella on vuodelle 2025 tulossa toiminnallisia muutoksia mm. Lapin keskussairaalan rakennushankkeen valmistumisen myötä. Vuoden 2025 alussa saadaan käyttöön remontoidut tilat teho-osastolle, minkä ansiosta tehohoitoa ja tehovalvontaa vaativat potilaat keskitetään yhteen yksikköön teho-osaston ja sydänvalvonnan yhdistyessä. Sydänpajalle saadaan uusiin tiloihin muuttamisen myötä käyttöön kaksi angiosalia, mikä mahdollistaa kardiologisten potilaiden invasiivisten hoitojen tarjonnan lisäämisen. Tällöin pystymme paremmin vastaamaan väestömme tarpeisiin invasiivisessa kardiologiassa. Yhtenä pidemmän tähtäimen tavoitteena on saada hyvinvointialueella tehtävät suoliston tähystystutkimukset keskitettyä omaksi toiminnaksi, tätä on edistetty vuoden 2024 aikana ja työtä jatketaan vuoden 2025 alkupuolella. Asiakaspalvelujen ostoja ja henkilöstövuokrausta vähennetään tehostamalla omaa toimintaa ja rekrytoimalla omia virkalääkäreitä vuoden 2025 aikana.

Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n sopimusmuutosten toimeenpano tapahtuu 1.1.2025 ja tätä muutosta on valmisteltu yhteistyössä koko toimialalla ja myös palveluntuottajan kanssa. Muutossopimuksen mukaisesti päivystävien erikoisalojen lääkärityö Länsi-Pohjan keskussairaalassa siirtyy Mehiläinen Länsi-Pohjalta Lapin hyvinvointialueen vastuulle.

Somaattisen erikoissairaanhoidon vastuualueella tapahtuu myös suuria toiminnallisia muutoksia vuoden 2025 aikana. Kolme keskeistä kokonaisuutta ovat sairaaloiden työnjaosta vuoden 2024 aikana tehtyjen päätösten toteuttaminen, MLP-Lapha Muutossopimuksen toimeenpano 1.1.2025 sekä mahdolliset mittavat toiminnalliset muutokset keskussairaaloiden toimintaprofiileihin, joita esitetään muutoksissa terveydenhuoltolakiin (valtioneuvostolle 3.10.2024, jonka jälkeen käsittely eduskunnassa). Lapin hyvinvointialueen aluevaltuuston tekemän päätöksen mukaan Lapin keskussairaalaan 1.1.2025 alkaen

keskitetään synnytykset ja niihin liittyvä vuodeosastohoito, naistentautien vuodeosastohoito viikonloppuisin, synnytyksiin ja naistentauteihin liittyvät päivystyskäynnit ajalla pe 15.30 – ma 8.00, lastentautien vuodeosastohoito ja virka-ajan ulkopuoliset lastentautien päivystyskäynnit sekä ortopedian päivystys viikonloppuisin pe 15.30 - ma 8.00. Toimintojen keskittämisellä tavoitellaan huomattavia kustannussäästöjä sekä raskaiden erikoissairaanhoidon päivystysrinkien vähentämistä Lapin hyvinvointialueella.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Somaattinen erikoissairaanhoito	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**18 900**	**20 252**	**19 941**	**23 235**
Myyntituotot	10 162	10 983	11 151	12 370
Maksutuotot	7 938	8 504	8 219	10 747
Tuet ja avustukset	681	673	499	56
Muut toimintatuotot	119	92	72	63
Toimintakulut	**-197 873**	**-196 590**	**-201 816**	**-205 009**
Henkilöstökulut	-60 194	-61 741	-58 459	-71 699
Palvelujen ostot	-105 194	-100 532	-108 297	-97 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 176	-31 289	-32 136	-32 563
Avustukset				
Muut toimintakulut	-2 309	-3 028	-2 924	-3 496
Toimintakate	**-178 973**	**-176 338**	**-181 875**	**-181 773**

Päivystys ja valmius

Päivystyksen ja valmiuden vastuualue järjestää Lapin alueen ensihoitopalvelun sekä Lapin ja Länsi-Pohjan keskussairaalan yhteispäivystysten sekä Päivystysapu 116117 palvelut. Mehiläinen Länsi-Pohjan akuuttiklinikka tulee kokonaisuudessaan siirtymään hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi 1.1.2025. Lapin hyvinvointialueen ensihoitopalveluun kuuluu 30 ympärivuorokautista ensihoitoyksikköä, kaksi osavuorokautista ensihoitoyksikköä, lääkintähelikopteri sekä kaksi tilannekeskusta ja 24/7 päivystävää kenttäjohtajaa. Päivystyksen ja valmiuden vastuualueella työskentelee noin 450 työntekijää.

Vastuualue vastaa edellä mainittujen toimintojen lisäksi päivystyksellisten palvelujen yhteensovittamisesta ja päivystyksellisestä palveluketjusta terveyspalveluissa ja yhteen sovittaa toimintaa sosiaalipalvelujen, pelastustoimen sekä muiden viranomaisten kanssa, yhteistyöalueella ja yli valtakunnanrajojen. Päivystyksen ja valmiuden vastuualue vastaa valmiudesta ja varautumisesta erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin omassa toiminnassaan sekä osallistuu valmiuden ja varautumisen koordinaatioon mm. kehitteillä olevan tilannekeskustoiminnan osalta. Vastuualue vastaa akuuttilääketieteen ja ensihoidon osaamisesta hyvinvointialueella.

Päivystyksen ja valmiuden vastuualueella on tavoitteena jatkaa päivystyksellisen potilaan hoitoketjun kehittämistä siten, että potilas ohjautuu oikean avun piiriin oikea-aikaisesti. Tämä vähentää turhaa päivystyspalveluiden käyttöä, mikä on sekä potilaan edun mukaista että kustannusvaikuttavaa toimintaa. Syksyllä 2024 käynnistetyn Päivystysapu 116117 neuvontapalvelun toimintaa on tarkoitus jatkokehittää mm. ottamalla käyttöön

chat-palvelu sekä tehostamalla muiden ammattilaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Päivystysapu 116117 on tarkoitus liittää osaksi Lapin hyvinvointialueelle perustettavaa tilanne- ja resurssiohjauskeskusta, jonka toimintaa kehitetään tulevina vuosina niin tilannekuvan, päivittäistoimintojen ohjauksen kuin myös häiriötilanteiden hoidon osalta.

Ensihoitopalvelun yhteistyömuotoja muun terveydenhuollon sekä sosiaalipalveluiden ja pelastuslaitoksen kanssa on tavoitteena edelleen kehittää. Länsi-Pohjan keskussairaalan toiminnassa sekä psykiatripäivystyksessä tapahtuvien muutosten vuoksi ensihoidon päiväyksikön toimintaa laajennetaan siten, että se toimii jatkossa 12 h joka päivä. Lisäksi yhden ympärivuorokautisen yksikön toiminta on suunniteltu muutettavaksi yleistyöaikaan. Mahdollinen terveydenhuoltolain muutos tulee aiheuttamaan ensihoitopalvelun tehtävävolyymiin merkittävän kasvun, mikä voi johtaa jopa 3 lisäyksikön perustamistarpeeseen vuonna 2025. Tähän tehtävämäärän lisäykseen on tarkoitus vastata osaltaan ensihoidon virtuaaliyksikön toiminnan vakiinnuttamisella, jolloin osa D-kiireellisyyden tehtävistä pystytään hoitamaan puhelimitse tehtävällä hoidon tarpeen arvioinnilla.

Lapin keskussairaalan päivystyksen toimintaa, tehokkuutta ja laatua on tavoitteena parantaa akuuttilääketieteen osaamisen vahvistamisen kautta, mikä vaatii yhteensovittamista erityisesti erikoisairaanhoidon päivystysjärjestelyjen kanssa. Länsi-Pohjan akuuttiklinikan toiminta pyritään vakauttamaan liikkeenluovutuksen ja mahdollisen terveydenhuoltolain muutoksen tuomien haasteiden keskellä.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Päivystys ja valmius	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**11 367**	**11 210**	**11 700**	**11 400**
Myyntituotot	3 140	3 120	3 360	3 260
Maksutuotot	1 825	1 690	1 900	1 900
Tuet ja avustukset	6 324	6 300	6 400	6 200
Muut toimintatuotot	78	100	40	40
Toimintakulut	**-49 332**	**-53 700**	**-51 700**	**-51 850**
Henkilöstökulut	-29 222	-33 516	-31 500	-40 980
Palvelujen ostot	-15 261	-16 174	-16 700	-6 472
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 824	-3 038	-2 600	-3 170
Avustukset				
Muut toimintakulut	-2 026	-972	-900	-1 228
Toimintakate	**-37 965**	**-42 490**	**-40 000**	**-40 450**

8.4. Pelastuslaitos

Pelastuslain mukaisesti pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus– ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Lisäksi pelastuslaitoksen on huolehdittava pelastustoimen valvontatehtävistä, väestön varoittamisesta vaara– ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä ja päivittäiseen pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastustoimen lakisääteisten perustehtävien ohella pelastuslaitos tuottaa terveyspalvelujen toimialalle ensivastetoimintaa erikseen sovittavin tavoin, tukee sopimusperusteisesti kuntien valmiussuunnittelua ja huolehtii ympäristövahingontorjunnasta toimialueellaan. Erityislainsäädännön nojalla pelastuslaitokselle kuuluvat mm. kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät ja joukko muitakin erityistehtäviä.

Pelastustoimen lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi pelastuslaitos:

- Ylläpitää pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaista toimintavalmiutta kaikissa Lapin kunnissa ja huolehtii päivittäisten pelastustehtävien ja virka-aputehtävien suorittamisesta.

- Ylläpitää pelastustoimen tehtävien osalta pelastustoimen tilastointijärjestelmää (Pronto) ja valvontatehtävien tilastointijärjestelmää (Merlot).

- Huolehtii pelastustoimen alaan kuuluvasta turvallisuusviestinnästä ja neuvonnasta.

- Toimii hyvinvointialueen asiantuntijana pelastustointa koskevissa asioissa.

- Huolehtii vahvistetun valvontasuunnitelman mukaisesti onnettomuuksien ehkäisystä ja vahinkoriskien hallinnasta sekä palotarkastuksista.

- Seuraa vahvistetun omavalvontasuunnitelman mukaisesti pelastustoimen palvelujen palvelutasopäätöksen mukaisen tason toteutumista hyvinvointialueella ja raportoi omavalvonnan tuloksista säännöllisesti hyvinvointialueen päätöksentekoelimille sekä julkisuuteen.

- Huolehtii osaltaan väestönsuojeluun kuuluvista tehtävistä ja ylläpitää niiden edellyttämää väestönsuojeluvalmiutta.

- Laatii yhteistyössä kuntien ja muiden viranomaisten kanssa väestön suojaamista koskevat suunnitelmat sekä suunnitelmat väestön tai sen osan siirtämiseksi pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamiseksi turvalliselle alueelle.

- Huolehtii, että Lapin hyvinvointialueella on väestön varoittamiseen tarvittavat hälytysjärjestelmät.

- Järjestää väestönsuojelu– ja suuronnettomuusharjoituksia sekä muita operatiivisen valmiuden ylläpitämiseksi tarvittavia harjoituksia.

- Yhteensovittaa ja suunnittelee sen vastuulla olevien pelastustehtävien viranomaisyhteistoiminnan.

- Huolehtii pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön (sopimuspalokunnat) perus- ja täydennyskouluttamisesta sekä ammattihenkilökunnan täydennyskouluttamisesta.

- Huolehtii pelastustoiminnasta hyvinvointialueen vesialueilla ja osallistuu pelastustoimintaan merialueilla.

- Huolehtii öljyvahinkojen ja muiden ympäristövahinkojen torjunnasta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta.

- Huolehtii vaarallisten aineiden käsittelyn ja käytön viranomaisvalvonnasta.

- Antaa toimialaansa kuuluvilla suorituskyvyillä virka-apua muille viranomaisille.

- Toimii pelastusalan asiantuntijana maankäytön suunnittelussa sekä rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa.

Pelastuslaitos voi huolehtia myös muista toimialalle soveltuvista tehtävistä, jos siitä ei ole ilmeistä haittaa pelastuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiselle.

Toimialan talous ja talouden sopeuttaminen

Pelastuslaitoksen toimiala on pysynyt tiukasti sille annettujen talousarviomäärärahojen puitteissa, eikä hyvinvointialueen talouden alijäämä ole seurausta pelastuslaitoksen palvelutason ylläpitämisestä. Talouden raamissa pysyminen on toisaalta merkinnyt sitä, ettei pelastuslaitoksen kehitystyöhön ole ollut määrärahoja ja toisaalta sitä, että pelastuslaitos toimii jatkuvasti palvelutason minimirajalla tai sen alle. Pelastuslaitos on toteuttanut sille sopeutusohjelmassa määritellyn sopeuttamistavoitteen vuonna 2024 (300.000 €) ja kirjannut talousarvioon sille kehyksessä vuodelle 2025 asetetun noin 450.000 € sopeutuksen. Kun pelastuslaitoksen sitomattomat toimintamäärärahat ovat jo ennestään olemattomat, tämä tuottaa suuria haasteita ja osa sopeutuksesta on jouduttu tekemään palvelutasoa (vasteita) leikkaamalla. Kun pelastuslaitoksella on jo ennestään todettuja puutteita palvelutasossa ja suorituskyvyssä, on suunta monin tavoin ongelmallinen. Kaikkinensa pelastuslaitos on sopeuttanut budjettiaan vuosina 2024-2025 noin 2 miljoonaa euroa eli lähes 10 % voimavaroista.

Vastetarkastelun lisäksi talousarvio leikkaa käyttötalouden hankintoja, harjoituksia, koulutusta ja henkilöstökuluja. Talousarvioon on jouduttu lisäämään 150.000 euroa 1.4.2025 aloittavan YTA-tiken lakisääteistä kustannusvastuuta sekä 25.000 euron sopimuskorvaus pelastushelikopteri Aslakille sen toiminnan turvaamiseksi. Lisäsäästöjä on mahdollista hakea jatkossa enää vain henkilöstöä vähentämällä, paloasemaverkostoa harventamalla,

jatkuvasti rikki olevaa kalustoa uusimalla ja sisäistämällä joitakin nykyisellään ulkoistettuja palveluja.

Pelastuslaitoksen talous muodostaa merkittävän riskin lakisääteisen toimintavalmiuden ylläpitoon ja kansalaisten palvelujen saatavuuden turvaamiseen. Pelastustoimen toimintavalmius heikentyy joka tapauksessa vuonna 2025. Mikäli tehtävämäärä lisääntyy tai eteen tulee vaikeita tai laajakestoisia tilanteita, ei talousarviossa todennäköisesti pysytä.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Pelastuslaitos	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**721**	**600**	**615**	**675**
Myyntituotot	39		0	0
Maksutuotot	550	487	500	276
Tuet ja avustukset	54		2	45
Muut toimintatuotot	78	113	113	354
Toimintakulut	**-23 483**	**-21 689**	**-21 615**	**-22 335**
Henkilöstökulut	-15 106	-17 455	-17 456	-18 165
Palvelujen ostot	-1 954	-2 227	-2 400	-2 324
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 891	-1 889	-1 650	-1 729
Avustukset				
Muut toimintakulut	-3 533	-117	-109	-117
Toimintakate (sitova)	**-22 762**	**-21 089**	**-21 000**	**-21 660**

Esikunta

Pelastuslaitoksen esikunta tuottaa pelastuslaitoksen yhteiset palvelut eli hankintojen ja koulutussuunnittelun toteuttamisen (1 htv) sekä viestinnän (1 htv) ja valmiussuunnittelun (2htv).

Pelastuslain 64 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin:

- Huolehtimalla väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista

- Kouluttamalla ja varaamalla väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin

- Huolehtimalla väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta

- Varautumalla valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämiseen

- Valmistautumalla perustamaan valmiuslain 128 §:n mukaisesti väestön suojaamiseksi ja väestönsuojelun johtamisen tehostamiseksi poikkeusoloissa johtokeskuksia sekä väestönsuojelumuodostelmia sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja

puhdistustehtäviä tai muita näihin rinnastettavia, väestön suojaamiseksi välttämättömiä tehtäviä varten.

- Lisäksi valmiuden ja varautumisen kokonaisuuteen kuuluu pelastuslaitoksen huoltovarmuuteen, tulva-, myrsky- ja maastopalovarautumiseen sekä suuronnettomuusvalmiuden ylläpitoon liittyviä tehtäviä:

- Kansallisen, alueellisen sekä paikallisen riski- ja uhka-arvion muodostaminen (normaali- ja poikkeusolot sekä sodan ajan uhkien arviointi)

- Suuronnettomuussuunnitelmien ja ohjeistuksien laadinta ja harjoituttaminen

- Väestönsuojeluhenkilöstön rekrytointi, varustaminen ja kouluttaminen ja tilahallinta

- Materiaalinen varautuminen poikkeusoloihin

- Huoltovarmuuden suunnittelu ja ylläpitäminen

- Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman laadinta ja ylläpito (haavoittuvuusanalyysit, jatkuvuuden hallinta ja valmiuden säätely)

- Väestön varoittamisen johtaminen ja hälytysjärjestelmien ylläpito

- Valmiusevakuointien suunnittelu

- Omatoimisen varautumisen johtaminen

Pelastuspalvelut

Hyvinvointialueen tulee järjestää pelastustoimen lakisääteiset ja palvelutasopäätöksessä sille sovitut muut tehtävät alueellaan. Pelastuslaitoksen tavoite on tuottaa laadukkaat, yhdenvertaiset ja monipuoliset pelastustoimen palvelut joustavasti yhteistyössä muiden maakunnan toimijoiden kanssa. Pelastustoimen palvelutasopäätös määrittää pelastuspalvelujen tavoitteet, käytettävät voimavarat ja tuotettavat palvelut sekä niiden tason.

Pelastustoiminnan tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Lapin pelastuslaitoksen pelastustoiminnan suorituskykyä ja toimintavalmiutta ylläpidetään pelastusasemaryhmittäin, joissa on yhteensä 38 pelastusasemaa ja 5 kalustotallia. Pelastustehtävään lähtee pelastushenkilöstöä kalustoineen joko yhdeltä tai useammalta pelastusasemalta. Pelastustoiminnassa tarvittavat resurssit kootaan lähimmän yksikön tarkoituksenmukaisuusperiaatteella ja tarvittaessa koko maakunnan pelastusresurssit ovat käytettävissä. Erityisesti rajaseutukunnissa lisäapua voidaan saada myös naapurivaltion, Ruotsin ja Norjan, alueelta. Vastavuoroisesti Lapin pelastuslaitos antaa tarvittaessa apua myös näiden rajanaapurivaltioiden puolelle.

Lapin hyvinvointialueen pelastusasemat ja kalustotallit

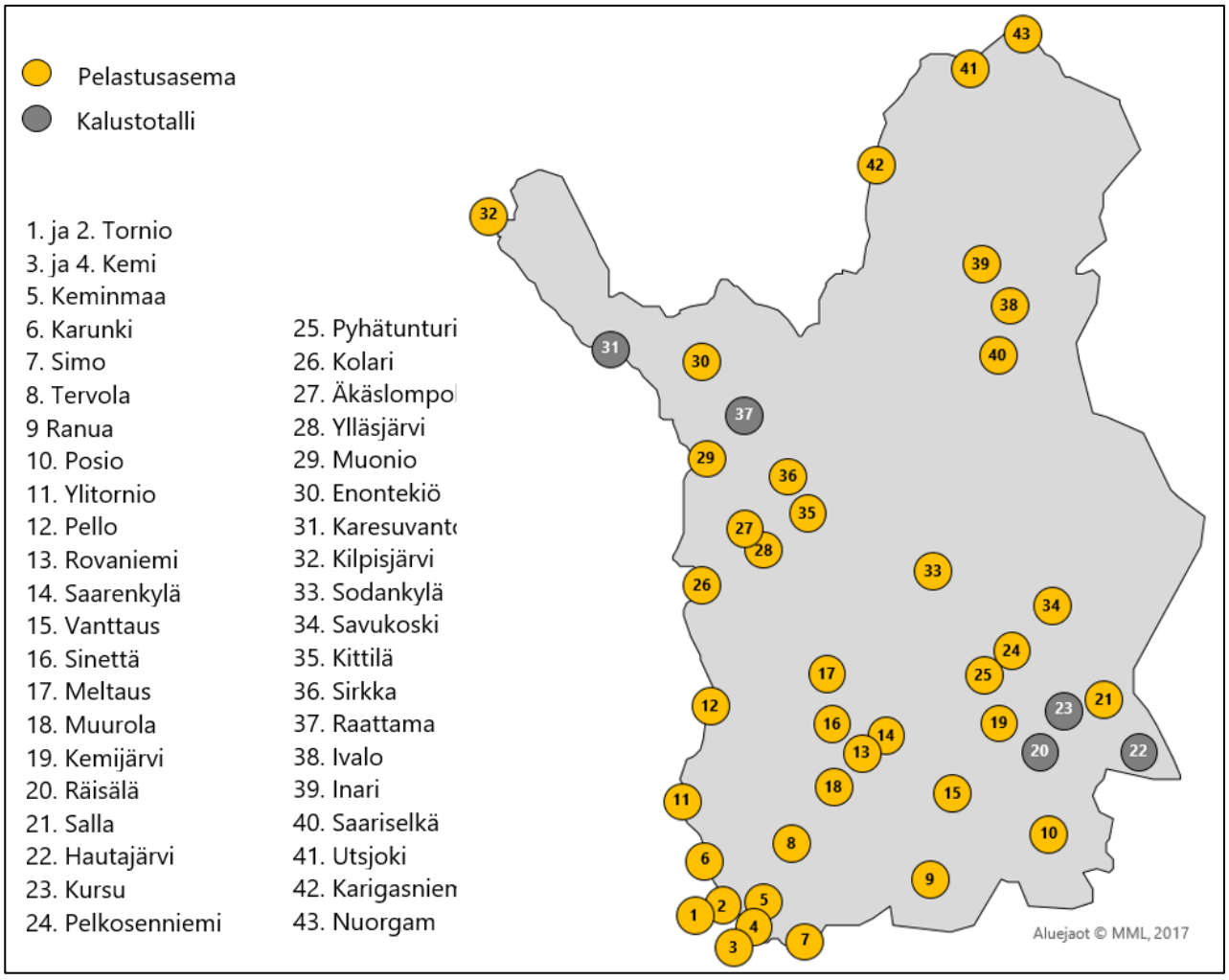

Pelastusasemaryhmien henkilöstöllä mahdollistetaan, että pelastustoimintaa johtaa pelastuslain 34 §:n mukaisesti aina pelastusviranomainen. Pelastuslain 35 § mukaan pelastuslaitoksen päivystävä palomestari toimii yleisjohtajana. Päivystävä palomestari yhteen sovittaa eri viranomaisten toimintoja ja ylläpitää tilannekuvaa operaatiokeskuksesta käsin, joka toimii Rovaniemen ja Kemin pelastusasemalla 24/7. Tarvittaessa johtamisen tueksi ja johtokeskustoiminnan operaattoriksi hälytetään päällikköpäivystäjä.

Pelastustoimen järjestelmän on vastattava onnettomuusuhkia ja erityisten riskikohteiden asettamia vaatimuksia. Lisäksi pelastustoimintaa tulee olla mahdollista suorittaa myös häiriötilanteiden, suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen aikana. Lapin merkittävimmät uhat ja riskit tulevat teollisuudesta, kaivoksista, liikenteestä, matkailusta, luonnon ilmiöistä, puolustusvoimien varastoista, harjoitusalueesta ja lentotoiminnasta sekä erityisryhmien asumisesta. Lapin pelastuslaitoksen alueella on 18 pelastuslain 48 §:n mukaista erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta, joihin pelastuslaitoksen on laadittava ulkoinen pelastussuunnitelma. Kohteet edellyttävät suunnitelman päivittämisen lisäksi suuronnettomuusharjoittelua kolmen vuoden välein. Lisäksi Lapin kaikilla viidellä lentoasemalla pitää nykymääräysten mukaan järjestää onnettomuusharjoitus joka vuosi ja suuronnettomuusharjoitus joka toinen vuosi.

Pelastuslaitos seuraa onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja ryhtyy tarvittaessa osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Lapin pelastuslaitoksen toiminta-alueen laajuus, pitkät etäisyydet, arktiset olosuhteet, turismin ja rajanaapureiden tuoma kansainvälisyys sekä toimintaympäristön monimuotoisuus mereltä tuntureille kaupungeista erämaihin asettavat erityisiä haasteita ja vaatimuksia pelastustoimintaan.

Pelastustoiminnan tavoitteiden saavuttaminen ei ole mahdollista ilman ammattitaitoista, osaavaa vakinaista päätoimista ammattihenkilöstöä ja vapaaehtoista sopimuspalokuntien (31 kpl) henkilöstöä. Henkilöstö ylläpitää ammattitaitoaan säännöllisellä harjoittelulla sekä täydennyskoulutuksella. Tehokkaan suorituskyvyn ylläpitäminen koko maakunnan alueella on varsin haastava tehtävä. Suurimmat haasteet pelastustoiminnan suorituskyvyn ylläpitämiseen tulevaisuudessa liittyvät pelastusasemaverkoston ylläpitoon, sopimuspalokuntien hälytysosastojen henkilöstön sekä toimintavarman hälytysajoneuvokaluston riittävyyden turvaamiseen. Jotta nykyisiin onnettomuusriskeihin voidaan vastata tehokkaasti ja laadukkaasti, tulee pelastuslaitoksen pystyä parantamaan erityisesti II-IV riskiruutualueilla sijaitsevien pelastusasemaryhmien suorituskykyä.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Pelastuspalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**396**	**457**	**472**	**592**
Myyntituotot	39			
Maksutuotot	224	344	357	193
Tuet ja avustukset	54		2	45
Muut toimintatuotot	78	113	113	354
Toimintakulut	**-22 140**	**-20 079**	**-20 096**	**-20 750**
Henkilöstökulut	-14 036	-16 096	-16 097	-16 845
Palvelujen ostot	-1 879	-2 081	-2 300	-2 173
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 814	-1 797	-1 600	-1 625
Avustukset				
Muut toimintakulut	-3 412	-105	-99	-107
Toimintakate	**-21 744**	**-19 622**	**-19 624**	**-20 158**

Turvallisuuspalvelut

Pelastuslain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tavoitteeseen pääsemiseksi pelastuslaki antaa velvoitteita sekä yksittäisille ihmisille, yrityksille ja yhteisöille että viranomaisille.

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä sekä valvontatehtävästä. Näillä onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan toimilla edistetään, tuetaan ja seurataan pelastuslain mukaisten lakisääteisten velvoitteiden noudattamista. Tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Pelastusviranomaisten on huolehdittava myös muun lainsäädännön mukaan pelastustoimelle

kuuluvista tehtävistä. Näitä, yleisimmin valvonta- ja lupa-päätöstehtäviä, tulee erityisesti vaarallisia aineita koskevasta lainsäädännöstä.

Pelastuslain (2011/379) 79 § mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvontasuunnitelmassa määritellään valvonnan resurssit, suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Suunnitelmassa on huomioitu myös pelastuslaitoksen toteuttama pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä. Pelastus- ja valmiuslautakunta hyväksyy pelastuslaitoksen vuosittaisen valvontasuunnitelman ja se toimitetaan tiedoksi aluehallintovirastolle.

Valvontasuunnitelman määrälliset tavoitteet ollaan saavuttamassa. Valvonta- ja asiantuntijapalvelujen palvelutuotannon kehittämisen tavoitteena on siirtyä määrällisestä suorittamisesta palvelujen laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen sisäministeriön suositusehdotuksien mukaisesti.

Omavalvontaohjelman / -suunnitelman mukaiset seurattavat mittarit:

- Määräaikaisen valvonnan suoritteet
- Epäsäännöllisen valvonnan suoritteet
- Asiantuntijapalvelujen suoritteet
- Turvallisuusviestinnän suoritteet
- Talouden toteuma
- Koulutusseuranta
- Läheltä piti-ilmoitukset

Turvallisuuspalvelujen suorituskyvyn rakentaminen tulee edelleen jatkumaan. Henkilö- sekä suorituskykyvajeen takia kulut eivät tule vielä toteutumaan täysimääräisesti vuonna 2025.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Turvallisuuspalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**325**	**143**	**143**	**83**
Myyntituotot				
Maksutuotot	325	143	143	83
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-1 343**	**-1 610**	**-1 519**	**-1 585**
Henkilöstökulut	-1 070	-1 359	-1 359	-1 320
Palvelujen ostot	-75	-146	-100	-151
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77	-93	-50	-105
Avustukset				
Muut toimintakulut	-121	-12	-10	-10
Toimintakate	**-1 018**	**-1 467**	**-1 376**	**-1 502**

8.5. Kehittämis- ja strategiapalvelut

Kehittämis- ja strategiapalveluiden tehtävänä on toimia aluevaltuuston, aluehallituksen, hyvinvointialueen toimialojen ja niiden alaisten vastuualueiden ja -yksiköiden tukena toimialaan liittyvien palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Toimialan tehtäviä ovat mm. tutkimus-, kehittämis-, strategisen suunnittelun, laadunhallinnan, viestinnän ja tietohallinnon palvelut.

Toimialan talous ja talouden sopeuttaminen

Toimiala koordinoi, projektoi ja johtaa alueellisen potilas- ja asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa. APT-järjestelmän käyttöönotto kasvattaa toimialan henkilöstön lukumäärää ja se on aloitettu sosiaalihuollon järjestelmän käyttöönotolla. APTJ:n käyttöönoton lisäksi toimiala pyrkii mahdollistamaan hyperautomaation, ohjelmistorobotikan (RPA) ja tekoälyn (AI) käyttöönottoa muilla toimialoilla.

Lapin hyvinvointialue hyväksyi 16.10.2024 YTA-konttorin perustamisen. Perustettavan YTA-konttorin tehtävänä on alustavien suunnitelmien mukaan Pohjois-Suomen hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevien palvelujen strategisen ohjauksen ja johtamisen laaja-alainen asiantuntijatuki ja siihen liittyvän osaamisen varmistaminen. YTA-konttori voi tukea hyvinvointialueiden toimintoja mm. seuraavissa asioissa: tietojohtaminen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, tietohallinto (arkkitehtuuri ja infra), digitaaliset palvelut sekä hankinnat. YTA-konttori perustetaan ns. vastuuhyvinvointialuemallilla (Hyvinvointialuelaki § 57). YTA-konttorin toimintoihin liittyvä henkilöstö ja henkilöstöön liittyvät kustannukset kootaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen yhdelle toimialueelle (Järjestämistoiminto). PohjoisPohjanmaan hyvinvointialueen oman henkilöstön osuudesta eriytetään YTA-konttorityöhön liittyvä osuus. Mahdollinen muiden hyvinvointialueiden henkilöstön resursointi korvataan vastaavasti.

Vuoden 2024 aikana on valmistelu myös toimialan organisaatiouudistusta, missä kehittämis- ja strategiapalvelut sekä hallinto- ja tukipalvelut –toimialat yhdistyvät. Yhdistäminen etenee siten, että uusi toimiala aloittaa toimintansa 1.1.2025.

Toiminta	Kohdeyksikkö	Vaikutus	Euroina (+/-)
Avustukset yhdistyksille (Hytetu ltk 5.9.2024 § 106)	Tutkimus- ja kehittämispalvelut/ Toimielimet	Määrärahan siirto	-750 000
Kulujen vähentäminen/tietohallinto	Tietohallinto ja digitaaliset palvelut	Ostopalvelujen vähentäminen (irtisanottu järjestelmiä mm. Omaolo)	-400 000
Toiminnan uudelleenorganisointi (AH 14.8.2024 § 360)	Tietohallinto, Tutkimus- ja kehittämispalvelut	Ostopalvelujen ottaminen itselle, määräaikaiset tehtävät	-180 000
Toimialan uudelleenorganisointi (AH 8.5.2024 § 214)	Tietohallinto ja strategiset palvelut	Päällikkötehtävät lakkautettu	-250 000
Henkilöstökulujen vähentäminen	Viestintäpalvelut	Määräaikaisten tehtävien vähentäminen	-200 000
Mahdollisuudet			
Toimialojen yhdistäminen (AH XX.11.24)	Kaikki vastuualueet	Esihenkilötehtävien lakkauttaminen	?
Tietohallinnon kustannusten kasvun hillintä (AH 13.11.24 § 497)	Tietohallinto ja digitaaliset palvelut		?
Yhteensä			**-1 780 000**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Kehittämis- ja strategiapalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**13 903**	**8 598**	**8 391**	**5 779**
Myyntituotot	710	907	700	371
Maksutuotot	10		0	0
Tuet ja avustukset	13 127	7 691	7 691	5 408
Muut toimintatuotot	56		0	0
Toimintakulut	**-59 304**	**-53 993**	**-53 319**	**-53 033**
Henkilöstökulut	-14 382	-12 624	-12 029	-12 527
Palvelujen ostot	-41 797	-38 500	-38 329	-37 699
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-828	-613	-571	-407
Avustukset	-323	-550	-550	0
Muut toimintakulut	-1 974	-1 706	-1 840	-2 400
Toimintakate (sitova)	**-45 400**	**-45 395**	**-44 928**	**-47 254**

Kehittämis- ja strategiapalvelujen toimialajohto

Toimialajohdon käyttötalousosan varaus kattaa toimialajohtajan palkkakulut. Työterveyshuollon kulut on kohdistettu toimialoittain. Kehittämis- ja strategiapalvelujen henkilöstön työterveyshuollon kulut on siirretty henkilöstöpalveluiden käyttötalousosta toimialajohdon käyttötalousosaan.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Kehittämis- ja strategiapalvelujen toimialajohto	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**0**	**0**	**0**	**33**
Myyntituotot	0			
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				33
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-239**	**-170**	**-170**	**-242**
Henkilöstökulut	-161	-155	-155	-156
Palvelujen ostot	-15	-15	-15	-85
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5			
Avustukset				
Muut toimintakulut	-58	-0	-0	-1
Toimintakate	**-239**	**-170**	**-170**	**-209**

Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Tutkimus- ja kehittämispalveluiden vastuualue tukee osaltaan hyvinvointialueille asetettua lakiin perustuvaa velvoitetta kehittää tehtäväalansa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa valtakunnalliset tavoitteet huomioiden. Lapin hyvinvointialueen tutkimus- ja kehittämispalvelujen tehtävänä on tuottaa tutkimushallinnon palveluja sekä koordinoida ja toteuttaa organisaatiolaajuisia kehittämishankkeita yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Vastuualue tuottaa organisaatiolle hankkeiden suunnitteluun ja hallintaan liittyviä palveluja, hallinnoi hyvinvointialueen tutkimus- ja kehittämishankesalkkua sekä vastaa Lapin hyvinvointialueen valtakunnallisesta erityistehtävästä saamenkielisten palvelujen kehittämisessä. Vastuualue vastaa osallisuus- ja yhdyspintatoiminnasta, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen koordinoinnista ja kehittämisestä sekä hyvinvointialueen tietojohtamisen palveluista. Edellä mainitut tehtävät toteutetaan tiiviissä yhteistyössä luottamuselinten, hyvinvointialueen toimialueiden ja vastuualueiden sekä sidosryhmätoimijoiden ja -kumppaneiden kanssa. 1.1.2025 voimaan astuvan organisaatiorakenneuudistuksen myötä vastuualue tullaan lakkauttamaan ja toiminta uudelleenorganisoidaan.

Vuonna 2025 tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tullaan vahvistamaan yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa loppuvuodesta 2024 solmitun strategisen kumppanuussopimuksen pohjalta. Sopimuksessa määriteltyjen yhteistyötavoitteiden toteutumiseksi sekä yhteistyön systematisoimiseksi laaditaan erillinen yhteistyösuunnitelma, jota lähdetään toteuttamaan. Yhteistyön käytännön koordinointia sekä seurantaa varten perustetaan sopimusosapuolten edustajista koostuvat työ- ja ohjausryhmät. Korkeakouluyhteistyön vahvistamisen tarkoituksena on edistää Lapin hyvinvointialueen strategisia painopisteitä edistävää toimintaa tutkimuksen ja kehittämisen osalta. Lisäksi vuonna 2024 käynnistynyt TKIO-strategiatyö etenee viimeistelyvaiheeseensa siten että TKIO-strategia ja sitä ohjaava toiminta- ja seurantasuunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2025 aikana.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa osallistutaan YTA-alueen sekä kansallisen ja kansainvälisen tason verkostoihin TKI-toimintaan liittyvän hankeyhteistyön edistämiseksi nykyisten ja potentiaalisten yhteistyökumppaneiden kesken. Lisäksi laajennetaan eri

hankerahoitusinstrumenttien hyödyntämistä T&K –hankehauissa. Hanketoiminnan koordinaatiota edelleen vahvistetaan laajentamalla vuonna 2024 hankitun projektinhallintatyökalun käyttöönottoa sekä toteuttamalla siihen liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi vahvistetaan TKI-toimintaan liittyvää sisäistä ja ulkoista viestintää ja vuorovaikutusta.

Saamenkielisten palveluiden kehittämisen vastuuyksikkö jatkaa saamenkielisen palvelupolun rakentamista sosiaali- ja terveyspalveluihin. Yksikön toimintaa ohjaavat saamen kielen lautakunnan vuodelle 2025 esittämät kehittämistoimenpiteet, joissa korostuu vuonna 2025 erityisesti saamen kieliin ja saamelaisten kielellisiin oikeuksiin liittyvän osaamisen kehittäminen niissä saamenkielisiä asiakkaita ja potilaita palvelevissa hyvinvointialueen yksiköissä, joihin palveluverkossa tapahtuvat muutokset vaikuttavat. Lisäksi vuonna 2025 korostuu saamenkielisten digipalveluiden kehittäminen, joka mahdollistaa kustannussäästöjä pitkien välimatkojen saamelaisten kotiseutualueella. Yksikkö jatkaa saamen kielten käännös- ja tulkkauspalveluiden tarjoamista koko hyvinvointialueelle, vähentäen näin ostopalvelujen tarvetta. Kansainvälisellä Interreg-hankerahoituksella yksikössä kehitetään valtioiden rajat ylittäviä sosiaalipalveluita.

Vuonna 2025 hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen toiminnassa korostuu voimassa olevan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toimenpiteiden jalkauttaminen sekä tiedolla johtaminen. Toiminnassa priorisoidaan hyte-kertoimeen vaikuttavia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Vuoden 2025 aikana aloitetaan valtuustokauden 2026–2029 hyvinvointikertomuksen sekä -suunnitelman laadinta. Keskeisenä toimenpiteenä vuonna 2025 on hyvinvointialueen sisäisen hytetu -rakenteen kehittäminen. Alueella jatketaan hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden yhdyspintatoiminnan kehittämistä suhteessa alueen kuntiin, järjestöihin ja muihin toimijoihin. Esimerkkinä yhteistyön kehittämisestä ovat alueella käynnistyvät hytetu -teemaverkostot. Elintapaohjauksen kehittämisessä keskeistä on mallintaa elintapaohjauksen prosessi hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspinnalla sekä edistää kuntien liikuntaneuvojien rajattuja kirjaamisoikeuksia potilastietojärjestelmiin. Lapin hyvinvointialueen internet-sivuille toteutetaan hytetu-sivusto, joka sisältää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen omahoitoa tukevia materiaaleja sekä hyte-palvelutarjottimen. Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen resursseja pyritään vahvistamaan ulkoisilla tutkimus- ja kehittämishankerahoituksilla sekä TKI-yhteistyöllä. Järjestöjen hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta edistävää toimintaa tuetaan toiminta- ja kumppanuusavustuksin.

Tietojohtamisen palvelut osallistuvat tiiviisti TOKKA-hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen. Sekä erikoissairaanhoidon potilashallinnon että sosiaalihuollon yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönottoprojektit vaativat vuoden 2025 aikana määrittely- ja suunnittelutyötä, jotta järjestelmien tuottama data saadaan raportoinnin käyttöön. Lapin hyvinvointialueen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkentän pirstaleisuuden vuoksi hyvinvointialueen tietojohtamisen käytössä oleva data ei kata koko hyvinvointialueen toimintaa. Terveydenhuollon datapuutteita pyritään vuoden 2025 aikana paikkaamaan THL:ltä palautetun avoHilmo-datan avulla. Julkaistuja raportteja kehitetään edelleen ja pyritään vastaamaan organisaation strategisen, taktisen ja operatiivisen johdon tiedolla johtamisen tarpeisiin. Tietojohtamisen teknologiaympäristöjen ylläpito ja kehitystyöt jatkuvat normaaliin tapaan

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Tutkimus- ja kehittämispalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**8 397**	**2 184**	**2 184**	**787**
Myyntituotot	8			
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	8 335	2 184	2 184	787
Muut toimintatuotot	54			
Toimintakulut	**-10 677**	**-4 398**	**-4 382**	**-3 507**
Henkilöstökulut	-4 383	-2 182	-2 182	-2 373
Palvelujen ostot	-5 435	-1 611	-1 479	-916
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-292	-50	-25	-8
Avustukset	-322	-550	-550	0
Muut toimintakulut	-246	-5	-146	-210
Toimintakate	**-2 279**	**-2 214**	**-2 198**	**-2 720**

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Poske on Pohjois-Suomen alueella toimiva sosiaalialan kehittämisorganisaatio. Teemme kehittämistä yhdessä hyvinvointialueiden, kuntien, oppilaitosten, järjestöjen sekä palveluiden käyttäjien kanssa. Toimintamme pohjautuu sosiaalialan osaamiskeskuksia koskevaan lakiin (1230/2001) ja asetukseen (1411/2001). Poske on aloittanut toimintansa vuonna 2001 ja vuonna 2023 Posken sopimuskumppaniksi tuli Lapin hyvinvointialue. Poske toimii Lapin hyvinvointialueella omana vastuualueena kehittämis- ja strategiapalveluiden toimialueella. Posken koordinoitavana Lapin hyvinvointialueella on hankkeita. Poskella on myös toimitilat Pohjois-Pohjanmaalla Oulussa ja Sodankylässä sekä Posken saameyksikkö toimii Inarissa Sajoksen tiloissa.

Valtioneuvoston asetus sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 4 §:n muuttamisesta hyväksyttiin 31.10.2024. Asetus tulee voimaan 1.7.2025. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, joka käsittää Pohjois-Suomen yhteistyöalueeseen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan kuuluvat hyvinvointialueet (Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun hyvinvointialueet sekä osan Keski-Pohjanmaan hyvinvointialuetta (Soite). Edelleen Posken valtakunnallinen eritystehtävä on saamenkielisten ja –kulttuuriin pohjautuvien palveluiden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Poske koordinoi Lapin hyvinvointialueella RRP - kestävän kasvun ohjelman (EU) VASA2-hanketta, jossa työskentelee noin 30 asiantuntijaa/kehittäjää ja lisäksi eri toimialoilla työskentelee noin 15,2 henkilötyöresurssia. Lisäksi Poske toteuttaa aikuissosiaalityön tutkimushanketta ja sosiaalihuollon tiedolla johtamisen hanketta. Vuonna 2025 Poske jatkaa tiedonkeruuta ja raportointia sosiaalihuollon ammattilaisista.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (POSKE)	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**4 803**	**5 506**	**5 506**	**4 589**
Myyntituotot				
Maksutuotot	10			
Tuet ja avustukset	4 793	5 506	5 506	4 589
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-4 801**	**-5 506**	**-5 506**	**-4 589**
Henkilöstökulut	-3 802	-3 339	-3 339	-3 813
Palvelujen ostot	-808	-1 871	-1 871	-453
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65	-61	-61	-38
Avustukset	-1		0	
Muut toimintakulut	-124	-236	-236	-285
Toimintakate	**2**	**0**	**0**	**0**

Strategiset palvelut

Strategisten palveluiden tehtävänä on vastata Lapin hyvinvointialueen strategiaprosessin ja strategiaa toimeenpanevan ohjelmatyön koordinaatiosta ja toimeenpanon tuesta sekä seurannasta sisältäen strategisen tason tiedon koostamisen ja analyysin, palveluverkoston kehittämisen tuen sekä strategian arviointiprosessin ja raportoinnin. Talousarviovuoden 2025 aikana aluevaltuuston valtuustokausi päättyy ja uusi aluevaltuusto aloittaa toimintansa, johon liittyen toteutetaan kevätkaudella Lapin hyvinvointialueen ensimmäisen strategiakauden kokonaisarviointi ja päivitetään hyvinvointialueen strategiaa uuden aluevaltuuston linjauksien mukaisesti.

Laadunhallinnan osalta vastuualue vastaa koko hyvinvointialueen tasoisen laadunhallintapolitiikan edistämisestä sisältäen koko hyvinvointialuetasoisen laatujärjestelmän ja IMS toimintajärjestelmän käyttöönoton toteuttamisen vuoden 2025 aikana. Jatkuvan asiakaspalautteen mahdollistava sähköinen asiakaskysely avataan alkuvuodesta 2025.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Strategiset palvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot			**0**	**0**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-750**	**-715**	**-588**	**-507**
Henkilöstökulut	-536	-575	-487	-448
Palvelujen ostot	-209	-133	-94	-56
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	-8	-8	-4
Avustukset				
Muut toimintakulut	-2	-0	-0	
Toimintakate	**-750**	**-715**	**-588**	**-507**

Viestintäpalvelut

Viestintäpalvelut vastaa osaltaan hyvinvointialueen sisäisen, ulkoisen ja palveluntuottajaviestinnän sekä markkinoinnin suunnittelusta, koordinoimisesta, toteuttamisesta, mittaamisesta ja kehittämisestä. Yksikkö kehittää ja päivittää viestintäjärjestelmiä kuten verkkosivuja, intranettiä ja sosiaalisen median kanavia sekä mahdollistaa osallisuuden toteutumista. Viestintäpalvelut vastaa osaltaan myös brändin, visuaalisen ilmeen ja työnantajamielikuvan ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Viestintäpalvelut tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen luottamuselinten ja toimialojen kanssa.

Vuonna 2025 viestintäpalvelut sopeuttaa toimintaansa vähentyvien henkilöstöresurssien mukaiseksi. Lakisääteiset viestintätoiminnot pyritään turvaamaan. Kaikkia hyvinvointialueen strategiassa, henkilöstöohjelmassa, hytetu-suunnitelmassa, osallisuusohjelmassa ja muissa linjauksissa vaadittuja viestintä- ja markkinointitoimenpiteitä ei pystytä toteuttamaan. Vähenevän henkilöstöresurssin vuoksi joudutaan muuttamaan myös työntekijöiden työnkuvia.

Poskella ei ole jatkossa omaa viestinnän henkilöstöresurssia, vaan määrärahaa on siirretty viestintäpalveluihin, joka toteuttaa viestinnän joko omana toimintana tai ostopalveluna.

Alkuvuodesta valmistuva viestintästrategia linjaa mm. viestinnän ja markkinoinnin roolia, toimenpiteitä ja kehittämistä. Vuonna 2025 viestintäpalvelut kehittää muun muassa nettisivujen kieliversioita, palveluntuottajaviestintää, some-kanavia, kriisiviestintää, mediaseurantaa ja viestinnän mittarointia. Aluevaalit sekä erilaiset toiminnassa ja palveluissa tapahtuvat muutokset sekä niihin liittyvä osallistaminen vaativat paljon sekä sisäistä että ulkoista viestintää. Ulkoisen viestinnän osalta tärkeää on yhteystietojen näkyvyyden ja hyte-sisältöjen kehittäminen sekä digitaalisen sote-keskuksen markkinointi. Sisäisessä viestinnässä korostuu muun muassa vuorovaikutteisuus, sisäinen työnantajamielikuva sekä johdon ja esihenkilöiden viestintäkoulutus. Rekrytointimarkkinoinnin toimenpiteitä tehdään yhteistyössä rekrytointipalvelujen kanssa henkilöresurssien mahdollistamassa laajuudessa.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Viestintäpalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot		**0**	**0**	**0**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-757**	**-1023**	**-932**	**-597**
Henkilöstökulut	-597	-711	-643	-464
Palvelujen ostot	-106	-285	-285	-128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26	-20	-4	-5
Avustukset				
Muut toimintakulut	-27	-7	-0	
Toimintakate	**-757**	**-1023**	**-932**	**-597**

Tietohallinto ja digitaaliset palvelut

Tietohallinto ja digitaaliset palvelut vastaa ICT-palveluiden, tietohallintopalveluiden ja digitaalisten palveluiden tuottamisesta, kehittämisestä sekä niiden strategisesta johtamisesta. Yksiköllä on mm. tietoturvan, tietosuojan ja tiedonhallinnan osalta lakisääteisiä tehtäviä ja velvoitteita, jotka edelleen korostuvat digitaalistenpalveluiden lisääntyessä. Lapin hyvinvointialueen ICT-ympäristö koostuu tällä hetkellä yli 400 tietojärjestelmästä, 7200 PC-päätelaiteesta ja 5200 mobiililaitteesta.

Tietohallinnossa on käynnistynyt Tokka-hanke, jonka tarkoituksena on lähivuosina hankkia ja käyttöönottaa uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuus. Työ on käynnistynyt jo 2024, mutta se jatkuu ainakin vuoteen 2030 saakka.

Tietohallinon digitaaliset palvelut- yksikössä on hankittu digitaalisen palvelualusta ratkaisun ja sen käyttöönotto alkaa vuonna 2025. Se mahdollistaa uuden asiointikanavan sosiaali – ja terveyspalveluiden palveluiden tuottamiseen ja asioimiseen.

ICT-infrastruktuurin yhteensovittamistyö jatkuu vaiheistetun suunnitelman mukaisesti. Työn on arvioitu jatkuvan vuoteen 2029 saakka ja se luo perustan palveluiden kustannustietoiselle ja paikkariippumattomuudelle sekä se lisää mahdollisuuksia tuottaa palveluita tasalaatuisesti koko Lapin hyvinvointialueella.

Hallinnon järjestelmien hankinta- ja uudistamisprojektit jatkuvat, osa järjestelmistä on kilpailutettu ja ensimmäiset käyttöönotot saatettu loppuun. Vuoden 2025 osalta keskiössä on taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden hankinta ja sen käyttöönottoprojektit.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Tietohallinto ja digitaaliset palvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**703**	**907**	**700**	**371**
Myyntituotot	701	907	700	371
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot	2			
Toimintakulut	**-42 079**	**-42 180**	**-41 741**	**-43 590**
Henkilöstökulut	-4 902	-5 663	-5 224	-5 273
Palvelujen ostot	-35 224	-34 585	-34 585	-36 062
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-437	-474	-474	-352
Avustukset				
Muut toimintakulut	-1 516	-1 457	-1 457	-1 905
Toimintakate	**-41 376**	**-41 273**	**-41 041**	**-43 220**

8.6. Hallinto- ja tukipalvelut

Hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on tuottaa hallinnon ja tuen palveluja sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialoille, pelastustoimelle, kehittämis- ja strategiapalveluille sekä toimielinorganisaatioille toiminnan tueksi. Toimialan tehtäviä ovat hankinta-, henkilöstö-, laki-, tekniset, turvallisuus-, valvonta-, talous- ja toimistopalvelut.

Hallinto- ja tukipalvelut vastaa mm. seuraavien säädösten mukaisista tehtävistä:
- arkistolaki
- asetus hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteissa
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmakuista
- laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta
- laki yhteistoiminnasta
- työterveyslaki
- työturvallisuuslaki
- kirjanpitolainsäädäntö
- verolainsäädäntö

Toimialan talous ja talouden sopeuttaminen

Hallinto- ja tukipalveluiden organisaation madaltaminen ja sitä koskeva muutostyö käynnistettiin keväällä 2024. Aluehallituksen (19.6.2024) päätöksellä talous- ja toimistopalvelut -toimialat yhdistettiin ja ruokapalvelut -toimiala siirtyi vastuuyksiköksi teknisen toimen vastuualueelle 1.10.2024 lukien. Vastuualueiden määrä vähentyi seitsemästä viiteen ja esihenkilörakennetta tiivistettiin.

Toimistopalvelujohtajan, taloushallintopäällikön ja arkistopäällikön virat lakkautetaan ja kahden taloussuunnittelijan toimi jätetään täyttämättä vuonna 2025. Teknisen toimen organisaatiossa kiinteistöpäällikön virka lakkautetaan. Logistiikkapäällikön, siivouspäällikön, yhden kiinteistöhoitajan ja LVIJ-huollon asentajan toimet jätetään täyttämättä. Lähtökohtana on arvioida organisaatio- ja palveluverkkomuutoksen vaikutukset täyttämättä jätettyjen vakanssien ja muiden tukipalveluiden tarpeisiin. Mikäli toimintaympäristön muutokset eivät edellytä vakanssien täyttämistä, ne voidaan lakkauttaa.

Matkapalvelukeskuksen toiminta ja henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella 1.12.2024 lukien Tervia Logistiikka Oy:n palvelukseen. Tervia Logistiikka Oy vastaa pohjoisen YTA-alueen shl- ja vpl-kuljetusten välitystoiminnasta sekä kuljetussopimusten hallinnasta. Toiminnan keskittämisellä luodaan hyvät edellytykset logistiikkakeskuksen toiminnan kehittämiselle ja kustannustehokkaille palveluille. Vuosi 2025 on Tervia Logistiikka Oy:n ensimmäinen toimintavuosi, jonka tavoitteena on toiminnan vakiinnuttaminen, uuden välitysjärjestelmän käyttöönotto ja muiden yhteisten käytäntöjen luominen omistajien antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Aluehallituksen päätöksellä perustettiin organisaatiotyöryhmä, jonka tehtäväksi annettiin laatia selvitys, joka tähtää organisaation madaltamiseen sekä johto- ja esihenkilöiden määrän vähentämiseen ja tehtävien uudelleen järjestelyyn.

Aluehallitus (27.11.2024) päätti, että hallinto- ja tukipalvelut sekä kehittämis- ja strategiapalvelut yhdistetään 1.1.2025 lukien yhdeksi toimialaksi. Uuden toimialan alaisia vastuualue-, vastuuyksikkö- ja esihenkilörakenteita tullaan tiivistämään.

Talousarvion muutokset ja sopeuttamistoimet		
Vastuualue	**Tehtävä**	**Eurot**
Talous ja toimistoimistopalvelut	Virkojen ja toimien lakkauttaminen tai täyttämättä jättäminen: · Toimistopalvelujohtajan virka · Arkistopäällikön virka · Taloushallintopäällikön virka · 2 taloussuunnittelijaa	302 000
Tekniset palvelut	Virkojen ja toimien lakkauttaminen tai täyttämättä jättäminen: · Kiinteistöpäällikön virka · Siivouspäällikön virka · Kiinteistöhoitajan toimi · LVIJ-huollon asentajan toimi · 5 laitoshuoltajaa · Toimitilapäällikkö toimitilasuunnittelijaksi	438 000
Palkkahallinnon palvelut	· Palveluiden siirtäminen omaksi toiminnaksi.	1 000 000
Taloushallinnon järjestelmät	· Taloushallinnon järjestelmien kilpailutus ja käyttöönotto. · Automatisaation ja tekoälyn hyödyntäminen järjestelmissä. · Järjestelmäympäristön eheytyminen (esim. Saga)	Tekoälyn ja automatisaation kustannushyödyt realisoituvat v. 2026.
Hallinto- ja tukipalvelut sekä Kehittämis- ja strategiapalvelut toimialojen yhdistäminen	Organisaation madaltaminen ja esihenkilöiden vähentäminen*	390 000
*Toimialojen yhdistämisen vaikutukset toimialojen, vastuualueiden ja vastuuyksiöiden organisaatiorakenteisiin ja henkilöstöön tarkentuu vuoden 2025 kevään aikana. Ennakoitu kustannusvaikutus koskien molempia toimialojen on yht. 440.000 euroa.		

Taloudelliset riskit:

- Palkkakulujen ennakoitua suurempi nousu
- Sijaismäärärahojen riittämättömyys
- Toimialojen organisaatiomuutos ja sen kustannushyöty jää oletettua pienemmäksi
- Hankintaprosessien ruuhkautuminen ja hidastuminen
- Kiinteistöjen huono kunto, ennakoimattomat peruskorjaustyöt, sisäilmahaitat ja niiden johdosta uusien tilojen vuokraaminen

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Hallinto- ja tukipalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**7 866**	**7 200**	**7 426**	**4 957**
Myyntituotot	2 488	2 569	2 349	2 471
Maksutuotot	428	380	372	320
Tuet ja avustukset	2 630	2 160	2 835	280
Muut toimintatuotot	2 321	2 092	1 870	1 887
Toimintakulut	**-84 052**	**-128 561**	**-136 365**	**-129 917**
Henkilöstökulut	-49 966	-50 547	-54 982	-53 733
Palvelujen ostot	-17 772	-17 217	-19 225	-11 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 843	-11 427	-11 122	-11 240
Avustukset	0			
Muut toimintakulut	-4 471	-49 370	-51 036	-53 803
Toimintakate (sitova)	**-76 186**	**-121 361**	**-128 939**	**-124 959**

Hallinto- ja tukipalvelujen toimialajohto

Toimialajohdon käyttötalousosan varaus kattaa toimialajohtajan palkkakulut. Työterveyshuollon kulut on kohdistettu toimialoittain. Hallinto- ja tukipalveluiden henkilöstön työterveyshuollon kulut on siirretty henkilöstöpalveluiden käyttötalousosta toimialajohdon käyttötalousosaan.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Hallinto- ja tukipalvelujen toimialajohto	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot			**0**	**220**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				220
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-187**	**-180**	**-180**	**-725**
Henkilöstökulut	-164	-165	-165	-166
Palvelujen ostot	-22	-13	-13	-557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0		
Avustukset				
Muut toimintakulut	-1	-2	-2	-1
Toimintakate	**-187**	**-180**	**-180**	**-505**

Laki- ja hankintapalvelut

Hankintapalvelut toimii hyvinvointialueen keskitettynä hankintayksikkönä, joka kilpailuttaa hyvinvointialuekonsernin yhteishankinnat, toimii ulkoisissa yhteishankinnoissa yhteystahona sekä vastaa erillishankintojen kilpailuttamisprosesseista sekä sopimuskauden aikaisten toimenpiteiden valmistelusta yhteistyössä substanssin kanssa. Hankintapalvelut vastaa myös keskitetysti hyvinvointialueen irtaimen omaisuuden myynnistä sekä vakuutustoiminnan hallinnasta. Lisäksi yksikkö vastaa kivijalkakauppoihin ja verkkokauppoihin perustettavien ostotilien perustamisesta ja hallinnoinnista.

Lakipalveluiden vastuuyksikössä tuotetaan koko hyvinvointialuekonsernin oikeudelliset palvelut. Vastaamme esimerkiksi hallintoon, työelämään, palveluihin ja sopimuksiin liittyvistä oikeudellisista toimista sekä selvitystyöstä hyvinvointialueella. Lakipalvelut vastaavat niin käytännön oikeudellisissa tapauksissa avustamisesta kuin myös ohjeistuksen antamisesta laintulkintaa vaativissa asioissa. Lakipalvelut edustaa hyvinvointialuetta tuomioistuimissa. Lakipalvelut osaltaan huolehtii aluevaalilautakunnan toiminnasta.

Laki- ja hankintapalvelut vastaa hyvinvointialueen sopimushallinnan ylläpidosta ja kehittämisestä sekä tukee hyvinvointialueen toimialoja sopimusten hallinnassa ja valvonnassa.

Vastuualueen tavoitteiden toteutumista edistetään hankintastrategian täytäntöönpanolla osin vakiinnuttamisrahoitteisena projektikokonaisuutena ja osin virkamiestyönä. Keskeiset kehittämisprojektit ovat vuonna 2025 hankintatoimen kehittäminen ja sopimushallinnan perustaminen -projektit. Neuvotteluja jatketaan Pohjoisen yhteistyöalueen hankintojen yhteistyön mahdollisesta tiivistämisestä. Vuonna 2024 on käytetty ulkoista ostopalvelua kilpailutusten toteuttamiseen, joka on tavoitteena korvata omana työnä henkilöresursseja vahvistamalla ostopalveluja vastaavasti. Talouden sopeuttamistoimenpiteitä tehdään tavoitteiden mukaisesti.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Laki- ja hankintapalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**6**		**0**	**0**
Myyntituotot	3			
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot	2			
Toimintakulut	**-1 744**	**-1890**	**-2 262**	**-2 254**
Henkilöstökulut	-1 107	-1437	-1 437	-1 876
Palvelujen ostot	-522	-360	-800	-358
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29	-25	-25	-19
Avustukset				
Muut toimintakulut	-85	-69	0	
Toimintakate	**-1 738**	**-1890**	**-2 262**	**-2 254**

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden vastuualue muodostuu palkka- ja palvelussuhdeasioiden, neuvottelu- ja yhteistoiminnan, työhyvinvoinnin ja työsuojelun sekä rekrytoinnin yksiköistä. Henkilöstöpalveluissa vastataan mm. hyvinvointialueen palkkojen ja palkkioiden maksatuksesta, matkustuksenhallinnasta sekä työvuorosuunnittelun ja työajanseurannan kokonaisuuksista. Lisäksi henkilöstöpalveluissa vastataan henkilöstöön liittyvästä raportoinnista, hyvinvointialueen neuvottelutoiminnasta, perehdytyksen koordinoinnista, työnohjauksesta, koulutuksista, henkilöstön kehittämisestä, rekrytointipalveluista, työsuojelusta sekä työhyvinvoinnista.

Henkilöstöpalveluiden vastuualueella tapahtui muutoksia 1.5.2024 sekä 1.9.2024, kun kaksi aiempaa vastuuyksikköä yhdistettiin, vastuuyksikköjohtajien tehtävistä luovuttiin ja hr-kumppanipalveluiden palvelumalli käyttöönotettiin. Kyseisillä muutoksilla osin valmistauduttiin palkanlaskennan siirtoon omaksi toiminnaksi. Palkanlaskentapalvelut tullaan suunnitellusti tuottamaan Lapin hyvinvointialueen omana toimintana 1.1.2025 alkaen. Työterveyshuollon kulut oltiin vuosina 2023 sekä 2024 budjetoitu keskitetysti henkilöstöpalveluiden vastuualueelle. Vuoden 2025 alusta alkaen työterveyshuollon kustannukset on budjetoitu suoraan toimialueille. Palkkapalveluiden oston poistuminen sekä työterveyshuollon kulujen siirtyminen toimialueille näkyvät henkilöstöpalveluiden osalta talousarvion pienentymisenä.

Henkilöstökulujen osalta on huomioitava, että henkilöstöpalveluiden vastuualueelle sijoittuvat myös luottamusmiesten sekä työsuojeluvaltuutettujen palkkakustannukset. Palvelujen ostoihin sisältyy puolestaan koko henkilöstön Smartum-etuuden varaus.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Henkilöstöpalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**2 593**	**2 142**	**2 782**	**84**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	2 504	2 082	2 722	
Muut toimintatuotot	90	60	60	84
Toimintakulut	**-14 835**	**-15 336**	**-16 939**	**-7 387**
Henkilöstökulut	-4 269	-5 273	-5 273	-5 870
Palvelujen ostot	-10 058	-9 873	-11 473	-1 323
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105	-48	-48	-44
Avustukset				
Muut toimintakulut	-403	-142	-145	-150
Toimintakate	**-12 242**	**-13 194**	**-14 157**	**-7 303**

Talous- ja toimistopalvelut

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus on tehnyt päätöksen 19.6.2024 § 302, jonka mukaan Toimistopalvelut -vastuualue yhdistyy Talouspalvelut -vastuualueeseen muodostaen Talous- ja toimistopalveluiden vastuualueen 1.10.2024 alkaen. Yhdistymisen tavoitteena on mm. organisaation madaltaminen, tiedon kulun lisääminen, toimintojen yhtenäistäminen, tehtäväsisältöjen kehittäminen, toiminnan tehostaminen, vastuuyksiköiden vähentäminen ja lähiesihenkilötoiminnan parantaminen. Keväästä 2024 alkaen suunniteltu uudelleenorganisointi lähtee toimimaan 1.1.2025 alkaen.

Yhdistetyllä uudella vastuualueella on kaksi vastuuyksikköä: talouspalvelut ja toimistopalvelut. Toimistopalveluiden asiakasmaksuyksiköstä siirtyy talouspalveluihin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon laskuttajat sekä myyntireskontran asiakaspalvelurinki. Asiakasmaksuyksiköstä siirtyi 1.10.2024 alkaen 15 henkilöä sosiaalipalveluihin. Em. muutosten jälkeen toimistopalveluissa työskentelee noin 285 henkilöä ja talouspalveluissa 70 henkilöä.

Talouspalveluiden keskeisiä tehtäviä ovat mm. koko hyvinvointialueen taloussuunnittelu, rahoitusjärjestelyt, maksuvalmiuden huolehdinta, maksuliikenne, laskentapalvelut, toimialojen tukeminen erilaisissa talouden asioissa, kaikki ulkoiseen laskentaan liittyvät toiminnot, viranomais-, yms. raportointi ja talouden toimintojen kehittäminen. Kaikki talouspalveluiden toiminnot tuotetaan hyvinvointialueella omana toimintana.

Taloushallintojärjestelmän kilpailutusprosessi on ollut v. 2024 aikana käynnissä; uuden taloushallintojärjestelmän käyttöönoton tavoiteaikataulu on 1.1.2026.

Toimistopalvelut koostuu asianhallintapalveluista sekä yleishallinto ja asiakasmaksupalveluiden yksiköistä.

Asiakirjahallinto vastaa hyvinvointialueen kirjaamotoiminnasta, asiakirjahallinnosta ja arkistotoimesta. Sen tehtäviin kuuluu asiakirjahallinnon ohjaaminen ja kehittäminen, tiedon käsittely, säilytys ja arkistoinnin ohjeistus, ohjaus ja valvonta. Yleishallinnossa työskentelee johdon assistentit, joiden toimenkuvaan kuuluu mm. vastuuyksiköiden asiakirjahallinnon ja potilashallintotehtävät, kokousjärjestelyt ja niiden hallinnoiminen. He avustavat viranhaltijapäätösten valmistelussa ym. erilaisissa valmistelevissa tehtävissä yksiköstä riippuen. Toimistopalveluasiantuntijat hoitavat mm. ostolaskujen tiliöinnin ja tarkastuksen, Suomi.fi ja tuloverovaltuutusasioita, hoidetaan erilaisia tilauksia, varmennekorttien kokonaisuutta sekä sieltä koordinoidaan maahanmuuttoasiat ja korvausten hakeminen valtiolta. Tekstinkäsittelyssä kirjoitetaan sanelut tekstiksi, sisältäen erilaisten lausuntojen ja todistusten kirjoittamisen. Asiakasmaksuyksikkö vastaa asiakasmaksupäätöksistä ja hoitaa sosiaalipalveluiden asiakaslaskutuksen sekä siihen liittyviä tehtäväosa-alueita, mm. asiakaspalvelua, tuloselvityksiä, asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen päätöksiä, reklamaatiota, palvelusetelien valmistelun, päätökset ja jakamisen, ostolaskujen asiatarkastusta sekä laskutuksen aineistosiirtoja.

Toimistopalveluissa tavoitteena on sairauspoissaolojen vähentäminen sekä sähköisten työkalujen kehittäminen. Asiakirjahallinnon työkalut kilpailutetaan ja ne tulevat käyttöön 01/ 2026 Tekstin käsittelyssä otetaan puheentunnistukset laajemmin käyttöön. Asiakasmaksuyksikössä toimenkuvia edelleen selkiytetään huomioiden uusien järjestelmien käyttöönotot (Saga). Toimistopalveluissa tavoitteena on saada yhtenäiset järjestelmät siten, ettei tehtävien hoito ole paikkakuntasidonnainen, se turvaa myös sijaisten saatavuuden. Toimistopalveluissa ei ole omia ulkoisia asiakkaita, vaan yksikön HTV-määrä perustuu Laphan toimintaan.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Talous- ja toimistopalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**196**	**20**	**43**	**40**
Myyntituotot	60	5	26	40
Maksutuotot	26			
Tuet ja avustukset	68	15	10	
Muut toimintatuotot	42		7	
Toimintakulut	**-18 297**	**-15 126**	**-17 119**	**-15 375**
Henkilöstökulut	-17 088	-14 767	-16 709	-15 071
Palvelujen ostot	-414	-244	-302	-220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-230	-100	-88	-63
Avustukset	0			
Muut toimintakulut	-564	-15	-20	-21
Toimintakate	**-18 101**	**-15 106**	**-17 076**	**-15 335**

Tekniset- ja logistiikkapalvelut

Tekniset ja logistiikkapalvelut vastaavat hyvinvointialueen kiinteistö- ja tilapalveluista, puhtaus- ja tekstiilihuollon palveluista, ruokapalveluista sekä logistiikkapalveluista.

Ruokapalvelut siirtyivät osaksi vastuualuetta 1.10.2024 alkaen. Vastuualueella työskentelee n. 640 henkilöä. Palveluja tarjotaan kaikkiin hyvinvointialueen toimipisteisiin.

Kiinteistö- ja tilapalvelut keskittyvät v. 2025 erityisesti siirtymäajaksi (2023-2025 + 2026) solmittujen vuokrasopimusten jatkovalmisteluun. Rakennuttamisen tehtäviä edistetään rakennusinvestointisuunnitelmien perusteella. Kiinteistöjen kunnossapitopalvelujen organisoitumista muutettiin v. 2024 siten, että vuoden 2025 aikana on mahdollista vastata palvelusta täysimääräisesti omia asiantuntijaresursseja hyödyntäen. Lisäksi jatketaan kiinteistöstrategian valmistelua, toimitiloja koskevien tarveselvitysten koordinointia sekä johdetaan projektia, jossa luodaan toimistotilakustannuksiin säästöjä tuova hybridityön malli.

Puhtaus- ja tekstiilihuollon palveluissa jatketaan palvelukokonaisuuksien määrittämistä, palvelutarpeen toimipaikkakohtaista arviointia sekä oman palvelutuotannon validointia. Pesulakilpailutuksen järjestämisen valmistelua jatketaan edelleen. Ruokapalveluissa tuotteistetaan palvelut yhteistyössä taloushallinnon kanssa ensi vuoden aikana. Palvelukuvausten määritys saatetaan loppuun. Asiakastilausjärjestelmän ja toiminnan kehittäminen jatkuvat ensi vuoden aikana. Logistiikkapalveluissa saatetaan loppuun kuljetusten kilpailutus alkuvuoden 2025 aikana sekä tarkastellaan kuljetusten järjestämistä omana toimintana ostopalvelujen sijaan. Materiaalihallinnossa jatketaan yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa sekä kehitetään hoitotarvikkeiden täyttöpalvelua ja jakelua. Lisäksi valmistellaan varastotoimintojen laatujärjestelmän käyttöönottoa.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Tekniset- ja logistiikkapalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**5 071**	**5 038**	**4 601**	**4 613**
Myyntituotot	2 424	2 564	2 323	2 431
Maksutuotot	401	380	372	320
Tuet ja avustukset	59	63	103	60
Muut toimintatuotot	2 186	2 032	1 803	1 802
Toimintakulut	**-48 989**	**-94 703**	**-98 537**	**-102 484**
Henkilöstökulut	-27 338	-27 675	-30 168	-29 140
Palvelujen ostot	-6 755	-6 652	-6 563	-8 613
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 478	-11 235	-10 941	-11 102
Avustukset				
Muut toimintakulut	-3 417	-49 142	-50 866	-53 628
Toimintakate	**-43 918**	**-89 665**	**-93 936**	**-97 871**

Valvonta ja varautuminen

Valvonta ja varautuminen -vastuualue sisältää hyvinvointialueen valvonta-, potilas- ja sosiaaliasiavastaavapalvelut sekä turvallisuus- ja valmiuspalvelut. Valvontapalvelut vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon niin oman kuin ostopalveluiden ja palvelusetelituottajien palvelutuotannon valvonnasta. Valvonnan toimintaa ohjaa laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023). Potilas- ja sosiaaliasiavastaavapalvelut vastaavat neuvonnasta ja ohjauksesta koskien potilaan, sosiaalihuollon/varhaiskasvatuksen asiakkaan aseman ja oikeuksien toteutumista. Turvallisuuspalveluiden tavoitteena on tuottaa turvallisuuteen liittyvät ratkaisut henkilöstölle, asiakkaille, kiinteistöille ja muille sidosryhmille. Turvallisuuspalveluille kuuluu mm. akuuttien turvallisuushaasteiden selvitys ja niihin liittyvä ohjeistuksien laadinta ja toimipisteiden turvatekniikan järjestelmäsuunnittelu. Valmiuspalvelut vastaa valmiussuunnitelmien ja valmiusharjoitusten koordinoinnista ja toteuttamisesta omalta osaltaan sekä normaaliolojen ja häiriötilanteiden SOTE-tilannekuvasta.

Vuoden 2025 aikana turvallisuuspalveluissa jatketaan prosessien selkeyttämistä ja ohjeistuksien laadintaa. Tulevana vuonna valmistuu hyvinvointialuelaajuiset turvallisuuden järjestelmä- ja palvelukilpailutukset, joilla haetaan toiminnan tehostamista ja merkittäviä kustannussäästöjä. Keskitetyn pääsynhallinnan selvitystyö saadaan valmiiksi ja se mahdollistaa hankkeiden kautta palvelun siirtymistä omana työnä toteutettavaan malliin. Tilaturvallisuuteen ja tietoturvaan liittyvä uusi lainsäädäntö sekä viranomaismääräykset tulevat määrittelemään vuoden 2025 painopisteitä.

Valmiuspalvelut koordinoi viikoittaista normaaliolojen tilannekuvan keräämistä, osallistuu sen analysoimiseen ja toteuttaa sen jakamisen. Tavoitteena on tilannekuvaprosessin tehostaminen tietoaltaita hyödyntämällä. SOTE-häiriötilanteissa toimitaan sovitun häiriötilannetoimintamallin mukaisesti, kerätään ja jaetaan tilannekuvaa yhteistyössä Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen kanssa. Valmiussuunnitelmia päivitetään valtakunnalliseen VALSU-portaaliin. Henkilöstön varautumisosaamista lisätään koulutuksen ja tiedottamisen avulla. Edistetään SOTE-riskienhallintaa. Osallistu-

taan valtakunnallisiin, alueellisiin tai paikallisiin valmiusharjoituksiin. Toimitaan sidosryhmien (LAAVI, puolustusvoimat, rajavartiolaitos, kunnat, poliisi, ELVAR-toimikunta, Lapin liitto, infra-yhtiöt jne.) kanssa yhteistyössä kokonaisturvallisuutta ja varautumista edistäen.

Valvonnan päätavoitteena on seuraavien vuosien aikana laajentaa systemaattinen valvonta kaikkiin SOTEn osto- ja omaan palvelutuotantoon (sairaala-, laitos-, asumis-, avo- ja tukipalvelut sekä ensihoito) ja toteuttaa valvontalain mukaista ohjausta ja valvontaa em. palveluyksiköihin ja palvelupisteisiin. Vuonna 2025 tavoitteena on saada edelleen laajennettua valvontaa eri sote-palveluntuottajiin, edistää Laphan omavalvontaohjelman käyttöönottoa ja raportointia sekä tukea ja ohjata Laphan sote-toimialueita omavalvontasuunnitelman laadinnassa, käyttöönotossa ja raportoinnissa. Valmistaudutaan Soteri-rekisteröintiin.

Tuotetaan tietoa asiakas- ja potilasturvallisuuden tilasta johtamisen ja kehittämisen tueksi. Koordinoidaan ja tuetaan kansallisten, hyvien asiakas- ja potilasturvallisuuskäytänteiden käyttöönottoa sekä edistetään laiteturvallisuutta, vaaratapahtumista oppimista sekä ennakoivaa riskienhallintaa. Vuosien 2025–2026 aikana edistetään asiakas- ja potilasturvallisuuden systemaattista seurantaa ja raportointia, tuetaan turvallisuuskulttuurin kehittymistä, kehitetään oppimisprosessia epäkohdista ja vaaratapahtumista erityisesti vakavien vaaratapahtumien ja aina vältettävissä olevien haittojen tunnistamista ja ehkäisyä sekä niiden tutkimista. Kehitetään ja tuetaan lääkinnällisten laitteiden turvallisen käytön suunnitelman jalkautumista osaksi päivittäistä toimintaa. Osallistutaan lääkitys- ja infektioturvallisten käytänteiden edistämiseen.

Asiakas- ja potilasasiavastaavan palvelun tavoitteena on asiakkaiden yhteydenottoihin vastaaminen 1–3 arkipäivän aikana. Parannetaan palvelun saavutettavuutta lisäämällä informaatiota potilas- ja sosiaaliasiavastaavien digipalveluista ja etäpalveluista. Monipuolisten palvelukanavien avulla varmistetaan tavoitettavuus. Palvelua annetaan potilaiden ja asiakkaiden toiveiden mukaisesti esim. tapaaminen toimistolla tai yksikössä, puhelimitse tai etätapaaminen (Teams). Tavoitteena on myös potilas- ja sosiaaliasiavastaavan asiakastietojärjestelmän käyttöönotto vuonna 2025. Osallistutaan kansallisen tilastoinnin sekä raportoinnin kehittämiseen. Ensimmäinen raportti uudesta järjestelmästä valmistuu alkuvuonna 2026.

Valvonta tekee tiivistä yhteistyötä Lapin AVIn ja Valviran kanssa. Toimitaan aktiivisena jäsenenä Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen koordinoimissa verkostoissa ja työryhmissä. Tehdään yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kanssa niin valvonnan kuin asiavastaavien osalta.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Valvonta ja varautuminen	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot				**0**
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut		**-1 326**	**-1 329**	**-1 692**
Henkilöstökulut		-1 230	-1 230	-1 609
Palvelujen ostot		-75	-75	-69
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-20	-20	-12
Avustukset				
Muut toimintakulut		-1	-3	-2
Toimintakate		**-1 326**	**-1 329**	**-1 692**

8.7. Tukipalvelutoimialat yhteensä

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus on päättänyt 27.11.2024 § 508 hyväksyä jatkovalmistelun pohjaksi, että hallinto- ja tukipalvelut sekä kehittämis- ja strategiapalvelut yhdistetään 1.1.2025 alkaen ja todennut, että päätös asiasta tehdään yhteistoimintamenettelyjen jälkeen.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhdistyvien toimialojen talousarvioluvut yhdistettynä. Päätöksenteon ja uudelleen organisoitumisen edetessä tehdään tarvittavia talousarviomuutoksia vuoden 2025 aikana.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Kehittämis- ja strategiapalvelut + Hallinto- ja tukipalvelut	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**21 770**	**15 798**	**15 817**	**10 737**
Myyntituotot	3 197		3 049	2 841
Maksutuotot	438	380	372	320
Tuet ja avustukset	15 758		10 526	5 688
Muut toimintatuotot	2 377	2 092	1 870	1 887
Toimintakulut	**-143 032**	**-182 004**	**-189 684**	**-182 950**
Henkilöstökulut	-64 348	-63 171	-67 011	-66 261
Palvelujen ostot	-59 569	-55 717	-57 554	-48 840
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 671	-12 040	-11 693	-11 647
Avustukset			-550	0
Muut toimintakulut	-6 445	-51 076	-52 877	-56 202
Toimintakate	**-121 586**	**-166 756**	**-173 868**	**-172 213**

9. Tuloslaskelmaosa

Talousarvion tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin. Tuloslaskelmalla osoitetaan, kuinka hyvinvointialueen tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat valtion rahoitus, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Aluevaltuusto päätti 22.4.2024 § 19 hyväksyä talouden sopeuttamisohjelman, jolla taloutta sopeutetaan pysyvästi 98 miljoonalla eurolla vuodessa, josta 47 miljoonaa euroa toteutuisi vuonna 2024. Aluehallitus täydensi talouden sopeuttamisohjelmaa lainanhoitokyvyn varmistamista koskevilla laskelmilla, jotka toimitettiin valtiovarainministeriölle (Aluehallitus 8.5.2024 § 223). Aluevaltuusto edellytti tekemässään päätöksessä talouden sopeuttamisohjelman toimeenpanossa suunnitelmallisuutta, toimialojen välistä tiivistä yhteistyötä sekä korvaavien palveluiden olemassaoloa ennen nykyisen toiminnan lakkauttamista. Hyvinvointialueella käynnistettiin hyvinvointialueen organisaation madaltamiseen sekä johto- ja esihenkilöiden määrän vähentämiseen ja tehtävien uudelleen järjestelyyn tähtäävä selvitys, joka valmistellaan osaksi vuoden 2025 talousarviokäsittelyä.

Talousarviota vuodelle 2025 ja toimintasuunnitelmaa vuosille 2025–2026 muutetaan vuoden 2025 aikana talouden sopeuttamisohjelman edellyttämällä tavalla ja/tai valtionrahoituslaskelmien muutosten mukaisesti.

Tuloslaskelma									
Hyvinvointialue (1 000 €)	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Toimintatuotot	**135 626**	**137 886**	**141 994**	**150 689**	**154 788**	**158 874**	**163 164**	**167 569**	**172 094**
Myyntituotot	24 064	24 170	24 479	26 096	26 805	27 513	28 256	29 019	29 802
Maksutuotot	58 557	60 877	70 464	73 820	75 828	77 830	79 931	82 089	84 306
Tuet ja avustukset	40 073	39 876	34 133	37 376	38 392	39 406	40 470	41 563	42 685
Muut toimintatuotot	12 933	12 963	12 917	13 397	13 762	14 125	14 507	14 898	15 300
Toimintakulut	**-1 082 433**	**-1 097 544**	**-1 120 000**	**-1 126 992**	**-1 139 303**	**-1 153 919**	**-1 171 584**	**-1 192 051**	**-1 215 438**
Henkilöstökulut	-464 397	-491 248	-487 489	-520 284	-531 298	-543 863	-558 056	-573 959	-591 657
Palkat ja palkkiot	-372 938	-396 989	-392 681	-421 098	-430 089	-440 260	-451 749	-464 622	-478 947
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-77 582	-83 304	-84 325	-88 235	-90 103	-92 234	-94 641	-97 337	-100 339
Muut henkilösivukulut	-13 877	-10 954	-10 484	-10 876	-11 107	-11 369	-11 666	-11 998	-12 368
Palvelujen ostot	-457 632	-444 197	-470 187	-437 756	-434 663	-432 138	-430 806	-430 438	-431 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 711	-78 074	-76 403	-77 597	-79 708	-81 812	-84 021	-86 289	-88 619
Avustukset	-25 683	-25 529	-25 199	-24 993	-25 468	-26 140	-26 846	-27 570	-28 315
Muut toimintakulut	-57 010	-58 496	-60 722	-66 361	-68 166	-69 966	-71 855	-73 795	-75 788
Toimintakate	**-946 806**	**-959 658**	**-978 006**	**-976 304**	**-984 515**	**-995 045**	**-1 008 420**	**-1 024 481**	**-1 043 345**
Valtion rahoitus	879 316	915 789	919 190	1 009 284	1 052 631	1 058 668	1 068 088	1 090 403	1 123 115
Rahoitustuotot ja -kulut									
Korkotuotot	1 676	1 035	1 035	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Muut rahoitustuotot	81	60	60	60	60	60	60	60	60
Korkokulut	-4 290	-6 035	-6 035	-6 989	-6 880	-6 780	-6 680	-6 680	-6 680
Muut rahoituskulut	-322	-115	-115	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Vuosikate	**-70 346**	**-48 924**	**-63 871**	**27 451**	**62 696**	**58 303**	**54 448**	**60 702**	**74 551**
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 255	-24 237	-24 237	-26 739	-26 739	-26 739	-26 739	-26 739	-26 739
Arvonalentumiset									
Satunnaiset erät									
Satunnaiset tuotot	0								
Satunnaiset kulut									
Tilikauden tulos	**-90 602**	**-73 161**	**-88 108**	**711**	**35 956**	**31 563**	**27 708**	**33 962**	**47 812**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-30	361	361	283	283	283	283	283	283
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	300								
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-13								
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-90 344**	**-72 800**	**-87 747**	**994**	**36 239**	**31 846**	**27 991**	**34 245**	**48 094**

Toimintatuotot

Vuoden 2025 ulkoiset toimintatuotot ovat 150,7 milj. €.

Toimintatuotot sisältävät myyntituotot, maksutuotot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot. Merkittävin ulkoinen toimintatuottoerä on maksutuotot, jonka osuus on 73,8 milj. € (49,0 %).

Toimintakulut

Vuoden 2025 ulkoiset toimintakulut ovat 1 127,0 milj. €.

Toimintakulut sisältävät henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintakulut. Merkittävimmät ulkoiset toimintakuluerät ovat henkilöstökulut, joiden osuus on 520,3 milj. € (46,2 %) sekä palvelujen ostot 437,8 milj. € (38,8 %). Aineet, tarvikkeet ja tavarat määrärahavaraus on 77,6 milj. €, avustusten 25,0 milj. € ja muiden toimintakulujen 66,4 milj. €.

Aluevaltuuston huhtikuussa 2024 hyväksymän talouden sopeuttamisohjelman mukaan taloutta on sopeutettava pysyvästi vähintään 98 miljoonalla eurolla vuodessa. Valtioneuvosto on päättänyt kesäkuussa 2024, että Lapin hyvinvointialueelle ei myönnetä lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialueen vuoden 2025 lainanottovaltuuksien muuttamisen valmisteluryhmän raporttiluonnos on julkaistu 11/2024. Sen mukaan hyvinvointialueelle asetetaan mm. ehto, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee päivittää talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Päivitetty tasapainottamisohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 31.1.2025 mennessä. Hyvinvointialue raportoi ohjelman toteuttamisesta puolivuosittain valtiovarainministeriölle.

Muut toimintakulut 66,4 milj. € sisältää ylläpito- ja pääomavuokrakuluja sekä asuntojen vuokria 49,9 milj. €. Vuokrakulut sisältävät mm. kunnilta vuokrattavien toimitilojen vuokrasopimukset.

Toimintakate (käyttötalouden nettomenot)

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus ja se kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi valtion rahoituksella ja rahoitustuloilla. Hyvinvointialueen talousarviossa 2025 toimintakate on alijäämäinen 976,3 milj. €.

Valtion rahoitus

Lapin hyvinvointialueen valtionrahoitus talousarviovuodelle 2025 on suuruudeltaan 1009,3 milj. €. Valtionrahoituksen määrän arvioinnissa on käytetty VM/KAO 22.11.2024 rahoituslaskelman tietoja.

Hyvinvointialueiden rahoituksen on turvattava perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen. Hyvinvointialueiden saama valtion rahoitus on yleiskatteista. Hyvinvointialueet voivat siis päättää itse siitä, miten ja mihin rahat käytetään.

Rahoitus on myös laskennallista. Laskentamallissa otetaan huomioon useita kriteerejä, joita painotetaan rahoituslaissa määritellyillä osuuksilla:

- hyvinvointialueen asukasmäärä,
- sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvetta kuvaavat tekijät,
- alueellisia olosuhteita kuvaavat tekijät,
  - kaksikielisyys,
  - vieraskielisyys,
  - saamenkielisyys,
  - asukastiheys ja
  - saaristoisuus.

Lisäksi osa rahoituksesta määräytyy hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerien perusteella. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttavat lisäksi alueelliset riskitekijät.

Alueellinen rahoitus lasketaan vuosittain uusimmalla tilastotiedoilla vastaamaan muutoksia kunkin alueen palvelutarpeessa ja muissa olosuhdetekijöissä.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuoden 2025 rahoitustuotot ja -kulut ovat –5,5 milj. €, joka koostuu pääosin pitkäaikaisten lainojen korkokuluista.

Vuosikate

Talousarvion 2025 vuosikate on 27,5 milj. €.

Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että hyvinvointialueen tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Jos vuosikate on negatiivinen, on hyvinvointialueen tulorahoitus heikko.

Vuosikate prosenttia poistoista laskentakaava:

= 100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä.

Lapin hyvinvointialueen vuosikate on positiivinen ja vuosikate poistoista on alle 100 %, joten tulorahoituksen katsotaan olevan heikko.

Poistot ja arvonalentumiset

Käyttöomaisuuden poistot merkitään tuloslaskelmaan aluehallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Lapin hyvinvointialueen aluehallitus on käsitellyt ja hyväksynyt poistosuunnitelman 1.1.2023 alkaen 6.4.2022 § 71. Poistosuunnitelman perusteet on päätetty aluevaltuustossa 2.5.2022 § 55.

Hyvinvointialueen poistojen kokonaissumma vuodelle 2025 on 26,7 milj. €.

Tilikauden tulos

Vuoden 2025 tilikauden tulos on ylijäämäinen 0,7 milj. €.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää hyvinvointialueen omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä.

Tuloksenkäsittelyerät

Poistoeron vähennyksiä vuoden 2025 talousarviossa on 0,3 milj. €.

Tilikauden yli- / alijäämä

Vuoden 2025 talousarvio on ylijäämäinen 994 t€.

Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelma on laadittu siten, että hyvinvointialueen talous on tasapainossa vuodesta 2025 alkaen ja vuosina 2023–2024 muodostuvat alijäämät katetaan viimeistään vuoden 2030 talousarviossa. Päivitettävä talouden sopeuttamisohjelma toimenpiteineen tulee toimittaa valtionvarainministeriölle 31.1.2025 mennessä.

10. Investointiosa

10.1. Koko hyvinvointialue

Investoinnit (1 000 €)						
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**
Pysyvät vastaavat (sitova)	**27 691**	**48 399**	**64 689**	**61 006**	**63 232**	**41 564**
Rakennukset	19 842	18 080	23 522	28 755	43 797	22 840
Laite- ja kalustohankinnat	5 532	16 074	22 763	14 334	7 656	8 299
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	2 317	14 245	18 404	17 917	11 779	10 425
Muut investoinnit						

Investointiosasta on ilmettävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Talousarvion investointiosa perustuu investointisuunnitelmaan ja sen tulee olla yhdenmukainen investointisuunnitelmassa pysyviin vastaaviin kirjattavien hankintojen kanssa. Investointisuunnitelma on siten investointiosaa laajempi sisältäen investointeja vastaavat sopimukset.

Hyvinvointialueen investointiosa koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista, jotka molemmat tulee esittää erikseen.

Tässä talousarvioasiakirjassa em. osasuunnitelmat sisältävät vain pysyviin vastaaviin kirjattavat (oma tase) hankinnat hyvinvointialueen Talousarvion ja –suunnitelman laatimisesta annetun ohjeen mukaisesti.

Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annettavan lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Valtiovarainministeriö on 6.6.2024 lähettämällään tiedotteella informoinut, että yksikään hyvinvointialue ei saa uutta lainanottovaltuutta vuodelle 2025 investointien rahoittamiseksi. Aluehallituksen päätöksen 28.8.2024 § 378 mukaisesti neuvottelut käynnistetään valtionvarainministeriön kanssa lainanottovaltuuden muuttamiseksi, jotta välttämättömät investoinnit hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden tuottamiseksi voidaan turvata. Lainanottovaltuuden muutosneuvotteluissa on kyettävä osoittamaan lainanhoitokyky, jolloin vuoden 2025 ja myöhempien suunnitteluvuosien vuosikate tulee olla riittävä.

Hyvinvointialueen vuoden 2025 lainanottovaltuuksien muuttamisen valmisteluryhmä on työskennellyt loka-marraskuun ajan ja valmisteluryhmän raporttiluonnos on julkaistu 11/2024. Sen mukaan hyvinvointialueelle asetetaan mm. ehto, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee päivittää talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Päivitetty tasapainottamisohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 31.1.2025 mennessä. Valtiovarainministeriö voi hylätä ohjelman tai edellyttää ohjelman täydentämistä, jos on todennäköistä, että ohjelma ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi; em. tilanteesta ilmoitus tulee 14.2.2025 mennessä. Ohjelmaa voi täydentää valtionvarainministeriön käsittelyn perusteella 28.2.2025 mennessä. Hyvinvointialue raportoi ohjelman toteuttamisesta puolivuosittain valtiovarainministeriölle.

Kun Lapin hyvinvointialueelle ei ole toistaiseksi myönnetty lainanottovaltuutta vuodelle 2025, sitovia sopimuksia investointien osalta ei voida tehdä ennen kuin lainanottovaltuus on myönnetty ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmat on hyväksytty ministeriöissä.

Kilpailutukset ja hankinnat jaetaan mahdollisuuksien mukaan osiin, jotta myös pienet ja keskisuuret yritykset voivat osallistua kilpailutuksiin.

10.2. Sosiaali- ja terveyspalvelut

10.2.1. Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä

Investoinnit (1 000 €)				
Sosiaali- ja terveyspalvelut	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**
Pysyvät vastaavat	**46 300**	**38 517**	**33 398**	**27 987**
Rakennukset	**18 941**	**14 835**	**19 457**	**15 040**
Lapin keskussairaalan laajennushanke I-vaihe (ITU)	1 580	252	202	50
Sote-tilojen muutokset ja perusparannukset sekä muutostyöt LKS:n vapautuneiden tilojen käyttöönottamiseksi	15 552	8 503	5 515	7 390
Vuokrakohteiden perusparannusmenot	70			
Rovaniemen pelastusasema (sosiaali- ja terveys-palvelujen osuus)	1 489	3 080	4 390	
Kemijärven pelastusasema (sosiaali- ja terveys-palvelujen osuus	250	1 750	2 600	
Ivalon pelastusasema		250	1 750	2 600
Kehitysvammaisten aikuisten asumisyksikkö, Rovaniemi		1 000	5 000	5 000
Laite- ja kalustohankinnat	**10 183**	**6 238**	**3 216**	**3 302**
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	**17 176**	**17 444**	**10 725**	**9 645**

10.2.2. Rakennukset

Lapin keskussairaalan laajennushanke I-vaihe (ITU)

Lapin keskussairaalan laajennushanke (ITU 2022) on laajuudeltaan n. 46 000 neliötä. Hanke sisältää kuuman sairaalan tilat: leikkaussalit, päivystyspoliklinikan ja tarkkailun, välinehuollon, kipu- ja kuntoutuspoliklinikan sekä sairaala-apteekin tilat. Hanke sisältää myös psykiatrian vuodeosastot ja pysäköintitalon. Tilat on otettu vastaan ja käyttöön vaiheittain (2020–2023). Hankkeen jälkivastuuvaihe on käynnissä, ja se päättyy vuonna 2028. Vuonna 2025 tiloihin suoritetaan jälkivastuun mukaisia töitä urakkasopimukseen perustuen.

Sote-tilojen muutokset ja perusparannukset sekä muutostyöt LKS:n vapautuneiden tilojen käyttöönottamiseksi

Investoinnit (1 000 €)				
Sosiaali- ja terveyspalvelut	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**
Sote-tilojen muutokset ja perusparannukset sekä muutostyöt LKS:n vapautuneiden tilojen käyttöönottamiseksi	**15 552**	**8 503**	**5 515**	**7 390**
Lapin keskussairaalan laajennushankkeeseen liittyvät rakentamisinvestoinnit	6 787	3 003	0	
LPKS tilamuutokset ja perusparannukset	4 735	1 345	2 130	2 100
LKS tilamuutokset ja perusparannukset	3 380	3 905	3 015	2 990
Kolpene tilamuutokset ja perusparannukset	150	250	370	2 300
LKS:n helikopterikentän muutostyöt	500			

Hankekokonaisuus sisältää tilamuutoksia ja taloteknisiä perusparannusprojekteja Lapin keskussairaalan (LKS), Länsi-Pohjan keskussairaalaan (LPKS) sekä Kolpeneen kehitysvammaisten palveluihin tarkoitettuihin tiloihin. LKS:n tilamuutokset sisältävät pääsääntöisesti laajennusosiin (ITU 2022) siirtyneiltä toiminnoilta vapaaksi jääneiden tilojen muutoksia. Taloteknisiä projekteja ovat esim. viemäri- ja vesijohtoverkoston uusinta, alakattojen uusiminen, lämmitysverkoston saneeraus, ilmanvaihtokoneiden vaihtaminen, hissien sekä kattojen korjaus.

Rovaniemen pelastusasema (sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus)

Ensihoidon ja sosiaalitoimen tiloja on suunniteltu Rovaniemen uuden pelastusaseman yhteyteen. Uusi asema on tarkoitus rakentaa Lampelan alueelle nelostien viereen tavoittavuusaikojen täyttämiseksi. Ensihoidon 1- ja 2-riskiruutujen tavoitettavuudet eivät tällä hetkellä toteudu Rovaniemellä. Ambulanssin lähtemiseen Rantavitikalta (nykyiset vuokratilat) kuluu yli 50 % kohteen tavoittamiseen tarkoitetusta tavoiteajasta, kun se uudelta asemalta käsin olisi parhaimmillaan vain n. 10–20 % kokonaistavoiteajasta (6 min).

Sosiaalipäivystys toimii Rovaniemen ydinkeskustassa vuokratiloissa, joita ei ole suunniteltu ympärivuorokautiseen päivystystarpeeseen. Sosiaalipäivystys on saatavilla

24/7/365. Henkilöstö tekee 12 h vuoroja, kuten kenttäjohto ensihoidossa. Sosiaalipäivystyksen ja ensihoidon työskentely samoissa tiloissa tiivistää yhteistyötä ja ohjaa toiminnallisia resursseja kustannustehokkaaseen käyttöön. Pelastusaseman yhteyteen sijoitetaan lisäksi sosiaalitoimialan alainen turvapuhelinhälytyskeskus. Tarkoitus on ottaa turvapuhelinhälytyskeskuksen toiminta omaksi toiminnaksi pelastusaseman valmistuttua käyttöön. Toiminnon sijoittaminen uudelle asemalle tuottaa synergiaetua, kun turvapuhelinhälytyskeskus on sijoitettu muiden 24/7 hälytysten vastaanottajien yhteyteen.

Kemijärven pelastusasema (sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus)

Kemijärven ensihoidon asemapaikan nykyiset tilat ovat perustehtävän näkökulmasta käyneet pieniksi, ja asemalla on todettu sisätilojen ilmanlaatuongelmia. Uutta asemapaikkaa suunnitellaan rakennettavaksi uuden pelastusaseman yhteyteen Särkikankaan kaupunginosaan. Aseman sijainti mahdollistaa nopean yhteyden pääteille mm. Rovaniemen ja Sodankylän suuntaan. Sijainnin merkitys korostuu aseman roolissa toteuttaa ns. ketjutuksia kuljetuksissa.

Vuokrakohteiden perusparannusmenot

Lapin hyvinvointialueelle siirtyi v. 2023 vuokrasopimuksia kunnilta ja kaupungeilta, ja osa näistä sopimuksista määrittää vuokralaisen tehtäväksi suorittaa kaikki tilamuutokset ja perusparannukset kiinteistöihin vuokralaisen lukuun. Valtakatu 6 (Kemi) kohteessa on pääsynhallinta ja lukosto vanhentunut ja uusimisen tarpeessa.

Tulevien vuosien hankkeet

Ivalon pelastusasema (sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus)

Ivalon asemapaikan nykyiset tilat ovat perustehtävän näkökulmasta käyneet pieniksi, ja asemalla on todettu sisätilojen ilmanlaatuongelmia. Uuden aseman sijainti mahdollistaa nopean yhteyden pääteille. Sijainnin merkitys korostuu aseman roolissa toteuttaa ns. ketjutuksia kuljetuksissa.

Kehitysvammaisten aikuisten asumisyksikkö, Rovaniemi

Kehitysvammaisten uudella asumisyksiköllä korvataan teknisen käyttöikänsä päähän tulleita asumisyksiköitä Rovaniemellä. Korvattavia yksiköitä ovat Rasti, Kaarna, Kipinä sekä Mäntyrinteen palveluyksikkö, jotka sijaistevat Kolpeneen palvelukeskuksen kiinteistössä. Näiden peruskorjaaminen ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tilat eivät myöskään vastaa nykyvaatimusten mukaista toimintaa. Asumisyksiköt korvataan uudella 40 paikkaisella asumisyksiköllä, joka sijoitetaan palvelukeskuksen tontilla. Yksikössä tarjotaan muun muassa erityisen vaativan tuen ja kuntoutuksen ympärivuorokautista hoivaa aikuisille (15 paikkaa). Uudishankkeen kustannusarvio on n. 11 M€, ja kohde on tarkoitus rakennuttaa vuosina 2026–2028.

10.2.3. Laite- ja kalustohankinnat

Sosiaali- ja terveydenhuollon laite- ja kalustoinvestoinnit sisältävät lääkintälaitteita erikoissairaanhoitoon, hammashoitoon ja perusterveydenhuoltoon sekä kalustoa sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä osin myös tukipalveluihin. Pääosa hankinnoista on suunnitelmallista laitteiston uusimista vanhentuneiden laitteiden sijaan. Talousarvion toimeenpanossa kohdennetaan tarvittaessa investointibudjettia rikkoutuneiden laitteiden korvaamiseen tai muutoin kiireelliseksi tuleviin laitehankintoihin kokonaisbudjetin sisällä.

Laite- ja kalustohankintoihin sisältyy mm. uudiskohteiden kalustus.

Ajoneuvot, kuten ambulanssit ja kotihoidon autot hankitaan leasing-rahoituksella, samoin osa erityisen kalliista lääkintälaitteista.

Lääkintälaitteet ovat olennainen osa terveydenhuollon resurssia, ja hankintojen tavoitteena on tukea oikea-aikaista hoitoon pääsyä, laadukasta diagnostiikkaa ja hoitoa, työn sujuvuutta ja turvallista työympäristöä, potilasturvallisuutta sekä kustannusvaikuttavaa palvelua.

Lääkintälaitteisiin kytkeytyy tietojärjestelmähankintoja järjestelmien integraation tarpeita sekä lääkintälaitehuollon järjestäminen. Laitehankinnat sovitetaan yhteen tietohallinnon sekä lääkintälaitehuollon kanssa.

10.2.4. ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Rakentamisen ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Rakentamisen ict-kustannukset seuraavat rakentamisen investointeja ja rakentamisen suunnittelua aikatauluineen. Jokaisessa rakennuskohteessa on arvioitu toiminnan edellyttämät tietoliikenneratkaisut, ohjelmisto ja laitteistoratkaisut, sekä av-laitteistoratkaisut, joiden mukaan ict-investointikustannukset määrittyvät.

Kemijärven pelastusaseman ICT ja muut aineettomat hyödykkeet (sote osuus)

Pelastusasemien kustannuksista 72 % on pelastuspalveluilla ja 28 % sosiaali- ja terveyspalveluille. Kemijärven pelastusaseman ict-kustannukset ovat yhteensä 300 000 €, joista sote-osuus on 84 000 €. Kemijärven aseman rakentaminen ajoittuu vuosiin 2025–2027.

Enontekiön uuden Luppokodin ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Enontekiön kunta rakennuttaa uutta ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan sekä yhteisölliseen asumiseen soveltuvaa yksikköä korvausinvestointina vanhentuneille tiloille. Tilat valmistuvat käyttöön keväällä 2025 ja ict-kustannuksiin on varattu 130 000 €.

Tokka-hanke (APTJ-hankinta ja käyttöönotto)

Lapin hyvinvointialueella on useiden eri järjestelmätoimittajien toimittamia asiakas- ja potilastietojärjestelmiä, jotka eivät muodosta hyvinvointialueen eikä YTA-alueen tasoista toimintaa tukevaa järjestelmäkokonaisuutta. Lapin hyvinvointialueella on tarkoitus uudistaa ja yhdenmukaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon päätietojärjestelmät uuden organisaation rakenteen sekä YTA-alueen mukaiseksi. Se tehdään yhteistyössä Esko Systems oy kanssa, jonka omistajiksi ovat liittyneet kaikki pohjoisen YTA-alueen hyvinvointialueet. Sekä Pohde että Lapin hyvinvointialue ovat jo tehneet periaatepäätökset samaan järjestelmäkokonaisuuteen siirtymisestä sekä selvittää YTA-aluetasoisen järjestelmän käyttömahdollisuuksista ja se on osa tähän investointikokonaisuuteen sisältyvästä tehtävistä.

Järjestelmäuudistus on strategisesti yksi keskeisistä hyvinvointialueen tavoitteista. Järjestelmäkokonaisuuden tarkoituksena on parantaa asiakas- ja potilastietojen hallintaa, tiedonkulun tehokkuutta, hoito- ja palveluprosessien koordinointia sekä potilasturvallisuutta.

Lapin hyvinvointialue on tehnyt päätöksen hankkia sosiaalihuollon päätietojärjestelmän Esko Systems Oy:n kilpailuttama ja toimittama Saga sosiaalihuollon järjestelmä. Käyttöönottoprojekti on aloitettu 1.8.2024 ja kestää 30.6.2026 saakka. Erikoissairaanhoidon osalta keskussairaaloissa on käytössä Esko Systemsin toimittama potilastietojärjestelmä, johon on integroitu Oberon-potilashallinnon järjestelmä. Tämän järjestelmän tuki on loppumassa vuoden 2025 lopussa. Esko Systems Oy:n kanssa meneillään olevan suunnitteluprojektin tavoitteena on ollut muodostaa tarkennettu suunnitelma Esko Systemsin potilashallinnon, laskutusjärjestelmän sekä raportointiratkaisun käyttöönottoprojekteista. Näiden käyttöönottojen myötä on tarkoitus myös konsolidoida keskussairaaloiden Esko-potilastietojärjestelmät. Tähän työhön liittyy huomattava määrä molempiin keskussairaaloiden potilastietojärjestelmään integroitujen järjestelmien konsolidointiprojekteja. Kolmanneksi Lapin hyvinvointialueen nykyinen erikoissairaanhoidon raportointi perustuu nykyiseen Oberon-potilashallinnon järjestelmään ja sen tuen loppuessa raportointi täytyy rakentaa uudelleen. Suunnitteluprojektissa on myös aikataulutettu tulevat perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon sekä kotihoidon käyttöönotot tuleville vuosille.

Lapin hyvinvointialueella ei ole tässä vaiheessa hankintapäätöstä Esko Systems oy toimittamista järjestelmämoduuleista (kuten potilashallinto, laskutus, perusterveydenhuolto sekä suun terveydenhuoltojärjestelmistä) vaan meneillään olevat suunnitteluprojektit, joidenka tavoitteena on tarkentaa arkkitehtuuri ja käyttöönottosuunnitelmat edellä mainittujen järjestelmämoduulien osalta. Tavoitteena on tehdä lopulliset hankintapäätökset ja käynnistää käyttöönottoprojektit vuoden 2025 alussa.

Vuoden 2025 osalta investointikustannukset muodostuvat järjestelmätoimittajien, alustatoimittajan, integraatioalustan toimittajien sekä Lapin hyvinvointialueen hankkeessa työskentelevien henkilöstökuluista. Vuodelta 2024 siirtyvän 2.6 milj. € lisäksi vuodelle 2025 on laskettu tarvittavan 4.4 milj. € eli yhteensä 7 milj. €. Investointeihin sisällytetyt

henkilöstömenot on kohdistettu APTJ- hankkeelle, jossa on omat erilliset henkilöstöresurssit ja esihenkilöt, ja jotka työskentelevät organisaatiorakenteesta erillään jatkuvia palveluita tuottavista yksiköistä. Hanketyöntekijät myös raportoivat työajankäytöstä ja tuloksistaan APTJ-hankkeelle organisaatiorakenteen mukaisesti. Liitteenä APTJ-resurssisuunnitelma, jossa on esitetty resurssisuunnitelma APTJ-hankkeen resursseista ja tarpeesta vuodelle 2025.

Mikäli nyt haettavaa investointimäärärahaa ei ole käytettävissä, se tarkoittaa käytännössä vain Saga-asiakastietojärjestelmän käyttöönottoprojekti jatkumista. Erikoissairaanhoidossa hyvinvointialue ei voi ottaa käyttöön uutta potilashallintoa suunnitelmien mukaisesti ja eikä sen myötä ei voida turvata potilaiden hoitoa, eikä toteuttaa tietojärjestelmiin vaadittavia lakisääteisiä muutoksia. Se myös tarkoittaa kahden sairaalan (L-PSHP, LSHP) erillisjärjestelmien konsolidoinnista luopumista sen myötä kaksinkertaisista kustannuksista eroon pääsemistä ja kahden sairaalan yhteistoiminnan hankaloitumista. Toiminnan näkökulmasta erikoissairaanhoito toimisi edelleen erillisinä, käyttäen kahta erillistä toisistaan erillään olevaa potilastietojärjestelmää. Tavoitteena on kuitenkin ollut yhtenäistää erikoissairaanhoidon toimintaa ja yhtenä keskeisenä elementtinä sen onnistumiselle on yksi yhteinen potilastietojärjestelmä.

Hoitajakutsu ja henkilöturvajärjestelmän käyttöönotto (LKS) ja hoitajakutsu ja henkilöturvajärjestelmien uusiminen muissa toimisteissä.

Hoitajakutsu ja henkilöturvajärjestelmän uusiminen kaikkiin Lapin keskussairaalan toimipisteen tiloihin on vuosina 2022–2026 vaiheittain toteutettava käyttöönottoprojekti. 2022–2024 järjestelmä on otettu käyttöön sairaalan laajennusosassa ja vuodelle 2025 budjetoidut 390 000 € sekä vuodelle 2026 budjetoidut 270 000 € on varattu vanhan kantasairaalan käyttöikänsä päässä olevien järjestelmien uusimiseksi. Länsi-pohjan keskussairaalan järjestelmää ei tässä vaiheessa tarvitse uusia. Lisäksi muiden toimipisteiden hoitajakutsu ja henkilöturvajärjestelmien uusimiseksi on varattu vuodelle 2025 70 000 € ja vuosille 2026–2029 yhteensä 400 000.

Palveluohjausjärjestelmän ITSM (ESM) hankinta

Lapin hyvinvointialueella on lokakuussa 2024 otettu käyttöön palveluohjausjärjestelmä Väylä. Järjestelmän kautta ohjataan 1. vaiheessa tietojärjestelmiin liittyvät palvelupyynnöt, häiriöilmoitukset ja tunnustilaukset käsittelijöille. Tarkoituksena on laajentaa käyttöä palvelemaan koko hyvinvointialuetta ja näitä koskeviin palvelupyyntöihin, jolloin Väylästä muodostuu Laphan työntekijöille yksi väylä palvelupyyntöjen tekemiseen. Sen tarkoituksen on tehostaa sisäistä palveluhallintaa ja sekä siihen liittyviä prosesseja. Marraskuussa järjestelmään on lisätty jo autopaikkojen varaus sekä palveluyksikön tietojen muutospyynnöt. Seuraavana on vuorossa henkilöstöpalveluiden palvelupyyntöjen vieminen järjestelmään. Käyttöönottoprojektin kustannus vuodelle 2024 on ollut 200 000 € ja laajennuksiin on varattu vuodelle 2025 90 000 € ja vuodelle 2026 50 000 €.

Kriittiset kapasiteettiuudistukset

Tälle kustannuspaikalle on varattu kapasiteettiuudistusten 100 000 € lisäksi kriittisiä tietoliikenneuudistuksia erityisesti Länsi-pohjan keskussairaalaan sekä muissa toimipisteissä ilmenneiden verkonparannustarpeiden toteutukseen yhteensä 150 000 € sekä kriittisiin valvonta ja hälytysratkaisujen uudistamiseen 100 000 €. Yhteensä vuodelle 2025 350 000 €. Vuosille 2026–2029 on odotettavissa vuosittain sama noin 350 000 € vuotuinen kustannus kapasiteetin ja verkonparannusten toteuttamiseksi, yhteensä 1,4 M€.

Tietojohtamisen investoinnit

Tietojohtamisen kehittäminen on lähes täysin riippuvainen Tokka-hankkeen etenemisestä, koska tietovarastoon tuotava raportointitieto syntyy asiakas- ja potilastietojärjestelmissä. Näin ollen tietojohtamisen investoinnit sisältyvät Tokka-hankkeen investointeihin ja ovat vuodelle 2025 1M€. Tämän lisäksi Tokka-hankkeeseen kuulumattoman raportoinnin kehittämiseen on varattu vuodelle 2025 250 000 €. Vuosien 2026–2029 investointitarve on arviolta 0,8 M€.

Järjestelmien käyttöönotot ja muutokset

Hyvinvointialueiden tietojärjestelmiin tulee välttämättömiä muutostarpeita ja ne edellyttävät järjestelmiä jatkuvaa päivittämistä. Tämä kategoria (kustannuspaikka) sisältää kaikki järjestelmien päivitykset ja muutokset, jotka täyttävät investointien ehdot sekä pienemmät järjestelmien uusinnat ja käyttöönotot. Vuodelle 2025 kustannuspaikalle on varattu uutta investointirahaa 200 000 €. Nyt kustannuspaikan 9517 varaus on allokoitu Tietohallinto ja digitaaliset palvelut vastuualueen yksiköille ennakoidun tarpeen mukaisesti ja kustannukset kirjataan kustannuspaikalle yksikkökohtaisesti. Tämä helpottaa budjetin seurantaa ja tulevien budjettien valmistelua. Vuosien 2026–2029 investointitarve on arviolta 2,6 M€.

ICT-arkkitehtuurin yhtenäistäminen

Lapin hyvinvointialueen ICT-infrastruktuuri on ollut hyvin hajanainen. Lapin hyvinvointialueen tietojärjestelmien käyttäjät, päätelaitteet, palvelimet ja mahdolliset infrapalveluiden tuottamiseen tarvittavat komponentit sijaitsevat tällä hetkellä vielä kolmella eri toimialueella (kirjautumisalue) hyvinvointialuetta edeltävän tilanteen mukaisesti:

- LKS:n IT-ympäristö on vanhalla LSHP-toimialueella
- L-PKS:n ja Meri-Lapin pth:n IT-ympäristöt ovat vanhalla L-PSHP-toimialueella
- Muiden paitsi Meri-Lapin kuntien pth:n IT-ympäristöt ovat LAPITOY-toimialueella

Yhden toimialueen avulla asiakas ja potilastietojärjestelmiin pääsy ja käyttö suoraviivaistuu koko alueella. Samalla modernisoidaan Infran perusjärjestelmät. Nykyisissä ympäristöissä varsinkin LSHP toimialueella modernisointityön kustannus olisi merkittävä. Van-

han lapin sairaanhoitopiirin käyttäjillä on kahdet toimialuetunnukset, joista päästään samalla eroon. Vanhan lapin sairaanhoitopiirin alueen kunnista hyvinvointialueelle siirtynyt henkilöstö käyttää it-työvälineitä käyttäessään täysin lapit oy:n toimialuetta eli ovat erottamaton osa lapit oy:n palvelutuotantoa.

Lapha päätelaite ja käyttäjämigraatio 2024–2026-projekti on käynnistynyt syksyn 2024 aikana ja sen kokonaiskustannusarvio LapIT:n osalta on 1,5M€ ja vuoden 2025 investointivaraus on yhteensä 1M€. Toteutusprojektia on edeltänyt suunnitteluprojekti, jotta kaikki edellä mainitut toimialueet saadaan hallitusti yhdistetyksi yhdeksi toimialueeksi.

ICT-arkkitehtuurin kehittäminen jatkuu tulevina vuosina ja 2026–2029 investointitarve on arviolta 2,1 M€.

Tehohoidon järjestelmät

Tehon potilastietojärjestelmän GE Critical Care Clinisoft (CCC) elinkaari on päättymässä vuoden 2026 aikana ja monet Suomen teho-osastoista ovat vastaavan muutoksen edessä. Tehohoidon järjestelmien uudistamiseksi on investointeihin varattu vuodelle 0,5M€.

ICT-laitehankinnat ja lääkintälaitehankinnat

Kyseisille investointikustannuspaikoille 9515–9516 ei varattu uutta investointimäärärahaa vuodelle 2025. Vuosien 2026–2029 investointitarve on arviolta 2,9 M€.

Järjestelmien konsolidointi

Hyvinvointialueiden aloittamisesta johtuvia ict-muutoksia varten myönnetty hankerahoitus päättyy 2025. Järjestelmien yhtenäistäminen ja konsolidointi kuitenkin jatkuu ja vuosien 2026–2029 investointitarve on arviolta 9,5 M€.

Konsolidointi tarkoittaa hyvinvointialueelle siirtyneiden erikoissairaanhoidon ja kuntien saman merkkisten järjestelmien yhdistämistä, joka edistää toiminnan kehittämistä ja uudelleen organisointia.

Sähköisen asioinnin alustaratkaisu

Alustaratkaisun käyttöönottoprojektin kustannukset katetaan toiminnan vakiinnuttamiseen myönnetystä määrärahasta vuodelta 2025. Vuosien 2026–2029 investointitarve integraatioihin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin on arviolta 0,33 M€.

Ratkaisulla edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa fyysisten palveluiden rinnalle. Se on hyvinvointialueen strateginen painopistealue lähivuosien aikana ja sille on asetettu merkittävät odotukset.

UNA

Una-ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon on vuosille 2026–2029 varattu 0,4 M€.

UNA-ratkaisut sisältävät mm. UNA ytimen ja UNA tilannekuvan kehittämisen sekä niiden käyttötarkoituksien laajentamisen.

Tiedonhallintamalli, arkkitehtuuri ja tuotteistaminen

Lapin hyvinvointialueen on lainsäädäntöön perustuvia merkittäviä velvoitteita ja erityistehtäviä tiedonhallinnan järjestämiseksi. Ne vaativat jatkuvaa kehittämistä ja tähän liittyvien toimintamallien määrittelyä. Vuoden 2026 investointitarve on arviolta 0,2 M€.

Virve ja Virve 2 käyttöönotot, sote osuus

Valtiovarainministeriö on ohjeistanut Virve palveluita ja käyttövelvoitteen piirissä olevia käyttäjäorganisaatiot käynnistämään toimenpiteet, jotka mahdollistavat suunnitelmallisen Virve2 palvelun käyttöönoton 2023-2030. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla Virve-käyttäjäorganisaatiossa onkin perustettu Virve2-projektit. Tavoitteena hallittu siirtyminen Virve2 järjestelmään v. 2029 loppuun mennessä.

Vuosien 2025–2027 investointitarve on arviolta 965 000 €.

10.3. Pelastustoimi

10.3.1. Pelastustoimi yhteensä

Investoinnit (1 000 €)				
Pelastuslaitos	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**
Pysyvät vastaavat	**18 389**	**22 489**	**29 834**	**13 577**
Rakennukset	**4 581**	**13 920**	**24 340**	**7 800**
Rovaniemen pelastusasema (pelastustoimen osuus)	3 831	7 920	11 290	
Kemijärven pelastusasema (pelastustoimen osuus)	750	5 250	7 800	
Ivalon pelastusasema		750	5 250	7 800
Laite- ja kalustohankinnat	**12 580**	**8 096**	**4 440**	**4 997**
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	**1 228**	**473**	**1 054**	**780**

10.3.2. Rakennukset

Rovaniemen pelastusasema (pelastustoimen osuus)

Rovaniemen nykyinen paloasema sijaitsee Koskikadulla. Nykyinen sijainti ei mahdollista toimintavalmiusajan täyttämistä kaikille Rovaniemen I-riskialueille. Aluehallintoviranomaisen arvioinnissa asia on todettu korjattavaksi puutteeksi. Rovaniemen kaupungilla on vireillä asemakaavan ja tonttijaon muutos uuden paloaseman rakentamiseksi Lampelan alueelle, nelostien viereen. Uuden aseman sijaintipaikka on määritelty siten, että toimintavalmiusajat täyttyvät kaikille neljälle I-riskialueelle. Hankkeessa on edetty suunnitteluvaiheeseen syksyllä 2024.

Kemijärven pelastusasema (pelastustoimen osuus)

Pelastuslaitos tarvitsee pelastuslain ja -asetuksen mukaiset onnettomuuksiin varautumiseen ja ympärivuoro-kautiseen pelastustoiminnan ylläpitoon liittyvät henkilöstölliset ja kalustolliset tilat. Pelastuslaitoksen tilat Kemijärvellä ovat vanhentuneet, eivätkä tilat palvele enää nykypäivän pelastusaseman tarpeita. Tilat ovat käyneet pieniksi uusien toimintamallien vuoksi. Pelastustoimintaan liittyvät toiminnot, kuten erilaiset kaluston huollot ja varastoinnit, keskistetään pelastusasemaryhmän runkoasemalle. Kemijärven pelastusasema muodostaa omalla pelastusalueellaan runkoaseman. Huoltoihin liittyvät kokonaisuudet ja varastointiin liittyvät kokonaisuudet keskitetään asemaryhmissä Kemijärvelle. Tämä tuo taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevyyttä, koska kalliita laitteita ja kalliita neliöitä ei tarvitse sijoittaa jokaiselle pelastusasemalle. Hankkeesta on laadittu hankesuunnitelma syksyllä 2024.

Tulevien vuosien hankkeet

Ivalon pelastusasema (pelastustoimen osuus)

Pelastuslaitos tarvitsee pelastuslain ja -asetuksen mukaiset onnettomuuksiin varautumiseen ja ympärivuorokautiseen pelastustoiminnan ylläpitoon liittyvät henkilöstölliset ja kalustolliset tilat. Pelastuslaitoksen tilat Kemijärvellä ja Ivalossa ovat tällä hetkellä vanhentuneet, eivätkä tilat palvele enää nykypäivän pelastusaseman tarpeita. Tilat ovat käyneet pieniksi uusien toimintamallien vuoksi. Pelastustoimintaan liittyvät toiminnot, kuten erilaiset kaluston huollot ja varastoinnit, keskistetään pelastusasemaryhmän runkoasemalle.

Kemijärven pelastusasema muodostaa omalla pelastusalueellaan runkoaseman. Huoltoihin liittyvät kokonaisuudet ja varastointiin liittyvät kokonaisuudet keskitetään asemaryhmissä Kemijärven ja Ivalon pelastusasemille. Tämä tuo taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevyyttä, koska kalliita laitteita ja kalliita neliöitä ei tarvitse sijoittaa jokaiselle pelastusasemalle. Asemia on suunniteltu rinta rinnan suunnittelukuluissa säästämiseksi. Yhteinen hankesuunnitelma valmistui syksyllä 2024. Kemijärven aseman rakentaminen ajoittuu vuosiin 2025–2027, ja Ivalon aseman vuosiin 2026–2028.

10.3.3. Laite- ja kalustohankinnat

Raskaat pelastusajoneuvot

Raskaat pelastusajoneuvot koostuvat kuorma-auton alustalle eri käyttötarkoitusta varten rakennettavista pelastusajoneuvoista. Näitä ovat mm. sammutus-, säiliö-, säiliösammutus-, puomitikas- ja koukkulava-autot.

Vuoden 2025 investointisuunnitelma sisältää seuraavien raskaiden ajoneuvojen hankinnat; sammutusautot, joiden sijoituspaikat ovat Inari, Ivalon kylän asema ja Pello, säiliösammutusauto Tervolaan, säiliöauto Kittilään sekä Kemin koukkulava-auto.

Inarin kunnan kasvava ja vilkas matkailutoiminta näkyvät paikkakunnan korkeissa hälytystehtävämäärissä. Paikkakunnalla on toimiva ja motivoitunut sopimuspalokuntatoiminta, jotka tarvitsevat toimiakseen ajanmukaisen ja toimivan kaluston. Kunnan laaja alue ja pitkät etäisyydet sekä Ivalon kylän keskeinen sijainti kunnan alueella puoltaa uuden kaluston hankintaa. Paikkakunnalla on korkeat riskit vilkkaan matkailutoiminnan kannalta, mm. lentokenttä sekä tunturikeskus. Tarvittaessa paikkakunnalta voidaan lähteä helposti avustamaan naapurikunnan alueella tapahtuviin tehtäviin, mm. Sodankylän kaivosalueelle. Ivalon nykyinen sammutusauto pystytään sisäisesti kierrättämään Utsjoelle. Utsjoen vanha auto menee ikänsä puolesta poistoon.

Pellon vilkas teollisuus- ja matkailutoiminta ovat kasvattaneet alueen riskitasoa pelastustoimen tehtäville. Pelastustehtävät voivat olla kaukana varsinaisesta kuntakeskuksesta, jolloin ajoneuvojen tekninen toimintavarmuus ja hyvät ajo-ominaisuudet muodostavat tärkeän elementin pelastustehtävien turvalliselle hoitamiselle. Pellon nykyinen sammutusauto pystytään sisäisesti kierrättämään Karunkiin. Karungin vanha auto menee ikänsä puolesta poistoon.

Säiliösammutusautoissa yhdistyvät sammutusauton ja säiliöauton ominaisuudet. Tämä monipuolinen ja nykyaikainen pelastusajoneuvo soveltuu erinomaisesti Tervolan aseman käyttöön. Tervolan kunnan alueella on paljon keskisuurta teollisuutta, etenkin sahatoimintaa, jotka muodostavat pelastustoimelle merkittävän haasteen alueella. Korkeahkojen riskien vuoksi ajoneuvon varustelulla on suuri merkitys pelastustehtävien hoitamiseen. Säiliösammutusautossa on ns. kaikki mukana eli löytyy miehistötilaa ja iso vesisäiliö sekä muuta pelastuskalustoa riittävästi tehtävän hoitamista varten mukana yhdessä ajoneuvossa. Tervolan vanha sammutusauto menee ikänsä puolesta poistoon.

Kittilän kasvava ja vilkas matkailutoiminta näkyvät paikkakunnan korkeissa hälytystehtävämäärissä. Laajentuvan majoitustoiminnan ja pelastustoimen riskikartoitukseen perustuen, kunnan pelastustoiminnan alueelle on tarvetta uusia vedenkuljetus- ja huoltokalustoa. Myös Kittilän keskeinen sijainti pelastuslaitoksen läntisellä toimialueella puoltaa uuden kaluston hankintaa. Paikkakunnalta voidaan helposti lähteä avustamaan naapurikunnan alueella tapahtuviin tehtäviin. Kittilän nykyinen säiliöauto pystytään sisäisesti kierrättämään Savukoskelle. Savukosken vanha säiliöauto menee ikänsä puolesta poistoon.

Koukkulava-autot toimivat erilaisten konttien siirtämiseen tarkoitettuina alustoina. Pelastustoimen siirräteltäviä kontteja ovat mm. vaarallisten aineiden ja öljyntorjuntavälineistön kontit, metsäpalokalusto- sekä vesihuoltokontit. Perämeren alueella on vilkas merellinen toiminta ja satama-alueilla liikutellaan pelastustoimen raskaita vedensiirtopumppuja, joiden siirtelyapuna käytetään monikäyttöistä koukkulava-autoa. Auton uusimisen myötä menee Kemin vanha koukkulava-auto ikänsä puolesta poistoon.

Yhteenvetona kaikista raskaista ajoneuvoista todettakoon, että raskaiden pelastusajoneuvojen korkeahko keski-ikä ja tämän seurauksena nousseet huoltokustannukset sekä kaluston toimintakyvyn epävarmuus heikentävät tehokkaan pelastustoiminnan suorituskykyä. Iäkkäimmille ajoneuvoille on myös hankala saada varaosia, jolloin autot ovat poissa hälytysvalmiudesta pitkän aikaa.

Kevyt-, pienet ja maasto-pelastusajoneuvot

Pienien lava-, paketti- tai henkilöauto -tyyppisten pelastusajoneuvon tarve on kiireellinen. Näiden pelastusajoneuvojen tarve on lisääntynyt vanhentuneen ajoneuvokaluston vuoksi ja myös kasvaneen henkilöstömäärän johdosta. Tällä hetkellä ajoneuvoja on jouduttu siirtämään tarkastajien käyttöön eri puolilta maakuntaa, joka on tuonut lisää ongelmia paikkakunnille, joista ajoneuvo on poistettu. Tarkastusajoneuvojen tarve on kaikilla toimipaikoilla, joista tarkastaja löytyy. Ajoneuvot (3kpl) sijoitetaan tarkastajille ns. kiireellisyysjärjestyksessä. Paikkakuntia ovat Muonio, Rovaniemi ja Salla.

Monikäyttöautojen (pick-up ja miehistöautot) käyttöaste on suuri eri pelastustehtävien tai koulutustapahtumien yhteydessä. Myös näiden autojen korkeahko ikä ja sen myötä autojen toimintavarmuus ja suurentuneet huoltokustannukset ovat tuoneet haasteita pelastustoimen tehtävien suorittamisiin. On myös paikkakuntia, joista tämän tyyppinen ajoneuvo puuttuu kokonaan, jolloin kevyempien pelastustehtävien hoitaminen on jouduttu suorittamaan ajoneuvolla, joka soveltuu ko. tehtävään huonommin. Mm. pienet vahingontorjuntatehtävät on jouduttu hoitamaan raskaammalla ajoneuvolla. Miehistöajoneuvojen sijoituspaikkakunnat: Keminmaa, Kolari, Muonio ja Tervola.

Maastopelastuksiin soveltuvien ajoneuvojen, moottorikelkat ja mönkijät, tarve on ilmeinen. Maastopelastustehtävien lisääntynyt hälytysmäärä ja näiden tehtävien vaativuus maastossa toimimiseen tuovat haasteita oikeanlaisen kaluston päivittämiseen ja lisähankintaan. Moottorikelkkojen sijoituspaikkakunnat: Inari, Muonio, Posio ja Sodankylä. Mönkijöiden sijoitukset ovat Muonio, Pello, Sodankylä ja Ylitornio.

Alukset, veneet ja yv-torjuntakalusto

Alus- ja venetarpeista on laadittu erillinen suunnitelma yv-torjunnasta vastaavan henkilön toimesta. Tässä suunnitelmassa todettakoon tilanteesta yleisesti, että Öljysuojarahaston julkisten avustusselvittelyjen tilanteen vuoksi pelastuslaitoksen YVT-kalustohankinnat ovat olleet "jäissä" vuodesta 2020 alkaen. Pelastuslaitoksen veneitä, mm. koskessa toimimiseen soveltuvia veneitä, on hankittu 80-luvulla ja suurin osa niistä on nyt poistettu käytöstä. Vesipelastustehtävien turvaamiseen ja yv-torjuntaan pelastuslaitos tarvitsee toimivaa nykyaikaista kalustoa koko maakunnan alueella.

Henkilökohtaiset suojavarusteet ja muut suojaimet

Henkilökohtaiset suoja- ja turvavarusteet tulevat olla ajanmukaiset. Hyvällä ja näkyvällä suojautumisella pienennetään työtapaturmariskiä sekä vähennetään merkittävästi altistumista erilaisille kemikaaleille ja kaasuille. Hälytys- ja koulutustapahtumissa on usein havaittu suurta vaihtelua varusteissa eri asemien henkilöstöjen välillä. Se, että saman laitoksen alueella käytetään yhtenäistä varustetta, antaa myös ulospäin yhtenäisemmän kuvan. Samalla tiedetään, mitä varusteita kenelläkin on ja tämä takaa sen, että varusteet ovat myös normien täyttämät oikeanlaiset suojavarusteet. Pelkästään jo suojalasien tai viiltosuojahanskojen puuttuminen tuo merkittävän työturvallisuusriskin tehtäväpaikoilla. Varustevastaavana toimiva henkilö on suorittanut asemapaikoille kyselyn varustetilanteesta ja näiden iästä. Vastauksia ei ole vielä kattavasti käytettävissä, mutta tämän pohjalta on jo huomattavissa myös varusteiden ikähaitarin olevan laaja. Etenkin sopimushenkilöstön käytössä on jo osaksi vanhoja suojavarusteita. Sammutusasun keskimääräinen käyttöikä on kahdeksan vuotta ja hälytysosastoissa olevia palokuntalaisia on noin 900 henkilöä. Investointisuunnitelman ajatuksena on, että pelastuslaitos keskittää varustehankinnat ensivuodesta eteenpäin, jolloin hankitaan uusia pukuja väh. 100 kpl /v, ja nämä jaetaan toimipaikoille kiireellisyystarpeiden mukaisesti. Tällä toimella saadaan koko pukukanta uusittua yhtenäiseksi ja vaatimusten täyttäviksi ja samalla yhtenäisen laitoksen näköiseksi.

Paineilmalaitteiden osalta menetellään samalla tavoin kuin muidenkin suoja-asusteiden kanssa eli näiden hankinnat keskitetään hankintaryhmän tehtäväksi. Tällöin päästään yhtenäiseen laitekantaan, joka helpottaa mm. laitehuoltojen tekemistä ja varaosien kierrättämistä. Yhdellä laitekannalla on suuri merkitys työturvallisuuteen vaikuttava tekijä. Kun käytetään yhtä laitetta, tiedetään mistä laitteesta puhutaan, miten sitä käytetään, eikä tällöin tule sekaannuksia hälytyspaikoilla laitteiden sopivuuden kannalta.

Armatuurikalusto sekä muut koneet ja laitteet

Sammutus- ja pelastustekniikat ovat muuttuneet viime aikoina merkittävästi. Nämä uudet ja turvallisemmat sammutusmenetelmät vaativat myös uudentyyppisen kaluston hankintoja, jotta ko. työtehtävät pystytään suorittamaan vaatimusten mukaisesti. Pelastustekniikat mm. tieliikenneonnettomuuksissa autoteknologian kehittymisen myötä ovat muuttuneet merkittävästi ja samalla tuoneet haasteita pelastusvälineistölle. Sammutus- ja pelastusvälineistön tulee olla ajantasaista, jotta pystytään näillä tehtävillä toimimaan ajantasaisesti ja työturvallisesti.

Lopuksi vielä todettakoon, että pelastuslaitoksen investointimäärärahan tarve on jatkossa suurempi myös sen vuoksi, että Palonsuojelurahasto (PSR) lopettaa avustusten myöntämisen pelastuslaitoksen kalustohankintoihin. Tästä avustuksesta on ollut merkittävä apu hankintojen suorittamiseen vuosittain.

Laite- ja kalustohankintojen investointimäärärahan (ilman rakentamiseen liittyviä hankintoja) tarve on arvioitu tuleville vuosille 2025-2028 seuraavasti:

2025: 4.113.000 €

2026: 5.676.000 €

2027: 4.440.000 €

2028: 6.404.000 €

Yhteensä: 20.633.000 €

10.3.4. ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Kemijärven pelastusaseman ICT ja muut aineettomat hyödykkeet (pelastustoimen osuus)

Pelastusasemien kustannuksista 72 % on pelastuspalveluilla ja 28 % sosiaali- ja terveyspalveluille. Kemijärven pelastusaseman ict-kustannukset ovat yhteensä 300 000 €, joista pela-osuus on 216 000 €. Kemijärven aseman rakentaminen ajoittuu vuosiin 2025–2027.

Muut pysyvät vastaavat, ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Pelastuslaitoksen ict investointeihin on varattu vuodelle 2025-2027 646 000 €. Investointivaraus sisältää maastotehtävien karttasovelluksen hankinnan 100 000 €, mitä tarvitaan erityisesti sopimuspalokuntien käyttöön, kun vanhan Peke-järjestelmän käyttö loppuu, VIRVE ja VIRVE2 käyttöönotot 354 000 €.

Pelastuspalveluiden tarvitsemat muut ict-laitehankinnat vuosina 2025-2027 on yhteensä 210 000 €.

11. Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa esitetään käyttötalousosan sekä investointien tulojen ja menojen aiheuttama rahavirat (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan muut maksuvalmiuden muutokset (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelman lopussa esitetään näiden rahavirtojen yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa talousarvion vaikutusta hyvinvointialueen maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Rahoituslaskelma (1 000 €)						
Hyvinvointialue	**TP 2023**	**3. Muutettu TA 2024**	**TA 2025**	**TS 2026**	**TS 2027**	**2028**
Toiminnan rahavirta	**-70 346**	**-48 924**	**27 451**	**62 696**	**58 303**	**54 448**
Vuosikate	-70 346	-48 924	27 451	62 696	58 303	54 448
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta	**-28 006**	**-48 399**	**-64 689**	**-61 006**	**-63 232**	**-41 564**
Investointimenot	-28 472	-48 399	-64 689	-61 006	-63 232	-41 564
Rahoitusosuudet investointimenoihin	431					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	35					
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-98 352**	**-97 323**	**-37 238**	**1 690**	**-4 929**	**12 884**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys						
Antolainasaamisten vähennys						
Lainakannan muutokset (sitova)	**45 546**	**87 022**	**41 682**	**9 543**	**8 967**	**-13 622**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	48 399	64 689	34 026	16 695	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-476	-1 377	-3 007	-4 483	-7 728	-13 622
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 978	40 000	-20 000	-20 000		
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	**-27 236**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	185					
Vaihto-omaisuuden muutos	-606					
Saamisten muutos	-40 833					
Korottomien velkojen muutos	14 018					
Rahoituksen rahavirta	**18 310**	**87 022**	**41 682**	**9 543**	**8 967**	**-13 622**
Rahavarojen muutos	**-80 042**	**-10 301**	**4 444**	**11 233**	**4 038**	**-738**

Lainakannan muutos (€)	TA 2025	TS 2026	TS 2027	2028
Pitkäaikainen vieras pääoma	341 856 829	371 399 772	380 366 991	370 188 928
Asukasmäärä (ennuste)	175 645	175 296	174 971	174 679
Lainamäärä €/asukas	1 946	2 119	2 174	2 119

12. Tytär- ja jäsenyhteisöt

Aluevaltuusto hyväksyi konserniohjeen 18.12.2023. Konserniohjeessa on määritelty omistajapoliittiset periaatteet, omistajaohjauksen tavoitteet ja toimenpinteet, jolla hyvinvointialue omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjaus voi liittyä perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, palvelujen tuottamista koskeviin ja muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen hyvinvointialuetta eri yhteisöissä edustaville henkilöille, muuhun hyvinvointialueen määräysvallan käyttöön sekä muihin vastaaviin seikkoihin. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että hyvinvointialueen tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin kokonaisetu. Omistajaohjauksella varmistetaan palveluiden yhdenvertainen saatavuus sekä palveluiden laatu, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus hyvinvointialueen tytäryhteisöjen toiminnassa. Omistajaohjauksella varmistetaan myös avoimuuden ja viestinnän, samoin kuin palvelujen käyttäjien ja hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen.

Lisäksi konserniohjeessa on määritelty toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjaosta, valvonnasta, raportoinnista, riskienhallinnasta, tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden perustamisesta.

Hyvinvointialueen konserniin kuuluu Rovaniemellä toimiva Rovaniemen Keskuspesula Oy (omistusosuus 86 %). Keskuspesulan tehtävänä on tuottaa Lapin hyvinvointialueelle ja sen omistajakunnille laadukkaat (Rovaniemi) ja sairaalahygieniatason vaatimusten mukaiset liinavaate- ja työvaatehuollon palvelut.

Toinen tytäryhtiö on työterveyshuollon palveluja tuottava Lappica Oy (51 %). Lappica vastaa Lapin hyvinvointialueen ja omistajakuntien työterveyshuollon palveluista (Rovaniemi, Ranua, Sodankylä, Rovaniemen koulutuskuntayhtymä, Ylitornion kunta). Yhtiö vastaa myös Lapin hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvan palvelun tuottamisesta.

Muut sidosyksiköt:

Yhtiö	Jäsenosuus
Esko Systems Oy	11,54 %
LapIT Oy	10 %
DigiFinland	2,89 %
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy	4 %
Maakuntien tilakeskus Oy	3,2 %
Muonion Ruoka ja Siivouspalvelut Oy	10 %
NordLab Oy	24 %
Medieco Oy	27,8 %
Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunta (Tervia)	24 %
Tervia Logistiikka Oy	11,76 %
Tervia Osaajat Oy	8 %
Meri-Lapin kuntapalvelut Oy	11 %
Pellon Serviisi Oy	1 %
Pohjois-Lapin Ruoka Oy	20 %

Hyvinvointialueella on osuuksia myös seuraaviin yhtiöihin: Sansia Oy, Sarastia Oy, Kuntien Tiera Oy, Una Oy, 2M-IT Oy, Monetra Oulu Oy ja Sotevirtuaalikirjasto Oy.

Tytäryhteisöjen tavoitteet:

Rovaniemen Keskuspesula Oy

- Yhtiön käytössä oleva kiinteistö on rakennusteknisesti elinkaaren lopussa. Yhtiö on laatinut uudelle pesulalle investointi- ja rakennussuunnitelman. Yhtiön toiminnan turvaaminen.
- Tukea Lapin hyvinvointialueen tehtävän ja toiminta-ajatuksen toteutusta sekä tuottaa tekstiilihuollon palvelut hyvinvointialueen eri kohteisiin
- Toimitusvarmuus tilauksien osalta vähintään 95 %

Lappica Oy

- Toiminnan laajentaminen Meri-Lapin ja Pohjois-Lapin alueelle
- Lakisääteisen työterveyshuollon palvelujen järjestäminen Lapin hyvinvointialueen kunnissa (lukuun ottamatta Kolari, Kittilä ja Itä-Lapin kunnat, joissa muu palvelun tuottaja)
- Laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut omistajaosakkaille
- Nopea hoitoon pääsy ja hoidon aloitus
- Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen ja kehittäminen
- Henkilöstön työhyvinvointia kuvaavien tietojen säännöllinen raportointi
- Työhyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Liite 1. Toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Yhteenveto toimialojen välisistä määrärahojen siirroista

Toimintakatteet (1 000 €)				
Toimiala	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimielimet	-2 244	-3 294	30	-3 264
Sosiaalipalvelut	-373 605	-363 675	-2 125	-365 800
Terveyspalvelut	-407 290	-412 460	-907	-413 367
Pelastuslaitos	-21 000	-21 639	-21	-21 660
Kehittämis- ja strategiapalvelut	-44 928	-47 955	701	-47 254
Hallinto- ja tukipalvelut	-128 939	-127 281	2 322	-124 959
Yhteensä	**-978 006**	**-976 304**	**0**	**-976 304**

Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Toimielimet	Toiminnan vakiinnuttaminen	Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Palkkahallinto omaksi toiminnaksi (henkilöstökulut)	780
Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	1 200
Sosiaalipalvelut	Vammaisten palvelut	Terveyspalvelut	Toiminta ja työkyvyn tuki	Kuntoutusohjaus ja kommunikaatiopalvelut, siirto terveyspalveluihin	1 637
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito, Toiminta- ja työkyvyn tuki, Mielenterv. ja riipp. hoito, Päivystys ja valmius	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	997
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Perhe- ja työikäisten palvelut	Psykologit (6 hlöä)	490
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden palvelut	Sairaanhoidon tiimit ikääntyneiden palveluissa, Dorvu	822
Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	50
Kehittämis- ja strategiapalvelut	Kehittämis- ja innovaatiopalvelut / Hytetu	Toimielimet	Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta	Avustukset yhteisöille	750
Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Rakentamisen suunnittelukustannukset	71
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	330
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Kehittämis- ja strategiapalvelut	Tutkimus- ja kehittämispalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	49
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	1 465
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Terveyspalvelut	Terveyspalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	1 579
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Oima-tiimi (6 hlöä ja järjestelmäkulut)	720
Hallinto- ja tukipalvelut	Toimistopalvelut	Sosiaalipalvelut	Perheiden ja työikäisten palvelut	Toimistohenkilöstö (asma, 15 hlöä)	715
Hallinto- ja tukipalvelut	Matkapalvelukeskus- ja henkilöliikennepalvelut	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Matkapalvelukeskuksen siirtyminen Terviaan	750
Yhteensä					**12 404**

Toimielimiä koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Toimielimet-toimialalle, hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnalla on siirretty avustukset yhteisöille Kehittämis- ja strategiapalveluista. Palkanlaskentaan toteuttamiseen Lapin hyvinvointialueen omana toimintana liittyvät kustannukset on siirretty Hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamisesta ja kehittämisestä Hallinto- ja tukipalveluista.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Toimielimet + Hva:n toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**6 595**	**11 902**	**0**	**11 902**
Myyntituotot	0			0
Maksutuotot	0			0
Tuet ja avustukset	6 595			11 902
Muut toimintatuotot	0			0
Toimintakulut	**-8 839**	**-15 195**	**30**	**-15 165**
Henkilöstökulut	-4 993			-6 053
Palvelujen ostot	-3 557			-7 683
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46			-52
Avustukset	-192			-942
Muut toimintakulut	-51			-436
Toimintakate	**-2 244**	**-3 294**	**30**	**-3 264**

Sosiaalipalveluita koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Sosiaalipalveluista siirtyy tekniikka ja logistiikkapalveluihin ulkoiset siivouskulut, jotka jatkossa hoidetaan keskitetysti ja laskutetaan toimialoilta sisäisenä laskutuksena. Vammaispalveluista siirtyy terveyspalveluihin toiminta- ja työkyvyn vastuualueelle kuntoutusohjaus ja kommunikaatiopalvelut. Kolpeneen kokonaisselvityksessä toiminta on todettu terveydenhuoltolain mukaiseksi lääkinnälliseksi kuntoutukseksi. Henkilöstö siirtyy toimintojen mukana. Siirtyviä kustannuksia on yhteensä 3,117 M€.

Sosiaalipalveluihin siirtyy hallinto- ja tukipalveluista henkilöstön työterveyspalveluiden kustannukset. Oima-tiimi ja järjestelmäkulut siirtyvät omais-, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskukseen ja toimistopalveluista asiakasmaksuyksiköstä on jo siirtynyt 15 henkilöä perheiden ja työikäisten palveluihin. Siirtyvä henkilöstö hoitaa sosiaalipalveluihin liittyviä toimistotehtäviä, jotka ovat osa sosiaalihuollon prosessia. Lisäksi terveyspalveluista siirtyy kuusi psykologin virkaa perheiden ja työikäisten palveluihin mm. Kasvatus ja perheneuvolatoimintaan sekä sairaanhoitajia ikääntyneiden palveluihin sairaanhoidollisiin tiimeihin. Matkapalvelukeskuksen kustannuksia on siirtynyt kaikille vastuualueille hallinto- ja tukipalveluista, koska kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteella. Sosiaalipalveluihin on siirtynyt muilta toimialoilta kustannuksia yhteensä 4,962 M€. Siirroista aiheutuva kustannusten vaikutus toimintakatteeseen on - 1,845 M€.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Sosiaalipalvelut	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**65 288**	**67 289**	**1 176**	**68 465**
Myyntituotot	1 696			2 079
Maksutuotot	44 356			44 738
Tuet ja avustukset	8 468			10 666
Muut toimintatuotot	10 768			10 982
Toimintakulut	**-438 893**	**-430 932**	**-3 333**	**-434 265**
Henkilöstökulut	-187 989			-194 525
Palvelujen ostot	-216 678			-205 282
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 244			-7 148
Avustukset	-24 456			-24 051
Muut toimintakulut	-2 525			-3 259
Toimintakate	**-373 605**	**-363 643**	**-2 157**	**-365 800**

Sosiaalipalvelut: Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Siirretyt resurssit: Sosiaalipalvelut --> muut toimialat					**2 805**
Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	1 168
Sosiaalipalvelut	Vammaisten palvelut	Terveyspalvelut	Toiminta ja työkyvyn tuki	Kuntoutusohjaus ja kommunikaatiopalvelut, siirto terveyspalveluihin	1 637
Vastaanotetut resurssit: muut toimialat --> Sosiaalipalvelut					**-4 962**
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Perhe- ja työikäisten palvelut	Psykologit (6 hlöä)	-490
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden palvelut	Sairaanhoidon tiimit ikääntyneiden palveluissa, Dorvu	-822
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	-1 465
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Oima-tiimi (6 hlöä ja järjestelmäkulut)	-720
Hallinto- ja tukipalvelut	Toimistopalvelut	Sosiaalipalvelut	Perheiden ja työikäisten palvelut	Toimistohenkilöstö (asma, 15 hlöä)	-715
Hallinto- ja tukipalvelut	Matkapalvelukeskus- ja henkilöliikennepalvelut	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Matkapalvelukeskuksen siirtyminen Terviaan	-750
Yhteensä (vaikutus toimintakatteeseen)					**-2 157**

Terveyspalveluita koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Terveyspalvelujen toimialalle siirtyvien ja sieltä poistuvien kustannusvastuiden vaikutus on yhteenlaskettuna 907 m€ käyttökatetta kasvattava.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Terveyspalvelut	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**53 678**	**57 859**	**1 052**	**58 911**
Myyntituotot	19 734			21 175
Maksutuotot	25 236			28 486
Tuet ja avustukset	8 542			9 075
Muut toimintatuotot	166			175
Toimintakulut	**-460 968**	**-470 320**	**-1 959**	**-472 278**
Henkilöstökulut	-210 040			-235 281
Palvelujen ostot	-189 997			-173 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55 769			-57 021
Avustukset	-1			-1
Muut toimintakulut	-5 161			-6 348
Toimintakate	**-407 290**	**-412 461**	**-907**	**-413 367**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Terveyspalvelujen toimialajohto	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**122**	**21**	**1 052**	**1 073**
Myyntituotot	1			
Maksutuotot	81			
Tuet ja avustukset	40			1 073
Muut toimintatuotot	0			
Toimintakulut	**-6 206**	**-7 708**	**-2 631**	**-10 339**
Henkilöstökulut	-3 795			-3 720
Palvelujen ostot	-2 378			-6 568
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14			-23
Avustukset				
Muut toimintakulut	-20			-28
Toimintakate	**-6 084**	**-7 688**	**-1 579**	**-9 267**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Sairauksien ehkäisy ja hoito	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**17 515**	**18 088**	**0**	**18 088**
Myyntituotot	3 546			3 677
Maksutuotot	13 772			14 299
Tuet ja avustukset	157			58
Muut toimintatuotot	41			54
Toimintakulut	**-139 330**	**-142 144**	**2 322**	**-139 822**
Henkilöstökulut	-78 517			-78 550
Palvelujen ostot	-43 447			-43 316
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 245			-16 576
Avustukset				
Muut toimintakulut	-1 120			-1 379
Toimintakate	**-121 815**	**-124 056**	**2 322**	**-121 734**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Toiminta- ja työkyvyn tuki	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**1 680**	**1 886**	**0**	**1 886**
Myyntituotot	310			271
Maksutuotot	479			505
Tuet ja avustukset	891			1 110
Muut toimintatuotot				
Toimintakulut	**-20 652**	**-22 365**	**-1 451**	**-23 816**
Henkilöstökulut	-9 296			-11 870
Palvelujen ostot	-7 778			-8 485
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 503			-3 382
Avustukset				
Muut toimintakulut	-75			-78
Toimintakate	**-18 972**	**-20 479**	**-1 451**	**-21 930**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**2 721**	**3 229**	**0**	**3 229**
Myyntituotot	1 367			1 597
Maksutuotot	785			1 035
Tuet ja avustukset	556			579
Muut toimintatuotot	12			18
Toimintakulut	**-41 264**	**-42 474**	**1 031**	**-41 443**
Henkilöstökulut	-28 474			-28 461
Palvelujen ostot	-11 397			-11 536
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 271			-1 306
Avustukset	-1			-1
Muut toimintakulut	-121			-139
Toimintakate	**-38 543**	**-39 245**	**1 031**	**-38 214**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Somaattinen erikoissairaanhoito	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**19 941**	**23 235**	**0**	**23 235**
Myyntituotot	11 151			12 370
Maksutuotot	8 219			10 747
Tuet ja avustukset	499			56
Muut toimintatuotot	72			63
Toimintakulut	**-201 816**	**-200 379**	**-4 630**	**-205 009**
Henkilöstökulut	-58 459			-71 699
Palvelujen ostot	-108 297			-97 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 136			-32 563
Avustukset				
Muut toimintakulut	-2 924			-3 496
Toimintakate	**-181 875**	**-177 143**	**-4 630**	**-181 773**

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Päivystys ja valmius	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**11 700**	**11 400**	**0**	**11 400**
Myyntituotot	3 360			3 260
Maksutuotot	1 900			1 900
Tuet ja avustukset	6 400			6 200
Muut toimintatuotot	40			40
Toimintakulut	**-51 700**	**-55 250**	**3 400**	**-51 850**
Henkilöstökulut	-31 500			-40 980
Palvelujen ostot	-16 700			-6 472
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 600			-3 170
Avustukset				
Muut toimintakulut	-900			-1 228
Toimintakate	**-40 000**	**-43 850**	**3 400**	**-40 450**

Terveyspalvelut: Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Siirretyt resurssit: Terveyspalvelut --> muut toimialat					**2 309**
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito, Toiminta- ja työkyvyn tuki, Mielenterv. ja riipp. hoito, Päivystys ja valmius	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	997
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Perhe- ja työikäisten palvelut	Psykologit (6 hlöä)	490
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden palvelut	Sairaanhoidon tiimit ikääntyneiden palveluissa, Dorvu	822
Vastaanotetut resurssit: muut toimialat --> Terveyspalvelut					**-3 216**
Sosiaalipalvelut	Vammaisten palvelut	Terveyspalvelut	Toiminta ja työkyvyn tuki	Kuntoutusohjaus ja kommunikaatiopalvelut, siirto terveyspalveluihin	-1 637
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Terveyspalvelut	Terveyspalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	-1 579
Yhteensä (vaikutus toimintakatteeseen)					**-907**

Pelastuslaitosta koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Pelastuslaitokselta on siirretty siivouskustannuksia Toimitilapalveluihin 50 000 € ja vastaavasti rakentamispalveluista on siirretty pelastusasemien suunnittelukustannuksia Pelastuslaitokselle 70 500 €.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Pelastuslaitos	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**615**	**675**		**675**
Myyntituotot	0	0		0
Maksutuotot	500	510		276
Tuet ja avustukset	2	45		45
Muut toimintatuotot	113	120		354
Toimintakulut	**-21 615**	**-22 315**	**-20**	**-22 335**
Henkilöstökulut	-17 456	-18 165	0	-18 165
Palvelujen ostot	-2 400	-2 304	-20	-2 324
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 650	-1 729	0	-1 729
Avustukset			0	
Muut toimintakulut	-109	-117	0	-117
Toimintakate	**-21 000**	**-21 640**	**-20**	**-21 660**

Pelastuslaitos: Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Siirretyt resurssit: Pelastuslaitos --> muut toimialat					**50**
Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	50
Vastaanotetut resurssit: muut toimialat → Pelastuslaitos					**-71**
Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Rakentamisen suunnittelukustannukset	-71
Yhteensä (vaikutus toimintakatteeseen)					**-21**

Kehittämis- ja strategiapalveluja koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Kehittämis- ja strategiapalveluista on siirretty avustukset yhteisölle Toimielimet-toimialalle, hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnalla. Työterveyshuollon kulut on kohdistettu toimialoittain. Kehittämis- ja strategiapalvelujen henkilöstön työterveyshuollon kulut on siirretty henkilöstöpalveluiden käyttötalousosta toimialajohdon käyttötalousosaan.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Kehittämis- ja strategiapalvelut	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**8 391**	**5 747**	**32**	**5 779**
Myyntituotot	700			371
Maksutuotot	0			0
Tuet ja avustukset	7 691			5 408
Muut toimintatuotot	0			0
Toimintakulut	**-53 319**	**-53 702**	**669**	**-53 033**
Henkilöstökulut	-12 029			-12 527
Palvelujen ostot	-38 329			-37 699
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-571			-407
Avustukset	-550			0
Muut toimintakulut	-1 840			-2 400
Toimintakate (sitova)	**-44 928**	**-47 955**	**701**	**-47 254**

Kehittämis- ja strategiapalvelut: Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Siirretyt resurssit: Kehittämis- ja strategiapalvelut --> muut toimialat					**750**
Kehittämis- ja strategiapalvelut	Kehittämis- ja innovaatiopalvelut / Hytetu	Toimielimet	Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta	Avustukset yhteisöille	750
Vastaanotetut resurssit: muut toimialat → Kehittämis- ja strategiapalvelut					**-49**
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Kehittämis- ja strategiapalvelut	Tutkimus- ja kehittämispalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	-49
Yhteensä (vaikutus toimintakatteeseen)					**701**

Hallinto- ja tukipalveluja koskevat toimialojen väliset määrärahojen siirrot

Toimialojen ulkoiset siivouskulut kohdistetaan teknisen toimen budjettiin (Puhtauspalvelut), josta ne laskutetaan toimialoilta sisäisenä laskutuksena.

Työterveyshuollon kulut ja siitä maksettava kela korvaus kohdistetaan henkilöstöhallinnon palveluista kaikille toimilaille henkilöluvun mukaan.

Oima-tiimi ja järjestelmäkulut siirtyvät omais-, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskukseen ja toimistopalveluista asiakasmaksuyksiköstä on siirtynyt 15 henkilöä perheiden ja työikäisten palveluihin.

Matkapalvelukeskuksen toiminta siirtyy Tervia Logistiikka yhtiölle. Välitystoiminnasta aiheutuvat kulut kohdennetaan pääosin sosiaalipalveluihin.

Käyttötalousosa (1 000 €)				
Hallinto- ja tukipalvelut	**TP-ennuste Q3/2024**	**TA 2025 ilman toimialasiirtoja**	**TA 2025-toimialasiirrot**	**TA 2025**
Toimintatuotot	**7 426**	**7 019**	**-2 062**	**4 957**
Myyntituotot	2 349			2 471
Maksutuotot	372			320
Tuet ja avustukset	2 835			280
Muut toimintatuotot	1 870			1 887
Toimintakulut	**-136 365**	**-134 301**	**4 384**	**-129 917**
Henkilöstökulut	-54 982			-53 733
Palvelujen ostot	-19 225			-11 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 122			-11 240
Avustukset				
Muut toimintakulut	-51 036			-53 803
Toimintakate	**-128 939**	**-127 281**	**2 322**	**-124 959**

Hallinto- ja tukipalvelut: Toimialojen väliset määrärahojen siirrot (1 000 €)					
Siirtävä toimiala	**Siirtävä vastuualue**	**Vastaanottava toimiala**	**Vastaanottava vastuualue**	**Toiminta**	**Siirto**
Siirretyt resurssit: Hallinto- ja tukipalvelut --> muut toimialat					**5 679**
Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Rakentamisen suunnittelukustannukset	71
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	330
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Kehittämis- ja strategiapalvelut	Tutkimus- ja kehittämispalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	49
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	1 465
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Terveyspalvelut	Terveyspalvelut toimialajohto	Työterveyspalvelut	1 579
Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Sosiaalipalvelut	Sosiaalipalvelut toimialajohto	Oima-tiimi (6 hlöä ja järjestelmäkulut)	720
Hallinto- ja tukipalvelut	Toimistopalvelut	Sosiaalipalvelut	Perheiden ja työikäisten palvelut	Toimistohenkilöstö (asma, 15 hlöä)	715
Hallinto- ja tukipalvelut	Matkapalvelukeskus- ja henkilöliikennepalvelut	Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Matkapalvelukeskuksen siirtyminen Terviaan	750
Vastaanotetut resurssit: muut toimialat --> Hallinto- ja tukipalvelut					**-3 027**
Toimielimet	Toiminnan vakiinnuttaminen	Hallinto- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Palkkahallinto omaksi toiminnaksi (henkilöstökulut)	-780
Sosiaalipalvelut	Ikääntyneiden, vammaisten ja perhe- ja työikäisten palvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	-1 200
Terveyspalvelut	Sairauksien ehkäisy ja hoito, Toiminta- ja työkyvyn tuki, Mielenterv. ja riipp. hoito, Päivystys ja valmius	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	-997
Pelastuslaitos	Pelastuspalvelut	Hallinto- ja tukipalvelut	Tekniset ja logistiikkapalvelut	Ulkoiset siivouspalvelut	-50
Yhteensä (vaikutus toimintakatteeseen)					**2 322**